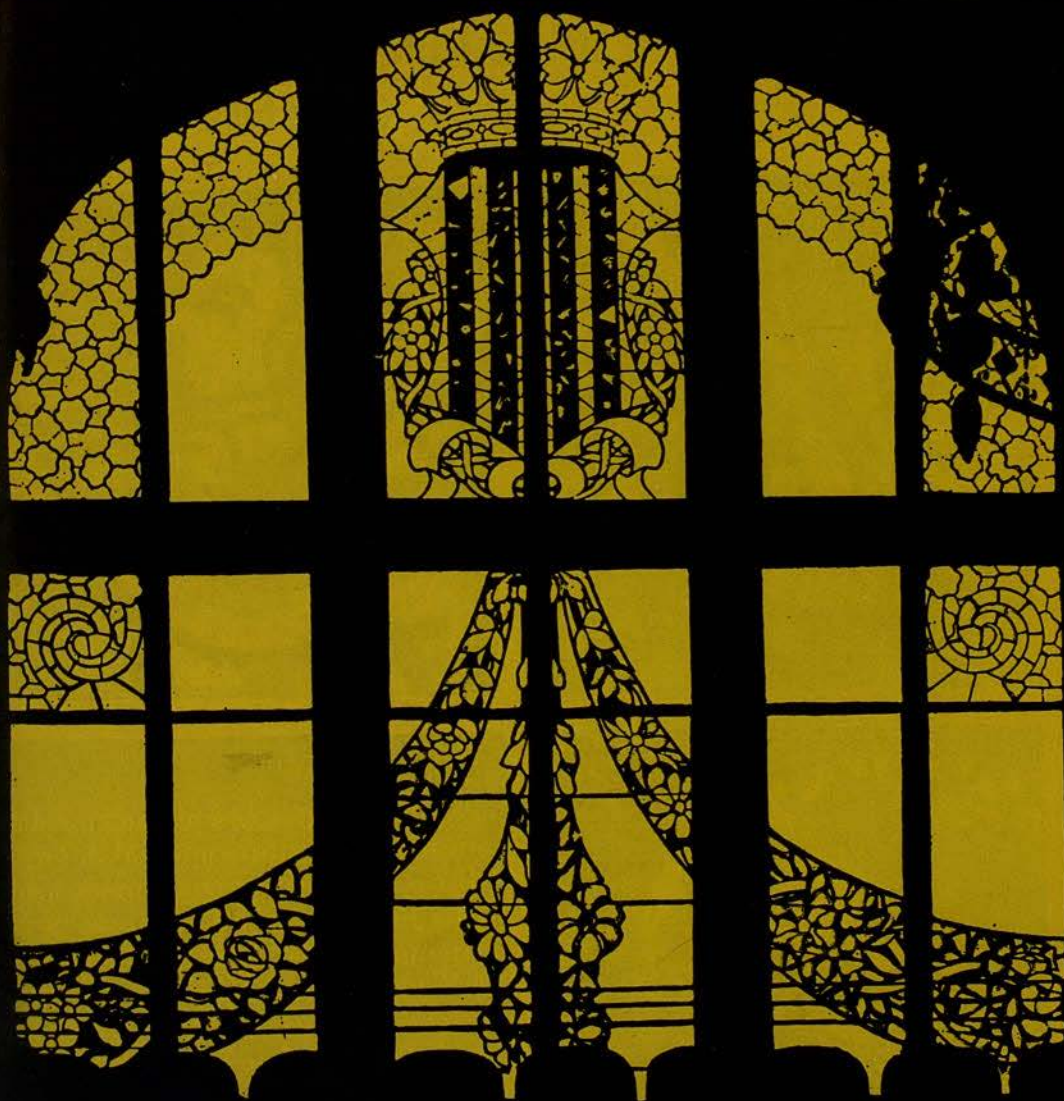

GUIA
MUSICAL
1966-67

20-21

¡Nos anuncian!

Porque estamos completamente dedicados a la cultura musical. Libros, discos, los mejores componentes de Alta Fidelidad y un eficaz asesoramiento técnico, que sumado a la amistad que sinceramente les ofrecemos, nos hace esperarles en nuestra caja musical de Vía Augusta, 126.

SONOR

LLUÍS MILLET, HOME D'AVUI

És privilegi de les grans personalitats dictaminar amb total precisió sobre els problemes crítics que de forma permanent afecten les estructures culturals i socials d'un país. I és propi dels homes genials, trobar les solucions adequades a aquesta problemàtica.

Lluís Millet fou un d'aquests homes. L'amor immens que portava a la música, a la terra i al poble, li permeteren de viure i de sentir les xacres que més directament ens afectaven. El mateix amor, assistit per l'entusiasme, el portà a esmenar aquells defectes i a transformar-los en valors positius.

Però Millet, home del seu temps i per tant home modern, no ignorava que els remeis i les solucions, cristallitzades en les institucions, envelleixen amb el pas del temps. En l'article titulat *Per què?*, que encapçalava el primer número de la **Revista Musical Catalana** (gener de 1904), Millet, conscient del descuit en què s'havia tingut la música i la investigació musical, manifesta que ha copsat la magnitud del problema de la regeneració en dir: «**I si n'hi ha de feina, Mare de Déu! Gairebé tot està per fer. Comencem per examinar lo que hi ha fet en quant a la llevor, vull dir la cançó popular, i veurem que de la part literària prou n'hi ha una bona mostra de publicada mercès a aquells vidents mestres del renaixement literari de Catalunya, en Milà i Fontanals, l'Aguiló, en Pelai i Briz, en Bertran i Bros...** Però en llurs publicacions de cançons de la terra hi trobareu, en una, escasses tonades; en l'altra, l'ausència completa de les melodies; en l'altra, que conté melodies abundants, moltes d'elles estàn escrites tan incorrectament que a voltes ni tenen solta.»

Ara bé, allò que més interessa, és conèixer l'esperit amb què estimulà les seves iniciatives, i així, si d'una part afirma en el mateix article que **La música viu en el temps i no en l'espai... i el temps passa**, amb la qual cosa ens dóna consciència d'un ànim de renovació, una mica més endavant, aquest queda ratificar en declarar que **la REVISTA no ha de ser un butlletí arqueològic musical, no: volem conèixer nostre passat per a ajudar a fer més art pel pervindre, és a dir, que duri.** Aquesta publicació és el portaveu de l'**ORFEÓ CATALÀ**, i aquesta entitat ha executat música de totes èpoques, des de les melodies gregorianes fins a Richard Strauss, passant per Josquin, Palestrina, Victoria, Mozart, Beethoven, Berlioz, Wagner i Cèsar Franck» per acabar el paràgraf amb la declaració de donar una total entrada de tot moviment musical, europeu o català, a les pàgines de la publicació.

Les paraules de Millet no han perdut actualitat. Ell, tan penetrat del sentit de l'Evangeli podia dir — prèvia la pertinent transmutació — **que no havia vingut a portar la pau.** És per aquest estímul que permanentment transcendeix de la seva gran personalitat, que podem parlar de **Lluís Millet**, home d'avui.

MANUEL VALLS

CLAUDIO MONTEVERDI

Un dels més extensos i documentats historiadors de la literatura italiana asse-nyala que l'art barroc s'hi manifesta paradoxalment a través de la música. I entre els músics comenta el més significat d'aquella època: Claudio Monteverdi, del qual ara s'escau el quart centenari. En efecte, les lletres italianes —i ens cenyim a la poesia, l'art més concomitant amb la música— portaven tres segles de florida i tenien ja els quatre poetes coronats: Dant, Petrarca, Ariosto i Tasso. I ja no n'hi haurà d'altres. Les distintes aportacions dels tres primers, del realisme a la dolcesa i a la fantasia desbordada, trobaven en totes les perfeccions i els esforços de Tasso un acompliment reeixit en el magne poema que torna a cercar una fantasiosa realitat en l'epopeia cristiana de les croades. Provava d'alleugerir-se així mateix del pes de la cultura humanística, que introduí els temes de la mitologia grega a la poesia i al teatre, amb les fabuloses deus d'inspiració que mai no han deixat de rajar. Les arts s'afeixuguen; les ciències, comptant-hi el coneixement de la llengua, es perfeccionen; la poesia esdevé artifici. El Renaixement, ha escrit el mateix historiador, havia exhaurit l'adhesió dels artistes al món natural, i en cercava un altre amb els recursos de l'observació i de l'ofici.

La música és la salut i la bellesa d'aquest temps dissipat i tan fèrtil —diu Francesco Flora, l'historiador a qui hem alludit. Per-

què la música es trobava, per la mateixa aportació de la ciència, en un moment de descobertes. Hom disposava la notació sistemàtica sobre el pentagrama recent, acabava de descobrir l'harmonia en els modes major i menor, i els artesans ja havien creat uns instruments perfectes. L'experiència donava els primers virtuoses de l'instrument i de la veu, i els cors *a capella* començaven a lluir-se per a delectació dels devots dins les grans catedrals renaixentistes, amb les misses de Palestrina.

Els poetes havien proporcionat versos als primers renovadors de la música: madrigals dels trobadors i llurs deixebles a Orlando di Lasso; textos jocosos dels *Canti carnascialeschi* de Lorenzo de Medici per a l'espectacle, mentre sant Felip Neri, en les pïes sessions de la nova congregació, iniciava un gènere: l'oratori, per al qual calia improvisar lletra i música. Els poetes havien minvat en qualitat i se sentien atrets per la ficció amanerada. Els oratoris d'aquell temps es sostenen gràcies a l'aparició d'uns músics, nascuts en aquest caliu extingint-se; el principal dels quals és Monteverdi, que ara commemorem.

Era, sens dubte, un home predestinat a la reforma: fill de Cremona i violinista, havia passat a la cort de Màntua com a cantant, s'havia fet director d'orquestra, va córrer mitja Europa i passà els darrers anys de la seva vida com a mestre de capella a Sant Marc de Venècia, la ciutat dels

BOSQUE RESIDENCIAL DE BARCELONA

FONTPINEDA®

12 Kms. de carrers amb voreres.

317 Parcel·les venudes en vuit mesos.

Primer dipòsit d'aigua de 600.000 litres.

Restaurant típic català.

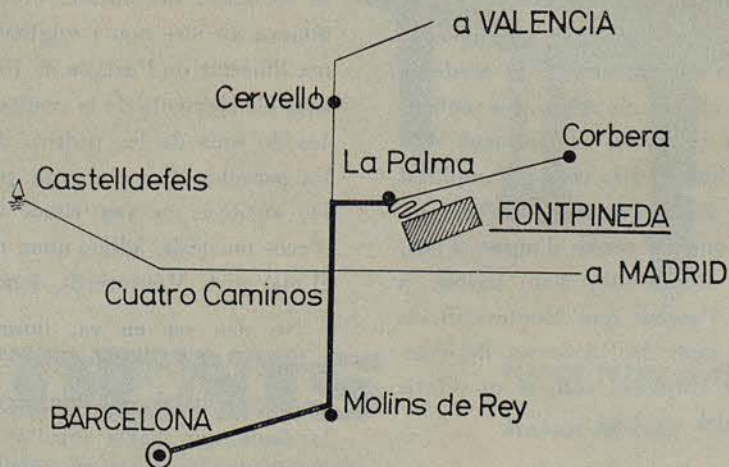
Piscina olímpica. Solàrium.

Parc infantil amb piscina.

Tres cents metres d'alçada.

A 30 minuts de Barcelona i Castelldefels.

Construïm ja 10 primers xalets.

BALMES, 322, pral., 1.ª -- TELÈFON 217 17 31

BARCELONA - 6

canals i del teatre. Com a compositor disposava de les seves complexes experiències que el duïen a trobar una expressió nova, valent-se sobretot del cant.

La llista de les seves obres denota prou aquesta evolució al costat de la literatura: madrigalista primer, els seus llibres desvetllen l'oposició d'uns i altres, i hom parlà per primer cop de *la música moderna* en el títol d'un dels primers tractats crítics d'aquesta art. Era agosarat amb els intervals i les assonàncies; li ho censuraven, però no en feia cas; i com un precursor de la intencionalitat expressiva, parlava de la *forma melodrammatica* que duria a terme amb les òperes: un gènere primerenc al qual donava els primers triomfs perdurables.

Moltes de les seves òperes són bastides sobre llibrets convencionals amb temes de la mitologia: *Ritorno d'Ulisse*, *Proserpina rapita*, *Enea*, i més propers *Il combattimento di Tancredo*, pres de la *Jerusalemme*. Sobre l'eixutesa dels mots sap agençar amb la certesa de la intuïció la simfonia (que prepara i allarga els actes), les seqüències o motius reiterats, el lluïment dels solistes, l'ús limitat dels cors i l'amplitud de les àries... Es va servir de poetes mediocres, tant, que els versos d'algun d'ells, com Ottavio Rinuccini, han arribat a nosaltres amb l'accent que Monteverdi els donà: són els mots de l'*Arianna*, del celebèrrim lament colpidor, com si es referís al trist destí del seu text:

*In van lingua mortale
in van porge conforto
dove infinito è il male.*

Monteverdi afirmava que les seves òperes es proposaven de *parlar cantant*, i cercava

la perfecció de la melodia, fins al punt de fer que l'oració sigui la *mestressa de l'harmonia*, i no la seva serventa. Amb la música volia aprofundir sencera tota la virtut de la paraula, fins a tocar la frescor de la deu lírica. I amb això s'oposava a la fórmula en ús de *recitar cantant* on l'amanerament també podia venir d'aquella invenció genuïna i directa, nascut sobre la paraula del discurs vivent, sense confiar-lo a cap esquema fonètic preestablert.

Monteverdi havia obert uns camins, i algú els fa arribar a les portes de Wagner i fins de Debussy; i haurien estat més amples i florits, possiblement, si els haguessen traçat amb millor companyia. El seu *Adone* és sobre un text de Giovanibattista Marino, un text pobríssim, *poema d'un classicisme esdevingut malaltia i vici; poema de poemes* — llegim en el *Flora* —, *antologia de tots els motius que les regles de la poètica del cinc-cents espigolaven en la literatura del passat*. Però la música hi donava un aire nou i original, en la suprema llibertat de l'artista de l'època que maneja els elements de la realitat, i treu volutes de sons de les pedres, dels colors, de les paraules. Era el barroc positiu, en què les antítesis es fan rimes amb un ressò d'ecos musicals, àdhuc quan prevariquen en el mal gust. Monteverdi, doncs, els salvava.

No deu ser en va, tanmateix — i diguem-ho en honor de tots — que una de les obres cabdals de Monteverdi és l'*Orfeo*, la faula que havia inspirat un dels més destres poetes del Renaixement, Angelo Poliziano, i que tornaria a cantar en bella llengua italiana amb les reiterades i inspirades partitures de Gluck i Mozart.

OSVALD CARDONA

AUDENIS

Botiga especialitzada en instruments de música.
Importadora d'instruments de qualitat.

BALMES, 116
Telèfon 2150645
BARCELONA (8)

PIANOS PETITS ÚLTIMS MODELS

PIANOS DE CUA

FLAUTES DOLCES

ACORDIONS

INSTRUMENTS DE PERCUSSIÓ
ESPECIALS PER A ESCOLES

noticias y comentarios

GRAN TEATRO DEL LICEO. —

Ha empezado ya la temporada coreográfica en el Gran Teatro del Liceo. Del 7 al 12 del presente mes ha actuado el **Grand Ballet Classique de France**. Las funciones del 15 al 30 de abril

están confiadas al **Ballet del Teatro de la Ópera de Praga**; este conjunto es el más importante, después de Rusia, de los de Europa del Este; su repertorio es típicamente ruso. Finalmente, del 5 al 10 de mayo tendrán lugar las actua-

OBERT TOT EL DIA

- REPRODUCCIÓ DE PLÀNOLS
- FOTOCÒPIES A L'INSTANT

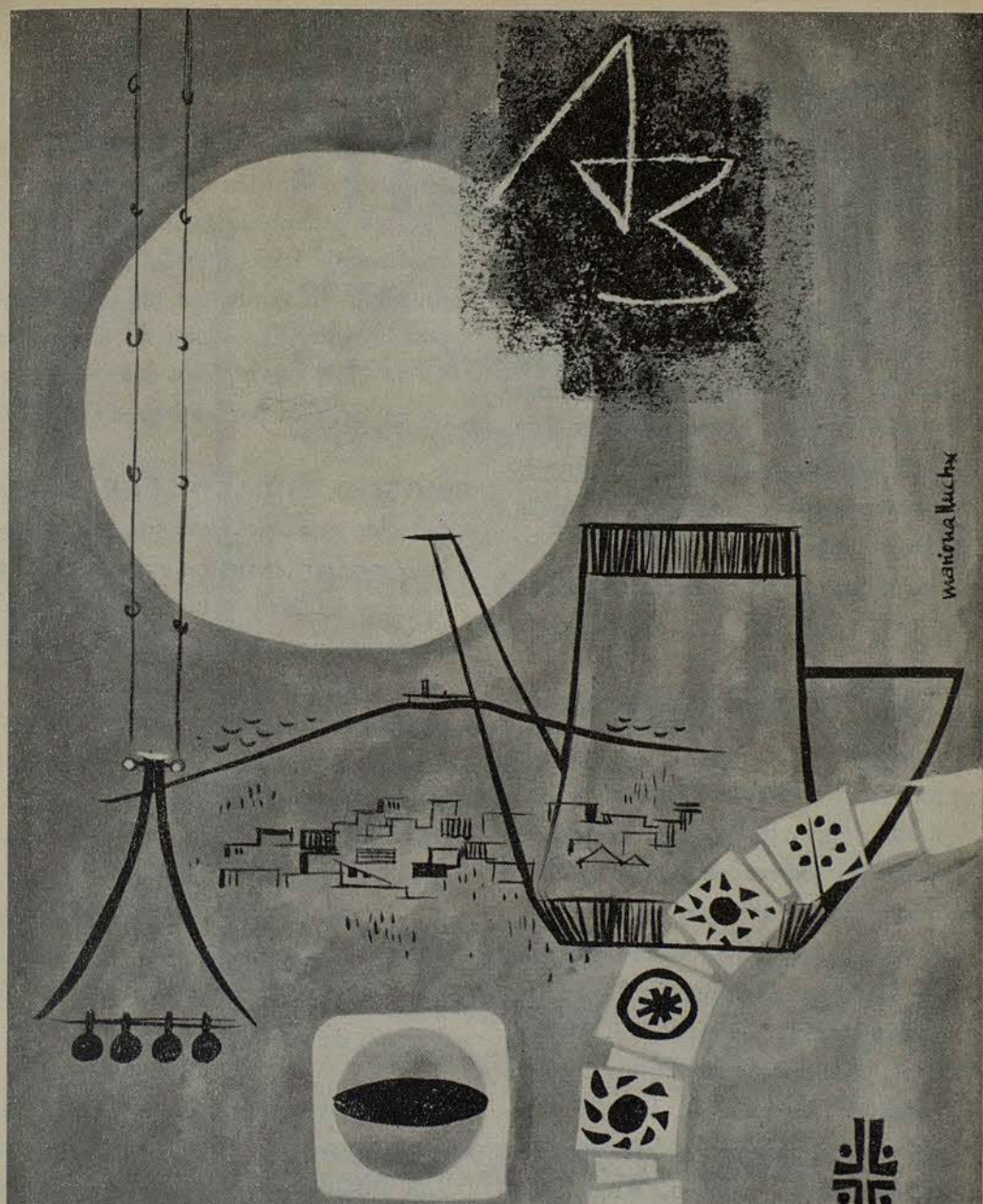
V Recull fotogràfic "ALT CAMP"

BARCELONA - 2
Comtal, 26
Tels. 221 51 35
222 40 91

FOTOGRAFIA

Boada

MÚSICA

Maria Lluïsa

AVRELI BISBE·JOIER

PROVENÇA 265 · EDIFICI LAPEDRERA · TIS 2154841 · 2153248

ciones del **Ballet de la Ópera de Marsella**, famoso grupo coreográfico que dirige Joseph Lazzini.

CAPELLA CLÀSSICA POLIFÒNICA. — Nuevamente ha participado en la «Semana de Música religiosa» de Cuenca. El prestigio que ha alcanzado esta selecta manifestación de música sacra en el transcurso de los últimos años, se ha visto consolidado en esta VI edición. Junto a importantes formaciones orquestales y corales la Capella Clàssica Polifònica de Barcelona ha obtenido un nuevo y merecido triunfo con su actuación.

PREMIOS «RADIO BARCELONA».

La emisora decana concede una serie de premios a los cantantes que más han destacado en la temporada liceísta, en las tesituras correspondientes a tenor, soprano, mezzo, barítono y bajo. El jurado integrado por los críticos barceloneses J. Arnau, M. Borrás de Palau, J. Casanovas, J. Guinjoan, O. Martorell, A. Menéndez, X. Montsalvatge, J. Palau, J. Torrents, A. Valera y M. Valls emitió el siguiente fallo por mayoría de votos; soprano, Anja Silja (finlandesa); tenor, Jaume Aragall (español); mezzo, Fiorenza Cossotto (italiana); bajo, Karl Christian Kohn (alemán). Se concedió también, y por unanimidad, un premio extraordinario,

con carácter colectivo, a la Compañía del Teatro de la Ópera de Essen.

MONTSERRAT TORRENT. —

Nuestra magnífica organista ha obtenido un premio de la Academia Charles-Cros de París, por la grabación de un disco integrado por obras del compositor valenciano Joan B. Cabanilles (1644-1712); este disco ha sido editado en Francia por «Disques Charliu».

MOSSÈN EUDALD SERRA. —

Ha fallecido el noble promotor del apostolado popular en su sentido más sencillo y humilde. Muy pronto se especializó en la música sagrada. En su providencial actuación del «Foment de Pietat Catalana» figuró en lugar preferente de su programa la publicación de música destinada al servicio del culto católico. Con su fina percepción, conoció la íntima conexión existente entre el canto gregoriano y la melodía popular. Su ingente labor queda como uno de los más altos ejemplos en pro de la dignificación de la música religiosa.

ENRIQUETA TARRÉS. —

La soprano barcelonesa Enriqueta Tarrés, que actualmente pertenece al cuadro de la ópera estatal de Hamburgo, ha obtenido un señalado éxito al interpretar el papel de «Ursula», protagonista en la ópera «Mathis der Maler» de Paul Hindemith.

Manhattan

ofrece
las más
selectas grabaciones
del
Orfeó Català

ESPECIALIDAD EN MUSICA CLASICA

TODOS LOS DISCOS DE LA MUSICA CLASICA
(monoaurales y estereofónicos),
grabados por los más calificados
intérpretes vocales e instrumentales,
conducidos por los más
prestigiosos directores.

MAS DE 100.000 TITULOS.
Organización CHEQUE - DISCO.
Envío de discos al extranjero

UNICO ESTABLECIMIENTO CON EXISTENCIA
PERMANENTE DE TODOS LOS DISCOS EDITADOS

Avda. Generalísimo Franco, 490 (esquina Balmes)

Teléfono. 217 87 18
BARCELONA - 6

Manhattan

forum musical

“COR MADRIGAL”

El próximo día 25 del actual mes de abril, por la noche, el Cor Madrigal que dirige Manuel Cabero, ofrecerá una selecta audición en el Palau de la Música.

Figuran en programa «Sis nocturns», con acompañamiento de piano, de W. A. Mozart; «Cant a Maria», opus 22 (en traducción de B. Bardagí), de J. Brahms, y «Cançons sobre el «Bestiari», de Pere Quart, de M. Oltra.

Ha despertado viva expectación el estreno de estas «Cançons». Los breves poemas de Pere Quart, de una sabia y calculada mordacidad, encuentran una fiel versión musical en la composición de Manuel Oltra.

Este estreno confiere a la segunda parte del programa un interés verdaderamente extraordinario. Los acompañamientos al piano correrán a cargo de Joan Casals.

LA TRADICIÓ LLAMINERA

DE CATALUNYA

VA LLIGADA AMB EL

FORN DEL CIGNE

Pelayo, 38 - Telèfon 221 54 33

Barcelona-1

En el cuarto de baño domina

MOUSSEL

su uso es tan necesario que ha pasado
a primera línea en el aseo personal

1er Gel espumoso para
BAÑO-DUCHA Y ASEO PERSONAL
para la salud y belleza de la piel

- * ABUNDANTE Y FRAGANTE ESPUMA
- * PERFUME VIGOROSO Y PERSISTENTE
- * GRAN PODER DESODORANTE
- * ATRACTIVA PRESENTACION
- * PREPARADO POR MARCA CINCUEN-
TENARIA DE RECONOCIDO PRESTIGIO

LEGRAIN

PARIS

los conciertos

CORAL SANT JORDI. — En el «Concert de Sant Jordi» de la Coral Sant Jordi, que tendrá lugar en el Palau de la Música Catalana el día 22 a las 22.30 h., serán interpretadas obras de Monteverdi, Bach, Haendel, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Granados, Millet, Casals, Bartok y Toldrà. Figuran también la primera audición de la cantata «Comeditis Carnes» del P. Antoni Soler (S. XVIII) y canciones populares, tradicionales y cançons.

MONTSERRAT CABALLÉ. — La crítica mundial ha aclamado a nuestra artista como una de las más grandes intérpretes de nuestro siglo. Montserrat Caballé dará un recital el próximo día 28, integrado por obras de Schubert, Strauss, Morera, Granados y Millet. El Orfeo Català ha organizado este recital dentro de los actos conmemorativos del setenta y cinco aniversario. La actuación de Montserrat Caballé quedará como uno de los puntos culminantes de la temporada musical.

FORUM MUSICAL. — El día 25 del presente mes de abril, actuará el **Cor Madrigal**, bajo la dirección de Manuel Cabero. Integrarán el programa obras de Mozart, Brahms y el estreno de

«Cançons sobre el **Bestiari**, de Pere Quart», original de M. Oltra. Para el día 6 de mayo, y en colaboración con el Instituto Alemán de Cultura, se anuncia la actuación de **Kehr Trio** y la pianista francesa **Jacqueline Eymar**.

ASOCIACIÓN DE CULTURA MUSICAL. — El viernes, día 5 de mayo, la **Orquesta de Cámara de Stuttgart**, bajo la dirección de Karl Munchinger ofrecerá un concierto a los asociados a la Cultural.

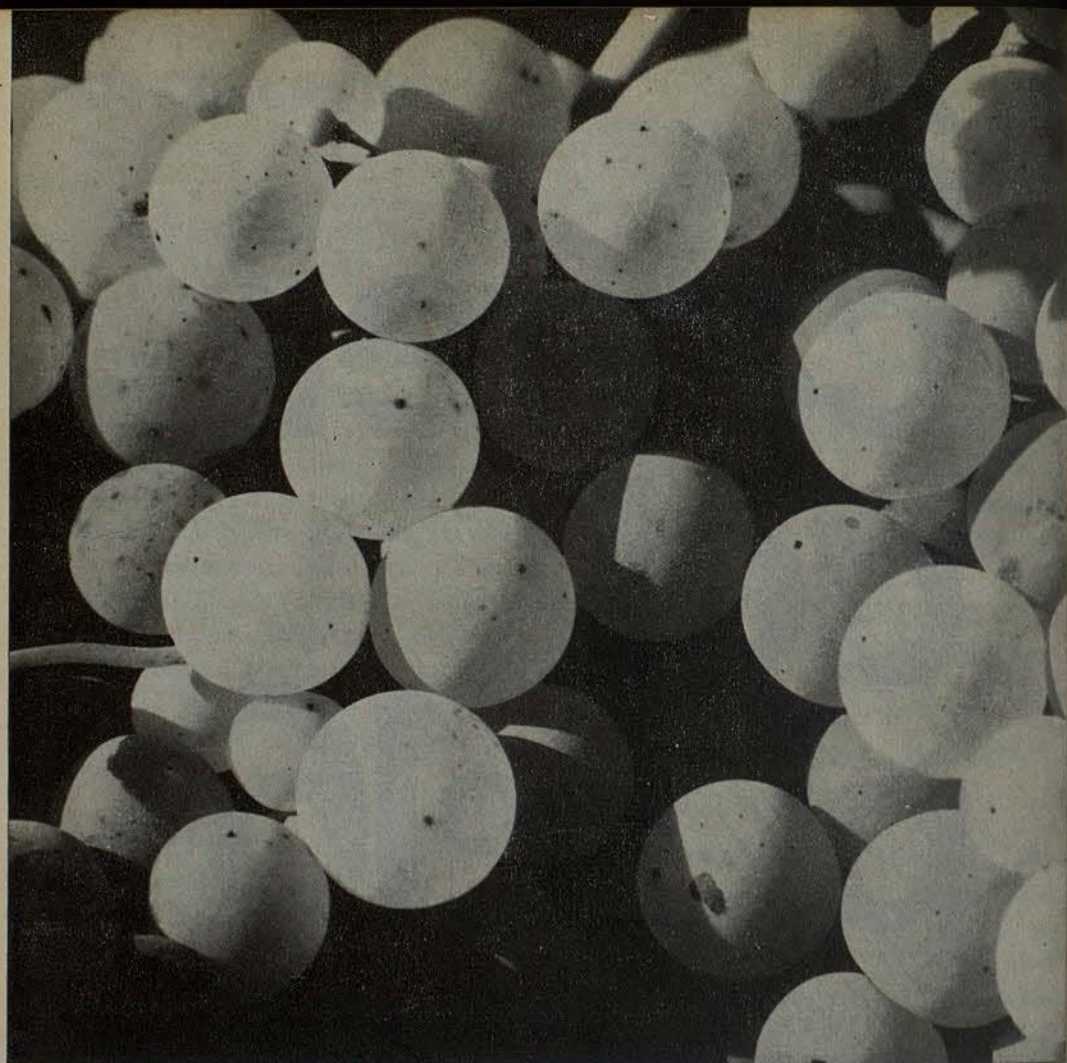
PATRONATO PRO MÚSICA. — Patronato Pro Música de Barcelona ultima los detalles para ofrecer al público melómano barcelonés el II Ciclo de Conciertos de Primavera. Dentro de la primera quincena del mes de mayo tendrán lugar dos conciertos por los **Solistas de Zagreb**, conjunto de excepcional calidad artística que Patronato Pro Música presentó en España en noviembre de 1959; dos actuaciones de la **Orquesta Nacional**, bajo la dirección del maestro Rafael Frübeck, que renovará sin duda alguna el extraordinario éxito que consiguió el año pasado; y, de nuevo, la presencia del gran pianista **Bruno Gelber**, aclamado por toda la crítica barcelonesa como la revelación del I Ciclo de Cuaresma del curso anterior.

al carrer del pi, nº 16

tels. 231 64 34 - 231 64 35 - 221 28 57 - barcelona-2

camping - tenis - esquí - muntanya - escalada - sub.narinisme - nàutica

Como un signo preciosísimo
consagrado por el uso del tiempo

beber

beber

Practicar el apogeo del vino
es inventar un idioma
que se afirma en una
modulación vocálica significativa:

Olivella

es un lenguaje que excluye
cualquier otra modulación vocálica

nos transmite símbolos útiles
de intención humana

Pacto, Rito, Juramento, Palabra,
Ofrenda, Hospitalidad.

Francisco Olivella
Vilafranca del Panadés

La música a Barcelona i la vida de l'Orfeó Català

JOAN LLONGUERES. ELS BELLS APOSTOLATS.

Aquest fou el títol de la conferència que el mestre Josep J. Llongueres donà dintre el cicle organitzat amb motiu del 75^è aniversari de l'Orfeó Català. Analitzà l'obra del seu pare des de tots els seus variats aspectes, fent ressaltar el caràcter d'apostolat que hi imprimí la seva sempre generosa humanitat. Ens féu revivre la vida del mestre dels infants des dels seus primers passos; passos plens d'illusió, que el portaren pels camins de la vida amb plena eficàcia creadora. Ens digué com la història de Terrassa dels primers vint anys d'aquest segle està íntimament vinculada amb el saber fer del mestre, que hi deixà els fruits del seu inacabable entusiasme: l'Escola

Coral, el Conservatori de Música i l'Escola Vallerparadís. Parlà també del poeta i dels seus escrits amarats de sabor racial i de la grandesa del seu diem-ne ministeri prop dels infants fent especial record de la gran labor realitzada a Vilajoana entre els infants cecs, anormals i sord-muts. El crític musical, l'escriptor, l'home, hi foren àmpliament comentats. També ens donà una visió clara del lligam que tota la seva vida mantingué amb l'Orfeó Català i els seus homes, del seu lliurament a la Germanor dels Orfeons de Catalunya, i de l'estimació, estimació de germans, que mútuament es professaren el mestre Millet i ell. Amistat entranyable que ni la mort haurà pogut fondre. Resumí el seu treball glossant els bells apostolats

ORFEÓ CATALÀ

Els divendres de l'Orfeó Català

La música a Barcelona i la vida de l'Orfeó Català

Solemne clausura del cicle

Conferències sobre **Lluís Millet**
el mestre

5 de maig. **El cristià en el músic**
per Octavi Saltor

12 de maig. **Lluís Millet en el seu temps**
per Maurici Serrahima

19 de maig. **L'home, l'artista, l'obra**
per Lluís M.ª Millet.

que animaren la vida de Joan Llongueres, i la necessitat de conservar-los, fent-los arribar al cor de les noves generacions, dotant-los de nova saba que els vivifiqui i els faci eterns.

JOAN SALVAT, L'ORFEÓ I LA REVISTA MUSICAL CATALANA (10-3-67). — Dins l'actual cicle de conferències, Mateu Pigullem escollí la personalitat del mestre Joan Salvat, que va estar estretament lligat a l'Obra de l'Orfeó Català. Començà evocant la figura menuda i gràcil del bonadós mestre, que molts — digué — recordem encara. Després d'unes dades biogràfiques del mestre Salvat, que nasqué a Barcelona l'any 1868 i estudià música amb els millors mestres de l'època, remarcà que el mestre Salvat va ser dels primers que acudí a la crida dels llavors joves músics Millet i Vives per a crear una Societat coral i assistí a la històrica sessió celebrada el dia 6 de setembre del 1891, en la qual fou fundat l'Orfeó Català i el mestre Salvat va ser elegit secretari de la primera Junta Directiva.

L'any 1896 el mestre Millet nomenà el mestre Salvat professor de solfeig dels homes i nois aspirants a cantaires de l'Orfeó Català, càrrec que el mestre Salvat exercí durant més de quaranta anys, amb una abnegació i eficaçia realment exemplars. En fundar-se l'any 1904 la Revista Musical Catalana, el mestre Salvat va ser designat redactor en cap.

El conferenciant continuà glossant les múltiples i meritíssimes activitats del mestre Salvat en el camp de la música, on excel·lí com un dels més preclars i prestigiosos crítics. Durant la guerra civil, paralitzades les tasques en l'ordre espiritual, el mestre Salvat va recloure's, sostenint, però, amb el mestre Millet una correspondència afectuosa i emotiva, de la qual foren llegits alguns fragments com a complement de la conferència. El mestre Salvat va morir l'any 1938, el mateix any que varen traspassar, també, dos altres estimats mestres de l'Orfeó Català: Josep M.ª Comella i la distingida professora senyora Emerenciana Wehrle. Finalitzà la conferència amb la interpretació per un grup de cantaires, dels Goigs a Santa Eulàlia i a Sant Jordi, inspiradament musicats pel mestre Salvat.

FRANCESC PUJOL I PONS, SEGON DIRECTOR DE L'ORFEÓ CATALÀ (17-3-67). — Aquesta conferència va ésser confiada al Subdirector de l'Orfeó Català, mestre Joan Tomàs, però no li fou possible de donar-la personalment, a causa de la malaltia que el reté allunyat de les seves tasques, i va

llegir-la el mestre Lluís M.ª Millet. Començava exposant Joan Tomàs, que es referiria a la forta personalitat del mestre Pujol, vista des de les seves múltiples activitats, si bé temia incórrer en algun error, per tal com era molt complexa la personalitat del mestre Pujol. A continuació, però, en forma planera i vivaç, descrivia el mestre Pujol en tots els seus aspectes. Així, ens parlava de l'home; l'home i l'Orfeó Català; el músic i el compositor; el folklorista; el musicòleg; el director d'orquestra; el periodista i el conferenciant, el traductor; el col·laborador de l'Institut de Musicologia del Consell d'Investigacions Científiques, tot això acompanyat amb trets personals i anècdotes del mestre Pujol, a través de les quals la seva altíssima personalitat humana i moral assolí el més gran relleu. El mestre Tomàs féu palès una vegada més el seu fervor envers el qui va ser el més eficaç col·laborador del mestre Lluís Millet en l'obra de l'Orfeó Català, i la seva disertació amena i del més viu interès, complagué l'auditori, que al final dedicà una llarga ovació al seu treball.

AMADEU VIVES: LA FUNDACIÓ DE L'ORFEÓ CATALÀ. — Octavi Saltor, contutuli del mestre Amadeu Vives en la històrica *Penya del Colón*, evocà la plural personalitat del notable humanista i músic que, amb el mestre Lluís Millet, establí inicialment els fonaments memorables del nostre Orfeó Català. El conferenciant (amb al·lusions als seus diferents biògrafs, i especialment al nostre secretari Miquel Saperas) anà seguint les rutes geogràfiques de Vives, i les musicals, que l'allunyaren materialment del seu país, a temporades, però no pas del seu afecte i fidelitats filials, ni, fins i tot, del seu solc melòdic d'inspiració. Saltor deturà, sobretot, el seu estudi, en l'anàlisi del pensament, vigorós, original i estimulant, del mestre Vives, revelat per la seva famosa conferència *L'entusiasme és la sal de l'ànima* i pel seu discurs presidencial dels Jocs Florals de Barcelona de 1928 (digne d'ésser més conegut, dins una miscel·lània malauradament no impresa de tota la seva obra literària). Esmentà també altres escrits, pràcticament inèdits, de Vives (com la seva contribució al volum de *La Colla*, dedicat al patrici i ex president de l'Orfeó, Francesc Matheu). I finí detallant les circumstàncies determinants de la seva composició coral *La Balanguera*, sobre la cabdal i representativa lletra del poeta mallorquí Joan Alcover, amb referències anecdòtiques a llur col·laboració, i al simbolisme supervivent del seu text literari i el seu comentari musical, tan feliçment populars, un i altre, en l'àrea lingüística, filharmònica i espiritual catalana.

a
a
es
en
la
ó,
re
ra
el
or
el
ti-
s,
c-
a
o-
es
a
is
s-
é
ó

Ó
re
a,
a
li
re
e
es
i-
s,
i,
or
el
el
g-
ol
r-
s
e
s
a
at
c
r-
a
s
e
-
o,
at

UN VESTIDO DE PUNTO
ESCORPION

ORFEÓ CATALÀ

- L'Orfeó Català gravarà pròximament — per a ser editat en la prestigiosa col·lecció «Antologia Històrica de la Música Catalana» — un disc estereofònic amb les més representatives mostres de la producció coral del mestre Lluís Millet. Aquest disc iniciarà la secció coral de l'esmentada Antologia.
- Com a recordança material de la celebració solemne del centenari del naixement del mestre Lluís Millet, l'Orfeó Català prepara l'emissió especial d'una medalla de bronze amb l'efigie del fundador de l'Entitat. Serà oportunament anunciat el seu llançament a fi que pugui ésser adquirida per tots els interessats a posseir-la.
- El pròxim dia 23, l'Orfeó Català donarà un concert al Masnou. El dia 3 de maig n'oferirà un altre a Figueres. I el dia 6 del mateix mes de maig cantarà a Granollers. L'Orfeó Català inclou aquests concerts com a significativa vinculació amb les nostres comarques dintre els actes commemoratius que celebra.

NOVETAT

Perquè els infants puguin llegir bé

Col·lecció: **Comencem a llegir**

1. - **Beceroles**
2. - **Estels**

EDITORIAL TEIDE

Bori i Fontestà, 18 - **Barcelona - 6**

Unes gravacions significatives:

L'ORFEÓ CATALÀ, DIRIGIT PEL SEU FUNDADOR, MESTRE LLUÍS MILLET

DISCOS DE 30 CM.

L'emigrant. — Les flors de maig. — El caçador i la pastoreta. — L'hereu Riera. — La Balenguera. — Pregària a la Verge del Remei. — Vent fresquet de tramuntana. — Marinada. — Sant Jordi triomfant (LD) LALP 388

El Noi de la Mare. — La mort de l'escolà. — La Mare de Déu. — Els xiquets de Valls. Els fadrins de Sant Boi. — Processó a muntanya (LD) LALP 525

DISCOS DE 17 CM.

L'emigrant. — L'hereu Riera. — Els fadrins de Sant Boi. — La Balenguera.

(EP) 7 EPL 13.375

Les flors de maig

(EP) 7 EPL 13.376

Pregària a la Verge del Remei. — Marinada

(EP) 7 EPL 13.377

La mort de l'escolà

(EP) 7 EPL 13.379

Cançó de Nadal. — Cap a Betlem van dos minyons.

Fum, fum, fum. — Pels fills d'Adam i Eva

(EP) 7 ERL 1.179

RECONSTRUCCIÓ TÈCNICA ANY 1958

en discos

L'Orfeó Català i "El Pessebre" de Pau Casals

L'oratori del mestre Pau Casals **El Pessebre**, sobre text de Joan Alavedra, continua el seu periple arreu del món.

El missatge de pau — el més fervent dels anhels de tots els temps — que és **El Pessebre**, és sol·licitat des de tots els punts de l'univers. N'han estat donades audicions a Acapulco, Mèxic, San Francisco de Califòrnia, Nova York, Assís, Florència i Tolosa (aquestes darreres per l'Orfeó Català en l'estrena europea de l'oratori), Xicagó, Filadèlfia, Londres, Berlín, Buenos Aires, Budapest, Washington, Nova York (a l'Assemblea General de les Nacions Unides), Atenes, Sant Miquel de Cuixà (dues audicions a càrrec de l'Orfeó), etc.; aquesta relació no és pas exhaustiva; només una selecció indicativa de l'àmplia difusió de la cantata del mestre Pau Casals.

Novament, l'Orfeó Català interpretarà **El Pessebre** i en una ocasió significativa com mai: la clausura de la II Conferència Internacional «Pacem in Terris» promoguda i organitzada per la Fundació I.O.S. de Ginebra (Suïssa). Els treballs i ponències presentats per les més importants personalitats mundials a favor de la consecució de la pau, especialment en aquells països on fa estralls el flagell de l'odi i la incomprensió, tindran com a colofó la música, universal de tant catalana, del mestre Casals interpretada per les veus de l'Orfeó Català.

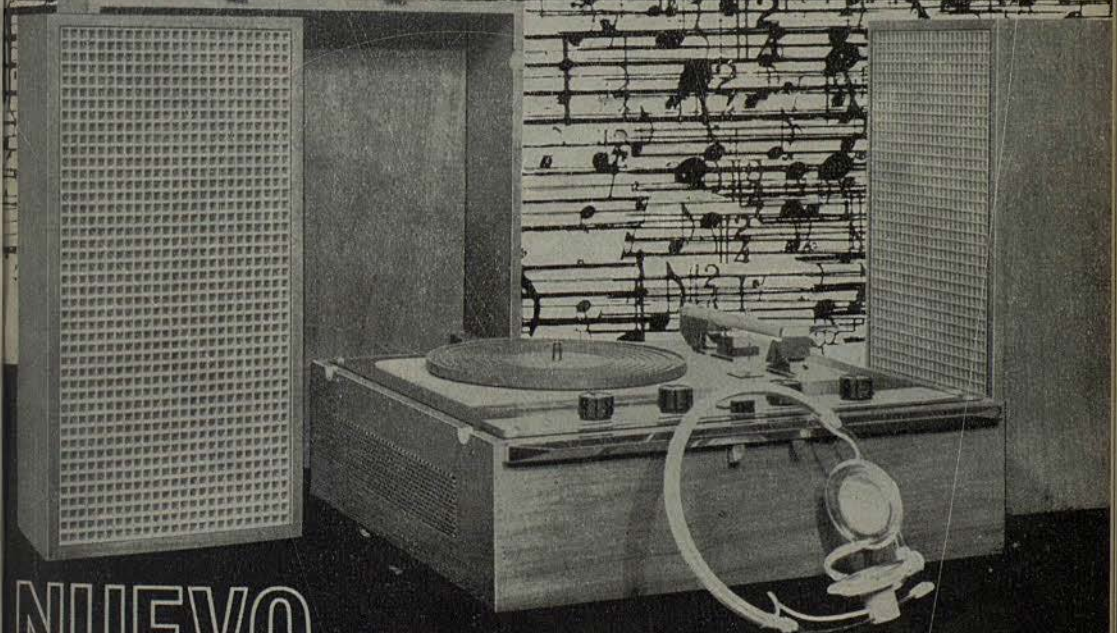
Davant els congressistes vinguts d'arreu i de les nombrosíssimes representacions diplomàtiques que hi assistiran, i d'importantes personalitats de les Nacions Unides — entre les quals el seu Secretari General senyor U Thant —, l'Orfeó Català serà el portaveu emocionat de la partitura del mestre Pau Casals.

Si l'Orfeó Català sempre ha aglutinat els més nobles ideals col·lectius de la nostra pàtria i les seves veus han estat i són l'estendard significatiu d'una vocació comunitària; si les seves interpretacions han estat aplaudides a tota la geografia del nostre país i en els més selectes nuclis musicals europeus, possiblement mai com ara no haurà tingut l'oportunitat d'un ressò tan ampli i eficaç.

I l'Orfeó Català, conscient de l'honor i de la responsabilitat que comporta el fet que el mestre Casals, en acceptar de donar **El Pessebre** a Ginebra posés com a condició que el cor fos l'Orfeó Català, prepara amb il·lusió i entusiasme la part que li correspon en l'oratori. I ho fa amb el noble orgull de sentir-se portador d'uns valors permanents.

Coincidint amb els actes que al llarg del curs es vénen succeint — 75è aniversari i centenari del naixement de Lluís Millet —, aquesta audició de Ginebra, el dia 29 del proper maig, quedarà com una fita inesborrable en l'història de l'Orfeó.

L'Orfeó Català, intèrpret ideal del **Pessebre**; aquesta podria ser la síntesi de la notícia. No en va el mestre Casals, en carta adreçada al mestre Lluís M.ª Millet, arran de l'estrena europea de l'oratori, deia aquestes paraules: «...**El Pessebre**, en ésser cantat per primera vegada per les veus catalanes del gloriós Orfeó Català sembla que hagi pres definitivament, en la seva expressió més íntima, el seu veritable caràcter».

NUEVO Perpetuum Ebner

PE-360 ESTEREO LUXE

Pulsador íntimo (Loudness)
Salida auriculares: Hi-Fi
Entrada-Salida Magnetofón
Mecanismo accionamiento brazo

PE

Canon SUPER 8 ZOOM 518

Admire una
CANON, ZOOM 518,
y compare...

sí; pues sólo una

Canon

sabe dar a sus productos esa calidad
y fineza que hacen que la fotografía
sea un arte más,
con el que se pueden rememorar
las cosas más gratas y amadas.

Complete su exquisito gusto,
con un producto exquisito.

FOCICA, S. A.

Av. Gralmo. Franco, 534. Barcelona-11

Representantes exclusivos para España de

CANON CAMERA Co. Inc. - Tokio

Ens escau de celebrar la data joiosa del centenari del mestre Lluís Millet. Va néixer al Masnou el dia 18 d'abril de 1867. El mateix dia, al cap de cent anys, ens apleguem entorn de la seva creació predilecta, l'ORFEÓ CATALÀ, de la qual ha sortit el conjunt de manifestacions que contemplem en el concert d'avui.

Quan el mestre Millet fundava l'Orfeó Català, ell i els seus companys, eren ben joves. Per als novells cantaires creaven una música nova dins la tradició més pura, i l'arrelarien en un sentiment col·lectiu. Primer l'Orfeó incorporant-se aviat a la vida espiritual de Barcelona, fins a donar-li el portaveu i la casa dedicats a la vida musical; fins a crear, en pocs anys, la germanor dels cantaires i la volada per tot Catalunya i molt més enllà dels nostres cants aplegats.

L'Orfeó, el Palau, aquesta Guia Musical que tan íntimament es compenetren amb l'obra del mestre, commemoren l'efemèride amb el concert i aquesta edició extraordinària, a la qual hem invitat els deixebles i amics a parlar-nos de l'home i de l'obra, en tants d'aspectes que segueixen vàlids i encoratjadors en els nostres dies. Si la música s'enduia la millor part del seu esperit, sempre tan sincera, els seus textos i la resta de la seva actuació mereixen d'ésser divulgats a fi que aquella sigui encara ben compresa i estimada.

D'ací estant donem les gràcies a tots els qui han col·laborat en el nostre extraordinari. Voldriem que fos no tan sols l'homenatge d'ara sinó l'estímul perdurable a tant d'amor i d'afecte com hi ha en l'obra del mestre, inserint-se al cor de Catalunya i clamant per sempre amb l'ensenyança, amb el cant, i amb l'exemple de la seva vasta dedicació.

TAULES CRONOLÒGIQUES

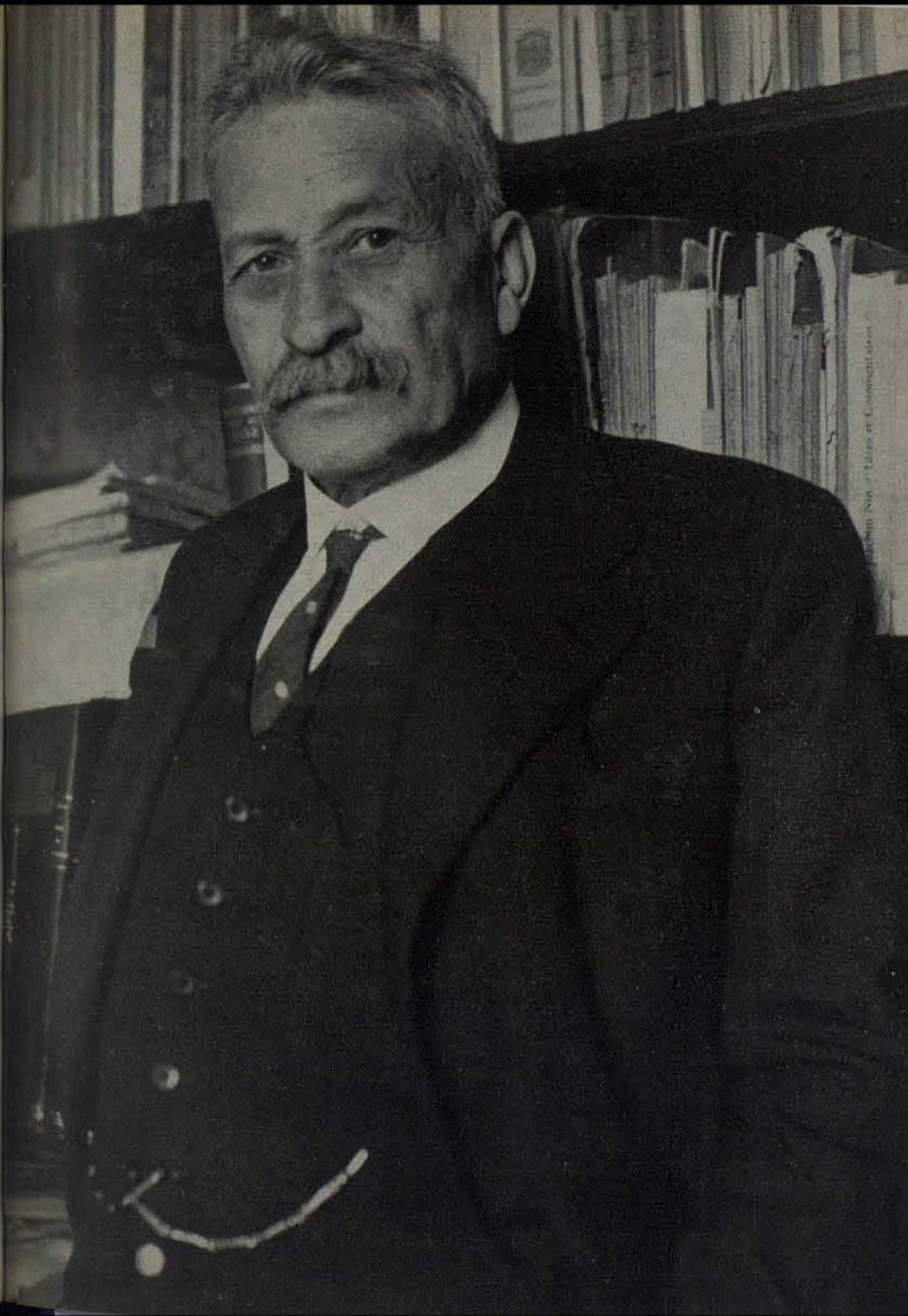
28 [484]

Anys	Vida	Orfeó Català	Història
1860			Guerra d'Àfrica : general Prim. Neixen Maragall i Albéniz.
1867	Neix al Masnou.		F. Pelagi Briz : <i>Cançons de la terra</i> . Neix Enric Granados.
1868			Destronament d'Isabel II.
1873			Primera República.
1874			Alfons XII. Mor Clavé.
1875	La família es trasllada a Barcelona.		
1876			Creació del Centre Excursionista de Catalunya. Neix Pau Casals.
1878	Dependent a can Guàrdia ; hi coneix Alió, Vidiella, Albéniz.		
1880	Ingressa al Conservatori del Liceu : piano, amb el mestre Font i harmonia i composició amb el mestre Josep Rodoreda.		
1882			Primeres representacions de Wagner a Barcelona : <i>Lohengrin al Liceu</i> . Milà i Fontanals publica el <i>Roman-cero Catalán</i> .
1883	Director del cor La Lira de Sant Cugat del Vallès.		Gaudí comença la Sagrada Família.
1884	Coneix Amadeu Vives.		<i>La nit al Bosc</i> , de Rodoreda.
1885	Dependent a can Ferrer. Deixeble de composició i instrumentació de Felip Pedrell i de piano de Carles G. Vidiella. Toca al cafè Inglès amb Badia i Pàmies.		<i>La il·lustració Catalana</i> . Regència de Maria Cristina.
1886			Nicolau torna de París.
1887			« <i>Cançons de l'Alió</i> » amb un pròleg de Pedrell.
1888	Pren part en una vetllada literàrio-musical al Centre Català. <i>Les cançons originals de l'Alió</i> , article publicat a <i>Lo Catalanista</i> , de Sabadell.		Exposició Universal : Rius i Taulet. Constitució de la Unió General de Treballadors. Actuació dels Cors Russos. El Cor « <i>L'Estudiantina</i> » de Perpinyà, a Barcelona.
1891	Quartet al cafè Pelayo : Millet, piano ; Pàmies, harmòni; Ciofi, violí ; Soler, cello. Publicació de <i>Catalanesques</i> , per a piano.	Fundació de l'Orfeó Català. 15 de setembre. Domicili, carrer de Lladó.	Tercera època de <i>l'Avenç</i> .
1892	Toca al cafè Inglès.	Primera prova anual dels seus estudis.	Torras i Bages publica <i>La tradició catalana</i> . Nicolau funda la Societat Catalana de Concerts. Morera estrena <i>Dansa de Gnoms</i> .
1893	Director Perpetu de l'Orfeó Català amb Amadeu Vives.	Segona prova : cançons populars i originals. Trasllat al carrer de Canvis Nous.	Bomba al Liceu. Fundació del Cercle Artístic de Sant Lluc. Restauració de Ripoll. Festa modernista a Sitges.
1894		Estrena de <i>L'Emigrant</i> , de Vives. Trasllat al carrer d'En Dufort. Amadeu Vives abandona les funcions de mestre.	El Greco a Sitges.
1895		Concert Grieg a l'Ateneu Barcelonès. Concert amb la Capella Nacional Russa. Fundació de la secció de nois ; director mestre Joan Gay.	Guimerà : Discurs a l'Ateneu. Maragall : <i>Poemes</i> imprès a l'Avenç.
1896	Catedràtic de solfeig, teoria musical i conjunt vocal a l'Escola de Música.	Benedicció de la senyera pel bisbe doctor Morgades, a Montserrat. Estrena d' <i>El Cant de la Senyera</i> . Fundació de la secció de senyorettes a càrrec d'Emerenciana Wehrle i Josep Lapeyra. Primera audició de <i>Consagració del Graal</i> , i concert Schumann.	Neix la Institució Catalana de Música. Nicolau, Director de l'Escola Municipal de Música.
1897	Funda la Capella de Sant Felip Neri.	Trasllat a la casa Moixó de la plaça de Sant Just. Primera audició de la <i>Missa del Papa Marcel</i> , de Palestrina. Anada a Niça, al concurs internacional d'orfeons.	Inauguració d' <i>Els Quatre Gats</i> . Picasso. Estrena de <i>La fada</i> de Morera, a Sitges.
1898		Primeres audicions de Victoria, Haendel, Haydn, Franck, Berlioz.	Guerra amb EE. UU. ; pèrdua de les darreres colònies. Adrià Gual comença les sessions del <i>Teatre Intim</i> . Puig i Cadafalch : casa <i>Ametller</i> del Passeig de Gràcia.
1899	Mantenidor als Jocs Florals de Barcelona (President, Torras i Bages).	Concerts de música profana i religiosa del segle XVI. Excursió a Mallorca.	Fundació de l'Orfeó de Sants.

Anys	Vida	Orfeó Català	Història
1900	Matrimoni amb Dolors Millet Villà.	Primera audició de la <i>Novena Simfonia</i> , de Beethoven, al Liceu. Estrena de <i>La mort de l'escolà</i> i <i>Pregària a la Verge del Remei</i> . Primera audició de <i>Cap al vespre</i> , de Ricard Strauss. És embargada la senyera i rebuda més tard apoteòsicament en un concert al Liceu.	Revista <i>Juventut</i> .
1901		Primera audició del <i>Rèquiem</i> , de Berlioz. Estrena de <i>La Mare de Déu</i> , de Nicolau. Excursió a Montpeller, Marsella i Perpinyà.	Fundació de la Lliga Regionalista. <i>La música, educadora del sentiment</i> , pastoral del bisbe Torras i Bages. Fundació de l'Associació Wagneriana.
1902	Parlament a la Junta General de l'Orfeó Català.	Estrena de <i>Divendres Sant</i> , de Nicolau. Primera audició del motet de Bach <i>No et deixo, Jesús</i> . Concerts homenatge mossèn Cinto i Orquestra Lamoureux de París.	Alfons XIII. Mor Verdaguer. Víctor Català: <i>Drames rurals</i> .
1903		Primera audició d' <i>Armida</i> , de Gluck. Estrena d' <i>El Noi de la Mare</i> , de Nicolau, i <i>Catalònia</i> , de García Robles.	Revista <i>Catalunya</i> . Ruyra: <i>Marines i Boscatges</i> . Maragall: <i>Elogi de la paraula</i> .
1904	<i>Per què</i> , article del primer número de la Revista Musical Catalana.	Fundació de la Revista Musical Catalana. Primera Festa de la Música Catalana. Estrena de <i>Captant</i> , de Nicolau.	Pedrell acaba la partitura d' <i>El Comte Arnau</i> , sobre text maragallià. Creació de l'Orfeó Gracienc. En Patufet.
1905	Assisteix a Estrasburg al III Congrés Internacional de Cant Gregorià. Coneix Albert Schweitzer. Pròleg al <i>Cançoner escolar català</i> , de Flos i Calcat. Jurat a la Festa de la Bellesa, a Palafrugell.	Collocació de la primera pedra del Palau. Festa de la Música Catalana, II Concurs. Primera audició de <i>Vine, Jesús, vine</i> , de Bach. Concert a la Presó Model.	Lerroux funda el partit radical. <i>El Poble Català</i> . Espectacles Graner.
1906	Neix el seu fill, Lluís M. ^a Mestre de Capella i de l'Escolania de la Basílica de la Mare de Déu de la Mercè. Congressista al I Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Jurat a Estrasburg.	Estatge provisional al carrer de les Magdalenes. Festa de la Música Catalana, III Concurs. Primeres audicions de fragments de les òperes <i>Idomeneu</i> , de Mozart; <i>Alceste</i> , de Gluck; <i>Polifè i el drac</i> , de Berlioz; <i>El Pirineu</i> , de Pedrell; <i>Jephté</i> , de Carissimi.	Moviment de la Solidaritat Catalana. Primer Congrés Internacional de la Llengua catalana. Comença a publicar-se el <i>Glossari</i> , de Xènius. Carner: <i>Els fruits saborosos</i> . Maragall: <i>Enllà</i> .
1907	Mor la seva esposa. Polèmica amb Eugeni d'Ors a <i>La Veu de Catalunya</i> . Schweitzer ve a Barcelona i intima amb el mestre Millet. <i>Francisc Alió</i> , parlament llegit en la sessió celebrada al Palau.	Festa de la Música Catalana, IV Concurs. Primera audició del motet de Bach, <i>Jesús, joia meua</i> ; <i>Ave Verum</i> , de Saint-Saëns.	Prat de la Riba, president de la Diputació. Creació de l'Institut d'Estudis Catalans. Josep Llimona, premi d'honor de l'Exposició Universal de Belles Arts.
1908		<i>Inauguració del Palau de la Música Catalana</i> . Festivals Bach i Haendel. Primera audició del <i>Magnificat</i> , de Bach.	Obertura de la Via Laietana. Guerau de Liost: <i>La muntanya d'ametistes</i> .
1909	El rei Alfons XIII, li regala una batuta de banús amb incrustacions.	Concerts amb la cooperació de l'Orquestra Simfònica de Madrid. Excursió a València. Primera audició del poema coral a setze veus <i>Himne</i> , de Ricard Strauss.	Setmana tràgica. Mor Albéniz. Homenatge a Guimerà.
1910	Mossèn Lluís Romeu i la <i>Missa del Centenari de Balma</i> , article publicat a la Revista Musical Catalana.	Concerts i festivals. Estrena de <i>La mort del soldat</i> , de Nicolau, i <i>Missa</i> , de mossèn Romeu.	<i>Cant espiritual</i> , de Maragall. Noucentisme. López-Picó: <i>Turment Froment</i> .
1911	Assisteix amb el mestre Pujol al Festival Musical de Worcester (Anglaterra). Participa a l'homenatge a Enric Morera, tornat d'Amèrica.	Primera audició de la <i>Missa en si menor</i> , de Bach. Festa de la Música Catalana, V Concurs. Concerts amb la cooperació de l'Orquestra Simfònica de Madrid.	Creació de la C.N.T. Mor Maragall.
1912	<i>Als descontents</i> , article a <i>La Veu de Catalunya</i> en tornar de l'excursió artística a Madrid. Participa al III Congrés Nacional de Música Sagrada a Barcelona i hi pronuncia la conferència <i>El cant popular religiós</i> .	Concert de Música religiosa amb motiu del III Congrés Nacional de Música Sagrada. Primera audició del motet de Bach, <i>Canteu al Senyor un càntic nou</i> . Excursió a Madrid i a Saragossa. Concessió de l'Encomienda de número de la Orden de Alfonso XII.	Fundació del Quartet Renaixement. Domènech i Montaner, Hospital de Sant Pau.
1913	<i>La Sardana</i> , article a <i>La Veu de Catalunya</i> .	Concert històric de música religiosa del segle XVI. Primera audició del motet de Bach <i>L'Esperit Sant eleva la nostra feblesa</i> .	Creació de l'Associació de Música de Cambra. <i>Normes ortogràfiques</i> de l'Institut. <i>Lectura Popular</i> .
1914	Polèmica amb Manuel de Montoliu a <i>La Vanguardia</i> .	Festival Haendel: <i>Oda Cecilian</i> . Excursió a París i Londres.	Constitució de la Mancomunitat de Catalunya. Primera guerra mundial. Sagarra: <i>Primer llibre de poemes</i> . Els Jocs Florals, al Palau.

Anys	Vida	Orfeó Català	Història
1915	Participa al I Congrés Litúrgic de Montserrat: conferència <i>El cant del poble en les festes de l'Església</i> . Publicació de la 1. ^a sèrie de <i>Cants espirituals per a ús del poble</i> . Amistat amb Falla. Discurs al certamen musical d'Olot.	Concerts amb la cooperació de l'Orquestra Simfònica de Madrid. Festa de la Música Catalana, VI Concurs. Primera audició del <i>Rèquiem</i> de Mozart.	Mor Vidiella. <i>La Revista</i> , de López-Picó.
1916	Parlament en la inauguració de l'Estatge de l'Orfeó Gracienc. <i>El nostre vint-i-cinquè aniversari</i> , a la Revista Musical Catalana.	XXV aniversari de l'Orfeó. Festes a Montserrat. Concerts populars. Primera audició de <i>Les Estacions</i> , de Haydn.	Moren el bisbe Torras i Bages i Enric Granados.
1917	President del Jurat al Festival-Concurs d'Orfeons del Bages, a Manresa. L'Orfeó Català publica el llibre <i>Pel nostre ideal</i> .	Festivals de música francesa. Primera audició de <i>Les Beatituds</i> , de César Franck. Festa de la Música Catalana, VII Concurs. Homenatge dels Orfeons de Catalunya a l'Orfeó Català.	Mor Prat de la Riba. Puig i Cadafalch, President de la Mancomunitat. Rusiñol: <i>L'auca del senyor Esteve</i> .
1918	President dels Jocs Florals de Barcelona. Homenatge del Masnou: el carrer on va néixer rep el seu nom. El Govern francès li fa lliurament de la Creu de Cavaller de la Legió d'Honor. Director honorari de l'Orfeó La Lleida Nova.	Festivals Manén. Concerts diversos: populars, benèfics i d'homenatge.	Fi de la guerra europea. Carner: <i>Bella terra, bella gent. Trio</i> , de Robert Gerhard.
1919	Vice-President de la Comissió d'Educació General de la Mancomunitat.	Concert al Palau de Belles Arts: estrenes i primeres audicions de Schindler, Nikolsky, Rimsky-Korsakoff... fragments d' <i>El Messias</i> , de Haendel.	Terrorisme a Barcelona. Institució dels Concursos musicals Eusebi Patxot. Carles Riba: <i>Primer llibre d'Estances</i> . Salvat Papasseit: <i>Poemes en ondes hertzianes</i> .
1920	Mantenidor als Jocs Florals de Barcelona que presidi el mariscal Joffre. Presideix la segona assemblea de la Germanor dels Orfeons de Catalunya, a Vic..	Festa de la Música Catalana, VIII Concurs. Primera audició de corals de Bach i estrena d'obres de Pujol, Cumellas-Ribó, Pérez Moya, Morera...	Creació de l'Associació Íntima de Concerts i de l'Orquestra Pau Casals.
1921	President dels Jocs Florals de Lleida.	Primera audició de la <i>Passió segons Sant Mateu</i> , de Bach. Concert Nicolau. Fundació de Pobra del Cançoner Popular de Catalunya.	Desastre de l'Annual.
1922	Membre del jurat del concurs musical per a la composició d'una Salve Montserratina, convocat per Montserrat. Soci honorari de l'Orfeó Sallentí.	Festa de la Música Catalana, IX Concurs. Excursions artístiques a Sallent, Lleida i Sant Feliu del Llobregat.	Mor Pèp Pedren. Sant La Pau-citat.
1923	President dels Jocs Florals de Reus. <i>La Cançó popular</i> , conferència al Centre Catòlic de Sants.	Concert de Quaresma: Bach, Beethoven, Debussy i autors catalans.	Dictadura de Primo de Rivera. Garcès: <i>Vint cançons</i> .
1924	<i>Smetana i el nacionalisme en música</i> , a la Revista Musical Catalana. Parlament dedicat al mestre Francesc Pujol amb motiu de l'homenatge que se li tributa.	Concerts Liceu: Wagner, Beethoven. Concerts Clavé i populars. Primera audició d' <i>Orfeus</i> , de Monteverdi. Festival Ravel.	Mor Guimerà.
1925	<i>Juli Garreta i la nostra música</i> , a la Revista Musical Catalana. <i>El sentit del romiatge de l'Orfeó Català a Roma</i> , a la Revista Musical Catalana.	Concerts diversos: estrenes i primeres audicions. Excursió a Roma. Paraules abrindades de Pius XI. Del 24 de juny al 13 d'octubre, l'Orfeó és clausurat per ordre governativa.	La Dictadura suprimeix la Mancomunitat. Creació de l'Associació Obrera de Concerts.
1926	<i>Santa Cecília</i> , conferència a l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona.	Estrena de tres <i>Idillis</i> de Vives. Primera audició de l'Orfeó per ràdio. Concert homenatge al mestre Vives.	<i>L'amic de les arts</i> a Sitges. Mor Gaudí. Vives: <i>L'entusiasme és la sal de l'ànima</i> .
1927	Intervé al Congrés de Musicologia, que se celebra a Viena.	Primera audició de la <i>Missa Solemnis</i> , de Beethoven.	J. V. Foix: <i>Gertrudis</i> .
1928	Parlament en l'homenatge a Vives. <i>Transcendència de la Moral en l'Art</i> , conferència a la Biblioteca Balmes.	Concerts diversos: audició d'obres de Bach. És admès com a membre de la Societat Internacional de Musicologia.	Toldrà: <i>El giravolt de maig</i> . Vives: <i>Follies i paisatges. Manifest groc</i> , de Salvador Dalí, Sebastià Gasch i Lluís Muntanyà. Sagarra: <i>El Comte Arnau</i> . Fundació G.A.T.C.P.A.C.
1929	Ratifica l'opinió expressada per Vicenç M. ^a de Gibert en l'article «Pro organo pro fide», escrit arran d'unes manifestacions del mestre Pahissa en contra de l'orgue com a instrument musical.	Concerts de música popular: homenatge a Ignasi Iglésies.	Exposició Universal. Homenatge als intel·lectuals castellans.
1930	Director de l'Escola de Música de Barcelona. Polèmica amb Robert Gerhard. Conferència a Llotja: <i>Records del període romàntic</i> .	Concerts a l'Exposició Nacional de Barcelona; estrena d'obres de Nicolau; excursió a Sevilla i València; cantata n.º 4 <i>Crist jeia en la mortalla</i> , de Bach.	Caiguda de Primo de Rivera.
1931	President del Jurat Musical del Certamen dels Lluïsos de Gràcia. <i>La</i>	Concert d'obres del compositor J. Canteloube. Cantata n.º 140, <i>Des-</i>	Segona República. Generalitat de Catalunya. Plebiscit per l'Estatut.

Anys	Vida	Orfeó Català	Història
	<i>música montserratina del mestre Nicolau</i> , conferència a Montserrat, en la inauguració del monument a Verdaguer. Ofrena d'una batuta amb inscrustacions d'argent, per part del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.	<i>perteu, diu la veu forta</i> , de Bach. Concessió de la Medalla Collectiva del Treball, d'Or.	
1932	Prologa el llibre de poesies <i>Flors del camí</i> , de J. Pujadas.	Visita de l'Associació coral Mestres de Moràvia; nova audició de <i>Les Estacions</i> , de Haydn.	Pompeu Fabra: <i>Diccionari General</i> . Mor Amadeu Vives.
1933	Prologa la <i>Teoria de la música</i> , de J. M. Llorens. <i>Els meus records</i> , article a <i>La Revista</i> , en commemoració de la Renaixença.	Concerts dedicats a la memòria dels mestres Vives i Nicolau.	Centenari de la Renaixença. Mor Nicolau.
1934	Homenatjat, junt amb Ruyra, per la Federació de Joves Cristians de Catalunya.	Cantates n.º 161, <i>Vine, dolça hora de la mort</i> , i n.º 50, <i>Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder</i> , de Bach.	Primer Congrés General de la Federació de Joves Cristians de Catalunya.
1935	Parlament en homenatge a Eusebi Güell, a la Colònia Güell. Parlament per Ràdio Associació de Catalunya en la radiació del concert Nicolau.	Concert homenatge a Nicolau; <i>comemoració del CCL aniversari del naixement de Bach</i> . Audició d'obres de compositors montserratins dels segles XVII i XVIII.	
1936	Intervenció al III Congrés de la Societat Internacional de Musicologia i al XIV Festival de la Societat Internacional de Música Contemporània.	Concert amb motiu del III Congrés de la Societat Internacional de Musicologia. Concert de Música Hispànica del segle XIII al XVII.	Guerra civil.
1937	Comença a escriure la 2.ª sèrie dels <i>Cants espirituals per a ús del poble</i> .		Carles Riba: <i>Tres Suites</i> .
1938		Defunció de la professora-fundadora de la secció de noies, Emerenciana Wehrle, i dels mestres Josep M.ª Comella i Joan Salvat.	
1939		Concert en col·laboració amb el mestre <i>Theremin</i> .	Abolició de l'Estatut. Segona guerra mundial.

Joan Carvat. Nascut a Lloret de Mar el 1874.

ALS DESCONTENTES

Entre l'espetec d'enhorabones que rebem de tot Catalunya per l'èxit de l'ORFEO CATALÀ obtingut a Madrid, s'hi sent barrejat algun crit dels reconsagrats que clama al cel perquè hem portat els cants de la terra al centre de l'Espanya castellana.

Per aquests no hi ha d'haver treva en l'odi al centre; d'allí han vingut els nostres mals i no ens hi podem girar de cara sinó per maleir-los o ensenyar-los els punys: l'ORFEO CATALÀ ha claudicat perquè ha cantat a Madrid.

Amb franquesa haig de dir que molt de temps he estat dubtant jo si era cosa bona portar l'ORFEO a la capital d'Espanya; també hi he rugit jo en les estridències del catalanisme del cop de puny. I, qui no es troba en aquest cas d'entre els qui ja no som joves-cells, i se'ns despertà la nostra ànima a la vida amb l'amor de la Catalunya renaixent?

Però haig de dir també amb franquesa, que no em sap ni mica de greu d'haver-hi anat, no per la vanitat de l'èxit obtingut, n'estic segur, sinó perquè he vist allò de prop i crec fermament que no hem fet cap mal a la nostra terra en fer estremir de goig gent castellana amb la flor dels cants de la terra.

Per més que els amics de la intransigència ens mirin esglaiats amb la barretina caient dels nostres caps, els haig de dir, ben amorosament: no tingueu por, companys, que en tornar a Barcelona ens hem palpat i ens hem trobat més catalans que abans.

Més catalans, perquè era aquesta mateixa ànima nostra, de la nostra terra, que ens enardia en els cants que del nostre pit sortien: era l'orgull de raça que ens feia menysprear el cansament i aixecar la nostra veu per dir amb l'ànima del cant: veieu, germans de Castella? Allò que creïeu separatisme no era res més que aquest sentiment que dicta aquestes cançons nostres; allò que creïeu odi, no era res més que una ressonància d'aquest amor que viu en les nostres cançons; els nostres amors són aquests, o millor dit, això és l'essència dels nostres amors; si vosaltres la compreneu, si sentiu el seu encís, no podeu maleir cosa tan santa, força de vida futura, que si s'encomana per tot Espanya, empeltant-se en la gènesi de cada una de les races que formen aquest tros de terra ibera, tindrem la vida i la pau entre nosaltres que haurà despertat l'amor; l'esperit renascut de la vella Espanya revificarà aquest cos mig mort que un mal entès té submergit en l'oblit de la seva pròpia força. Si els pobles que integren l'Espanya tornen a tenir consciència del temps de llur propi esperit, aquella ressuscitarà a la vida forta dels grans estats.

I els senyors del Teatre Reial es commovien i ens aclamaven, i nosaltres anàvem cantant la canço de la Mare i la de l'Infant i la de l'Escolanet de Montserrat i les de Nadal a prop de la llar, i ens enteníem, us ho juro.

Diren que això que escric és il·lusió sentimental d'artista... Il·lusió sentimental romàntica és el vostre crit d'intransigència; gairebé em sembla que és com un vici de ritme de vers; n'haven agafat fort el metre i tremoleu de perdre'l.

Però jo m'atreveixo a assegurar-vos que cal eixamplar el pit a l'optimisme; que cal l'amor a tothom, que amb aquesta força vèncem, no amb l'odi. L'amor amb la prudència, heus ací la força amb què podem vèncer.

I si voteu diputats perquè vagin al Congrés a explicar i a exposar els vostres ideals polítics i voleu que vagin a demanar la Mancomunitat de les Diputacions catalanes, ha de complaure-us que hagem dut a Madrid els cants de la terra, que porten el perfum de la nostra ànima.

(De La Ven de Catalunya en tornar de l'excursió a Madrid, maig de 1912)

has cregut que era el meu, com una fantasia
oculta, que teny el rostre volent pel desmenís
i la malícia has vist, com dia i altre dia
mana fent-me runes, del teu bell paradís

amb el teu braç magnífic, abraça la fatiga
i amb ella la tens a'nima una fusta caiguda
i no donar-s'hi compte pesares una ruta
de cel, de patna i aire, de llum i d'horitzó

la ruta engolada alguns l'haurien perduda
per resta ferma i clara, com un canvi seguit
tu, era, la regenerar amb la fatiga muda
per quan el teu darrer la requirix amb tu!

lehi hiereet

LA CANÇÓ DEL NADAL

D'alegria profunda, d'alegria intensa, no n'hi ha cap com la de Nadal. Oh, nom benaurat que al mig de l'hivern fas esclatar tots els cors en primavera! Com no havia d'esclatar la cançó en el dia més alegre de l'home cristià! D'aquesta rica saba espiritual, com no n'havia de florir l'expressió de la benaurança de la humanitat en el dia que té a Déu mateix fet un nin, en la humilitat, adorat per reis i pastors, al costat del bou i la mula!

Oh, si haguéssim de fer un recompte de l'immens repertori dels cants de Nadal, des del començ del Cristianisme fins als nostres dies! Quin poema de goig, del gran goig, se'n podria sintetitzar d'aquest esplai tan humaníssim i tan divinal alhora! Perquè l'alegria de Nadal té això de particular: que és humaníssima a còpia d'ésser divina, i és divina per la plenitud que rep la naturalesa humana en rebre Déu mateix en son si. La primera cançó de Nadal la cantaren aquells pastors qui primers adoraren Jesús; i mentre el món serà món, un cop l'any florirà en l'ànima humana aquesta cançó, que és la flor del goig més pur que han tastat els homes.

Ja heu vist com la Seqüència **Laetabundus** que havem cantat, un dels cants més populars de l'Edat mitjana, no ve a ésser més que un cant de Nadal. Dels drames litúrgics medievals que es conserven, en trobem quatre que s'hi refereixen: dos de l'adoració dels Reis, un dels sants Innocents i un de l'adoració dels pastors; a més, la vera forma de cançó de Nadal no deixava d'existir en aquella època, ja que en diferents manuscrits s'hi troba d'una manera ben evident. En els reculls moderns formats directament de la boca del poble s'hi troba abundosa encara, i si bé totes les tonades no es poden pas prendre per model de música religiosa, la gran majoria porten a dins una

alegria innocent que lliga prou amb els esplais d'aquella gran diada. A més, aquesta no és pas música d'església, encara que moltes d'aquestes cançons en l'església es cantaven, en la missa del Gall, sinó que és música del poble, mogut per idees i sentiments religiosos despertats per la commemoració joiosa de la vinguda a la terra de Déu fet home.

Heus ací dos d'aquests cants.

El primer és una cançó tranquil·lament joiosa tretada d'un recull de la senyoreta Júlia Farnés, premiat en una de les festes de la Música Catalana. La segona cançó té una de les melodies més formoses de la terra catalana; és el cant dels ocells pregonant la bona nova. La modalitat bon xic oriental que la caracteritza, li dóna una idealitat melangiosa que enamora.

NIT DE VETLLA

Esta nit és nit de vetlla,
esta nit és nit de vetlla;
ha nascut d'una donzella.

La miren i fa sol

ha nascut d'una donzella

la kyrie eleyson, la kyrie eleyson,

un infant com una estrella.

Los pastors la'n van a veure;
al coll porten una ovella
i a n'el braç una cistella,
plena de fruita novella,
per donar a la partera
perquè en sigui més lletera.

EL CANT DELS OCELLS

En veure despuntar
el major lluminar
en la nit més ditzosa
els ocellets cantant
a festejar-lo van
amb sa veu melindrosa.

L'Àliga imperial
va pels aires volant
cantant amb melodia,
dient: — Jesús és nat
per traure'ns de pecat
i dar-nos alegria. —

Respon-li el Pardal:
—Esta nit és Nadal
és nit de gran contento. —
Lo Verdum i el Llué,
diuen cantant també:
—Oh, que alegria sento! —

Cantava'l Passerell:
—Oh, que hermós i que bell
és l'infant de Maria; —
i lo alegre Tord:

—Vençuda n'és la Mort,
ja naix la vida mia. —

Cantava'l Rossinyol:
—Hermós és com un sol,
brillant com una estrella. —
La Cotxa i el Bitxac
festegen el manyac
i a sa Mare donzella.

* * *

...En el temps de pressentiment de la vinguda de Jesús a la terra, en l'època anomenada d'advent, tot el poble cristià hauria de tremolar del desig del Nadal lluminós que fa florir d'alegria tota la humanitat.

El temps de l'advent és l'època de l'expectació. El Promès als patriarques, el Llibertador de l'esclavatge, el Potent entre els potents, la Llum, la Gràcia, la Dolçor, la Veritat i la Vida de l'ànima, se'l sent que s'acosta en sa majestat digníssima; i els esperits tremolen de goig i de temença en sa misèria. Oh, poble!, recull-te dins tu mateix, neteja aquest mirallet del cel que tens com guspira divina dins aquest vas de fang que en diem cos, i canti tothom, del més humil al més poderós, responent al cant sagrat dels sacerdots:

**Rorate, coeli, désuper;
et nubes pluant Justum.**

I quan Jesús és nat, qui no cantarà, per gota cristià que sigui? Si fins l'home més enfangat en els dalers del món sent una rialleta en la seva ànima! Si tot riu i plora d'alegria! Un alè misteriós passa per l'aire, que fa abaixar les altíssimes torres de l'orgull, que fa redreçar tot el més humil de la terra, i el gros i el xic tot es troba en l'uníson de la dignitat igualadora de coses creades per la mateixa bondat de Déu. No hi ha gran ni petit davant del miracle de Nadal, davant de la simplicitat absoluta de Déu. Déu immens fet un nin, **propter nostram salutem**. Oh, canta, poble; canteu, infants! Que canti tot el més humil de la terra, perquè ja no hi ha res, per petit que sigui, que no sigui digne de la divinitat! I tu, classe treballadora, que sents enveja del ric, què fas, que no saps aprofitar-te del tresor de la pobresa? Oh, si sabessis com és de difícil tenir a la mà la poma prohibida i no tastar-la!; a tu, Nostre Senyor t'ha posat en un lloc arrecerat perquè més fàcilment et conservessis i millorressis pel gran goig del cel, i tu et dones mal temps enverinant-te les sangs, desitjant allò que no omple l'esperit i esmussa, moltes vegades, la vida de l'ànima. Mira Jesús en el bressol; estima'l i et sentiràs fort, d'una riquesa més poderosa que l'or, i et sentiràs a dins l'alegria, aquella alegria que ha fet cantar a tot el poble cristià durant vint centúries les cançons de Jesús en el pessebre, aquelles nadales que ens fan tornar el cor de nin i l'ànima blanca, aquelles tonades que porten l'alegria més pura al cor perquè són filles de la simplicitat, de la pobresa d'esperit, que és una gran riquesa per a l'ànima.

LLUÍS MILLET

(Fragment de la conferència llegida el dia 20 de novembre de 1912 al Palau de la Música Catalana en sessió solemne del III Congrés de Música Sagrada i de la conferència llegida el 8 de juliol de 1915 en el Congrés Litúrgic celebrat a Montserrat.)

en demunt dels nostros cants
següem una senyera
que 'ls parà mes triomfants
Ata! comparses, enarboreula
en senyal de germanat,
Ahi! germans, al vent desfeula
en senyal de llibertat.
; Que volegi!... Contempleula
en sa delta majestat.

Oh! bandera catalana,
nostre cor t'es ben fidel;
volaràs com an'galana
^{pel demunt}
~~del~~ ^{del} nostros anhels;
per mirant soberana
als arreu els ulls al cel.

Y et durèm arreu entayre:
et durèm y tu 'ns duràs;
volegant al grat del ayre
el camí assenyalaràs...
; Dona ven al teu cantayre,
llum als ulls, y força al braç.

Lluís Millet en el centenari de la seva naixença

M'és molt difícil de sintetitzar en breus paraules la personalitat humana, artística, social, etcètera, del meu estimat progenitor, mestre i guia. Sí, però, puc afirmar que avui dia la seva figura d'una unitat essencial, però tan variada de facetes, totes elles completament convergents, no és, ni de bon tros, coneguda i avaluada. Jo sóc, per la circumstància d'ésser el seu únic fill, el qui la coneix més completament i íntimament. Tinc el deure, per tant, de revalorar-la, en la mesura de les meves forces, en tota la seva puresa i integritat, per tal com ningú no posseeix com jo els documents indispensables a aquest fi. Demano, doncs, a Déu que amb la seva ajuda i amb l'ajuda i consell de les persones que cregui més idònies, pugui jo portar a terme aquesta tasca abans de la fi de la meua vida, sense que això vulgui significar que menyspreï cap dels estudis, articles, biografies, etc., de tanta vàlua, com les que sobre la personalitat del mestre han estat escrites, ans al contrari, ells em serviran també de guiatge inapreciable.

La fonda humanitat del meu pare i mestre és pastada en les essències del cristianisme en el seu sentit més ampli. És aquesta una projecció que illumina la seva obra i que li dona una integritat emocionant. És per això que tenim en ell, ensems que un gran artista, un músic sempre obedient a la veu de Déu, un gran conductor de multituds, és a dir, un gran apòstol, un escriptor inspirat en els més nobles ideals, un gran conseller i definidor, que moltes vegades en els seus escrits, en diverses de les seves tan simples composicions musicals, de forma tan humil però tan riques de substància, i en diverses de les seves epístoles avui encara inèdites, però que constituïran una revelació quan es publiquin, assoleix fites excepcionals.

Tot allò en què el mestre intervingué, doncs, en el fons és impregnat del mateix esperit, des de l'humilíssim lloc de mestre dels petits infants d'escolania, de monitor dels seus deixebles, fins a les més altes interpretacions musicals amb el seu **Orfeó Català** (que ell creà i vivificà i li donà un esperit i una direcció que estem obligats a conservar), al cim de les quals no dubtem a posar aquella incomparable interpretació de la **Passió segons Sant Mateu** de Bach, amb una tal elevació d'esperit, amb una tan íntegra donació, que mai més no s'ha tornat a oir, malgrat totes les evolucions tècniques i descobriments musicològics, que per ells sols ben poca cosa hi podrien afegir.

En aquest seu centenari evoquem una vegada més la gran figura capdavantera nostra que va ésser definida per Nicolau com «harmonia humana» i comparada també per ell a «l'horitzó serà del nostre Mediterrani: tot extensió, tot blavor»; per Kurt Schindler, director llavors de l'«Schola Cantorum» de Nova York, com «una veritable obra mestra encarnada, un joell de la humanitat» i a la qual prenia per exemple i model; de qui Ricard Strauss (que posava l'Orfeó Català com a únic en el seu gènere) digué un dia que «difícilment es podria trobar un director tan artista, tan intelligent i tan bo» com ell; a qui Albert Schweitzer anomenava «germà català» i manifestà un dia que era l'amic en qui pensava més; finalment a qui el nostre gran bisbe Dr. Torras i Bages dedicava el qualificatiu de «mon dolç amic», considerant-lo «com un missionista de la Bellesa Infinita» i «com un estimat germà de Ministeri».

Que ell ens serveixi a tots de guia i model i que el seu esperit no ens deixi. Que no deixi aquest **Orfeó Català** que és la seva obra, i per extensió, tots els orfeons de Catalunya, per tal que no s'apartin del camí que ell els assenyalà, i així, amb passa ferma i segura, continuïn assolint els fins per als quals han estat creats.

LLUÍS M.ª MILLET

LLUÍS MILLET

Era un home com no se'n troben gaires al servei d'un ideal, lliurat en cos i ànima a tot allò que aquest ideal li exigís; obedient, submís, fos, encès, compenetrat, encarnat en aquest ideal, li dedicava i li donava tots els dies, totes les hores, tots els moments de la seva vida, amb la més gran abnegació, amb la més pura efusió, amb el més intens amor, amb la major naturalitat i amb el goig veritable d'ocupar humilment el lloc que alts volers a ben segur havien reservat per ell, de servent fidel, de servent d'una gran causa.

El mestre Nicolau, que és, fins ara, el primer i l'únic home que ha parlat amb paraules definitives d'en Millet, diu: —**En Millet és l'ungit de la nostra ànima colectiva per a regir l'expressió de lo més íntim d'ella: son cant. En Millet és la vestal que vetlla el foc sagrat de Catalunya.** I després allò tan just, allò tan ben dit que amb una sola pinzellada pinta l'home: **En Millet, harmonia humana, és com l'horitzó serè del nostre Mediterrà: tot extensió, tot blavor.**

Jo crec que evidentment en Millet, aquest **Lluís Millet**, únic, incomparable, insubstituïble de l'**Orfeó Català**, és en veritat un home ungit, un home triat, un home predestinat, un home de cor i un home d'extensió i de llum serena.

Ha estat el més pur i el més fidel servidor de la terra; si ell ha estat el vetllador amant que ha recollit totes les seves palpitations i els seus anhels; si ell ha estat l'enamorat generós, ple de passió, que ha descobert i ha exaltat totes les delícies, totes les beatituds i totes les perfeccions de l'aimada!

L'obra d'en Millet és essencialment diferent, no s'assembla a cap més de les que s'han realitzat a Catalunya. L'obra d'en Millet és única, inconfusible, a la nostra pàtria. És la seva obra i és l'obra de la terra mateixa. La fa ell i la fa tot Catalunya rediviva amb ell. Per això diu que no ha estat, que no és treballador, perquè, en veritat, és la mateixa terra que treballa en ell; perquè és el mateix esperit de la terra que inspira la seva pensa, que agita el seu cor, que mou el seu braç, que illumina el seu rostre.

En Millet és com una mena de Parsifal de Catalunya que retorna el consol i la pau al nostre esperit pecador, atuit i sofrent. Talment com en el Parsifal de la llegenda hi ha en ell i en tot el que és d'ell el renunciament i la simplicitat i també la puresa de cor. Ell eleva les nostres coses i ens porta a la coneixença del nostre món moral per mitjà de la pietat i per mitjà de l'amor; que és aquesta pietat i és aquest amor l'origen i l'acabament de tota la seva obra; de tota l'obra del més sobri, del més simple i del més pur dels nostres contemporanis.

L'obra de l'Orfeó, l'obra dels orfeons de Catalunya, l'eix central, l'eix poderós de tota l'obra d'en Millet, què és sinó obra de pietat i d'amor?...

I, corona lluminosa d'aquesta obra, corona edificadora, no és tot allò altre que el Mestre ens ha donat i ens ha ensenyat, pietat i amor expandits, pietat i amor desbordats?...

(Del prefaci al llibre *Pel nostre ideal*.)

JOAN LLONGUERES

De l'amistat

Lluís Millet - Joan Maragall

M'hauria agradat limitar aquestes paraules a una transcripció de textos recíprocs de Millet i Maragall sobre idees i fets que convisqueren plegats. Si haguessin coincidit més temps -- Maragall moria trenta-quatre anys abans que Millet -- un i altre haurien trobat moltes ocasions de manifestar-se sobre temes comuns. Però llur amistat fou curta, uns quinze anys, durant els quals devien veure's i parlar, no pas en cenacles literaris o artístics perquè ni l'un ni l'altre n'eren assidus, sinó en converses particulars, deixant poc lloc a manifestar-se públicament ni epistolament. En morir Maragall, Millet va escriure sobre ell, com hauria escrit Maragall si hagués arribat amb vida més llarga, a conèixer tota l'obra musical, literària i humana del mestre, i encara més, si hagués arribat a viure la seva mort. Per això el nombre de textos de l'un referent a l'altre, és molt diferent: en el llibre **Pel nostre ideal**, de Millet i en les **Obres Completes** de Maragall, es proven, s'acclareixen i es confirmen aquests extrems.

Però també en aquestes obres es percep la profunda compenetració que va existir entre ambdós. L'obra símbol d'aquesta compenetració és **El cant de la senyera**, on trobem una fusió íntima i total: mai no se'ns ocorre de recitar les paraules sense cantar-les, ni taral·lejar la música sense pronunciar-ne la lletra. Sembla que música i paraula siguin fetes en un sol esperit, en un mateix moment, en un mateix amor, i en una mateixa esperança. Aquesta prova d'afinitat espiritual entre ells dos, el poble l'endevinà de tal manera que Orfeons, Entitats, Cors i Escoles demanaven sempre els seus himnes a Millet i a Maragall. Així, un dia Maragall pogué escriure en intimitat a un amic seu: «Ja

es veu que tots han de ser cantats per Millet i jo», com si fossin tots dos plegats els autors i cantaires comuns de la lletra i la música.

El Cant de la Senyera fou publicat en 1900. Però ja abans Millet havia demanat a Maragall traduccions d'obres alemanyes que l'Orfeó havia de cantar i que es publicaven en els programes dels concerts des de 1895. Aquell mateix any, el concert de la Capella Russa, induí a l'ampliació del cor de l'Orfeó amb veus femenines, i donà lloc a la poesia de Maragall **La cançó de Sant Ramon cantada per una russa**; músic i poeta degueren conviure amb emoció aquell moment. Maragall no es negà mai a res que li demanés el mestre, perquè l'estimava profundament, ell i la seva obra, l'Orfeó, institució cabdal de la seva vida i del nostre renaixement musical que havia sabut projectar-se meravellosament amb la difusió de la música en general i sobretot del cant popular. En la cançó i en la poesia popular endevinava la font de puresa de la paraula. Així ho comprengué també Millet i ho comentà en el seu estudi **Del cant popular** publicat en 1914 a la Revista Musical Catalana.

Millet i Maragall estan units també quan l'Orfeó ha de construir el Palau de la Música, **la Casa dels Cants**, com l'anomenava Maragall, en el seu escrit de 1905: «Serà una casa gloriosa, aquella. Una casa en la que hauran glatit tants cors escoltant la veu de l'oracle meravel·lós, la veu del cant. De pares a fills ens hi transmetrem la gran saviesa d'escoltar amb els cors palpitants: serà una casa sagrada, amb el temps.»

En totes aquestes paraules hi endevinem dibuixada la figura sublim del mestre.

De tot plegat han passat molts anys, i es manté i ageganta la silueta d'aquest home extraordinari que fou Lluís Millet, l'obra del qual des del punt de vista musical, és de tots coneguda però des del punt de vista humà, social i literari no ho és prou; l'Orfeó Català té el deure de promoure l'edició de les seves obres completes que donaran fe a la història de la seva gran personalitat.

Quan el recordem aixecant els braços per dirigir l'Orfeó ens sembla que els veiem estesos cap a tot el poble amb un sentit d'amor i d'unitat que ningú com ell no podia exercir en plenitud. Recordo que quan tots ens debatíem en profundes lluites polítiques i socials i ens im-

precàvem els uns als altres, un amic alemany que vivia de temps aquí, deia que ell tenia la solució ideal: «El mestre Millet, pare de tots». Aquest sentit de paternitat, de conciliació, d'amor i de redreçament era realment el que tots els homes de bona voluntat desitjaven en aquells moments.

I ara continuem volent-ho així: la seva personalitat supera i cobreix amb un signe d'altíssima dignitat totes les dificultats i les quimeres que ens puguin separar, per resoldre-les en una superior fusió que fa esperançadors els moments imprevisibles del nostre futur.

JOAN A. MARAGALL

Parlament de Fèlix Millet

en la sessió celebrada al Palau de la Música el dia 7 de desembre de 1951, desè aniversari de la mort del mestre Millet

Fèlix Millet i Maristany, el gran home que hem perdut fa poc temps, preparava la celebració del centenari del naixement del fundador de l'Orfeó amb una il·lusió extraordinària. La seva clara visió dels fets importants li feia somniar, per a aquesta efemèride, actes de gran relleu i d'ampli ressò popular.

GUIA MUSICAL, en testimoni d'emocionat record, l'associa a la joiosa commemoració que tots celebrem reproduint unes paraules seves, de valor definitiu, sobre el mestre Millet.

Avui fa deu anys, dia per dia, que lliurava la seva ànima a Déu Nostre Senyor el fundador i primer director de l'Orfeó Català, Lluís Millet i Pagès, figura gegant que el temps va perfilant amb pinzellades precises, avaluant-la cada dia més i fent entreveure el més essencial de la seva força, perquè per damunt del fons viu i concret de la gran obra del músic enamorat del seu art i de la de l'escriptor insigne, sorgeix, i potser fins i tot sorprèn els qui no tingueren la sort de conèixer-lo, la figura de l'home sencer, tot d'una peça, de l'enamorat de tot ço que és bell, que per a ell era tot ço que és bo, totalment i intrínsecament bo, de l'home generosament donat, que se sentí, amb la humilitat dels sants, instrument de la Providència, per escampar per la seva terra, amb la donació del seu amor inesgotable, una onada de fervor i de fe en els destins del seu esperit, desplegant-lo com senyera flamejant, per Catalunya primer, per les principals capitals d'Espanya després, i per diferents països d'Europa, en la màgia d'unes cançons i d'un art, tan noble, tan pur i ensems totalment nostre, fidel en tot moment a la que és avui, com ahir, com sempre, la llum, la veritat i la vida.

Aquesta casa, sagrari del seu viure, aquesta sala que ell sabé omplir de llum de debò, esperona el moment d'avui, el moment en què així en família, els cantaires, els seus cantaires presidits pels mestres i tots els socis ens

retroben en un homenatge, en un acte d'agraïment, en una vetllada que no és de dol, no pot ésser de dol, ni de tristesa, sinó de profunda, profundíssima alegria, de gràcies a Aquell que permeté que nasqués i visqués entre nosaltres una figura com Lluís Millet, i fòssim capaços de comprendre'l i ara d'enyorar-lo amb un enyorament eficaç i viril, que s'endevina, es veu, es pressent en aquest florir nou del nostre Orfeó, i es féu palès en les jornades gloriuses dels darrers concerts.

El llegat del Mestre no fou una lletra morta: és una cosa viva, és un imperatiu que lliga la nostra voluntat amb un sentiment del deure, el deure de tots, cantaires, amics i socis, de continuar amb més fe que mai, o amb la mateixa de sempre, el camí assenyalat de la gran obra.

Aquesta casa, sagrari del seu viure, sagrari també del seu darrer sospir, de cara al Cel, com fou de cara al Cel tota la seva vida, de cara a la llum i a la veritat, com fou de cara a la llum i a la veritat tot l'esforç d'aquest apòstol exemplar, apòstol sempre en les seves cançons, en el seu dir i en la lliçó perdurable i pacient del seu silenci, servarà sempre el seu esperit.

Homenatge contingut i concret el nostre, per viure l'home i la seva obra i amarar-nos d'ella; per això, fet entre família, com ell certament hauria desitjat... perquè l'altre, el de tothom, el que no cercava però que se li do-

narà de més a més, com un fruit madur, fill de la seva mateixa modèstia, l'ha rebut i fervorosament aquests dies, quan la seva Barcelona, que ell volia de cara a l'esperit, feïnera com una necessitat del viure, però amb deler i neguits de llum autèntica, donava l'exemple de cinc audicions de la Missa de Bach, amb la sala de gom a gom, escoltades amb colpidor i impressionant silenci, i amb un final apoteòsic, músics i cantaires drets rebent l'homenatge dels oients, músics i cantaires drets amb el mestre Lluís M.ª Millet, el seu fill, al davant, i el públic dempeus també endut per la necessitat d'esplaiar la viva emoció continguda, i uns i altres, públic i executants, solistes i mestres, i el mestre Lluís M.^a, aplaudint tots, com en un desig que l'ovació unànime amunt, amunt, arribés allí on la misèria dels homes no compta, als peus d'aquell que en vida féu possible l'instrument, i ajudà i educà el gust del seu poble, pel tast de l'art més elevat i més noble.

Però calia l'homenatge concret i aquest és el perquè de l'acte d'avui.

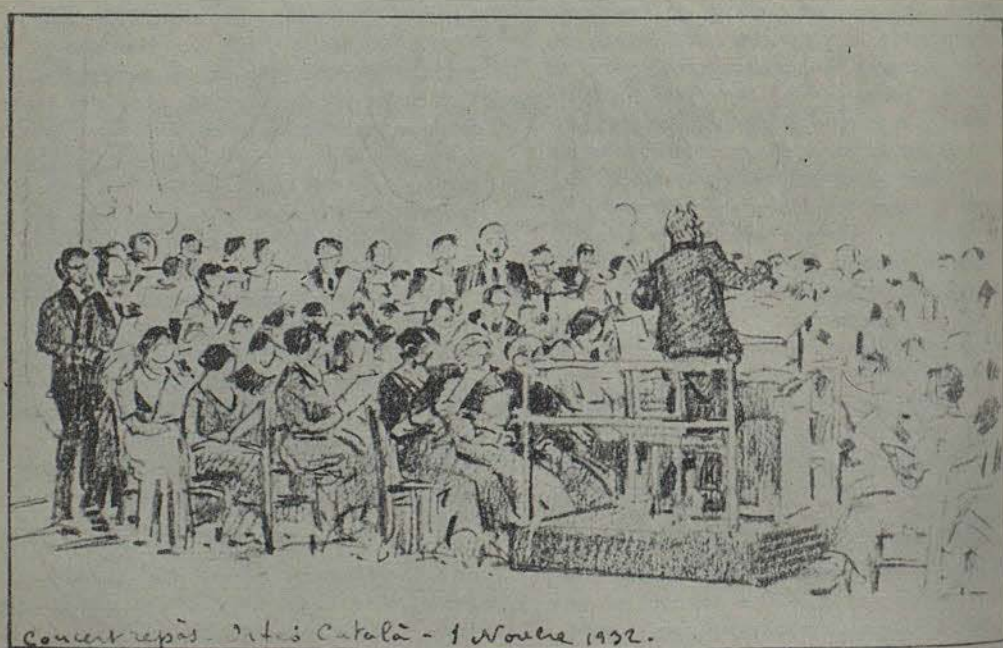
Tres amics del mestre, coneixedors de la

seva fina sensibilitat, ens parlaran d'ell i de les seves coses. Tres noms units llargament a la vida de l'Orfeo.

Joan Massià, un altre apassionat de tot ço que és bell i noble, finíssim intèrpret de pàgines musicals selectes, que tantes vegades ens ha fet fruir... ell, músic, ens parlarà, en un treball bellíssim, que tindrà l'honor de llegir a continuació, en homenatge a aquell a qui va adreçat i al mateix autor.

Roser Matheu, escriptora per la força del seu esperit, que tan dignament ens recorda la figura senyera i empenedora d'un ex-President d'aquesta casa, de Francesc Matheu, que ens parlarà de l'escriptor.

Joan Llongueres, el braç que orientà aquell XXV aniversari de grata recordança, que orientà el volum «*Pel nostre ideal*», autèntic i veritable germà del mestre Millet, que tenia per a ell tendreses de pare i confidències d'amic, que avui, pel damunt d'un món que trontolla, s'aixeca amb tota la seva força, com un nou arc de Sant Martí, com un exemple vivent, que l'esperança torna sempre si sabem mantenir pura i viva la flama de la nostra fe.

Concert repàs. Orfeó Català - 1 Nouche 1952.

L'esperit cristià del mestre Lluís Millet

El dia 18 d'aquest mes d'abril s'escau el centenari de la naixença del mestre Lluís Millet. És una diada ben assenyalada en la història de la música de la nostra terra.

Els qui hem tingut el gran goig de conèixer i tractar aquest home genial, sentim en aquests moments una sincera i profunda emoció, i ens veiem obligats a recordar-lo amb profunda veneració, exposant, encara que sigui breument, algun aspecte destacat de la seva altíssima personalitat.

A mi, els dirigents de l'Orfeó Català em demanen que, com a capellà, tracti de l'esperit cristià del mestre: tasca, per una banda, ben fàcil i falaguera; i, per l'altra, ben difícil de sortir-me'n airoso. És fàcil, si hom té en compte que no hi ha ningú que posi en dubte aquest aspecte de la religiositat del mestre, en tots els actes de la seva vida. Ara, penetrar en els secrets d'una ànima providencialment dotada, i especialment escollida per Déu, ja ofereix veritables dificultats, sobretot si aquesta tasca s'ha d'encabir en un reduït espai d'unes poques ratlles.

Per això m'hauré de limitar a tractar de l'esperit cristià del mestre d'una manera sumària i anecdòtica.

Cal avançar que en la vida del mestre Millet gairebé tot té un aire providencial. Nat en una llar cristiana de la nostra terra, concretament a la vila de Masnou, no va fer altra cosa que seguir fidelment la doctrina inspirada pels seus majors i per la tradició. Cal reconèixer que en aquella època potser la formació religiosa es ressentia un xic de rutinisme. Però era amada d'una gran dosi de bona fe i de sentit humà.

En plena joventut, al voltant dels vint anys, es va trobar a la vora un company excepcional, dotat d'una fe massissa i d'una intel·ligència excepcional. Havia estat format en una llar cristiana del poble de Collbató: era Amadeu Vives, un jove inquiet i insatisfet dels coneixements que havia rebut a la parròquia, a través de les explicacions del bon vicari. Sense altra formació que l'adquirida a l'escola primària, cercava horitzons més amplis en el coneixement de les coses divines. Després de la lectura d'obres seleccionades, no va parar fins arribar a l'estudi de la

teologia, seguint les orientacions d'un culte sacerdot anomenat Gaietà Soler. Vives encomanava aquesta inquietud espiritual al seu fraternal amic Millet, el qual també sentia aquesta vibració espiritual.

I, naturalment, aquestes nobles dèries dels joves amics, derivaven cap al camp de la música, que era el més alt ideal de la seva vida. Coneixien la influència que l'art dels sons exerceix en l'ànima per al seu perfeccionament espiritual i per l'alt poder que té per a ajudar a donar ales a la pregària, per arribar fins a Déu.

Això explica que en Vives i en Millet donessin preferència als seus treballs musicals en el que feia referència a l'art coral. Seguint aquesta trajectòria, varen concebir el pla de fundar una entitat dedicada a la propagació de l'art coral, demanant l'ajut de les classes humils. L'any 1891 els seus somnis es varen convertir en realitat: quedava constituït l'Orfeó Català.

En Millet, des dels primers moments de la seva actuació com a director de l'Orfeó, es va sentir inspirat per Déu per a realitzar una obra d'autèntic apostolat cristià. Va intuir que la música sagrada d'aquells moments reclamava una reforma total i radical. Les recomanacions dels Sants Pares Pius IX i Lleó XIII varen ressonar en el seu esperit, i el varen commoure a llançar-se a la renovació de l'art sagrat, mitjançant la resurrecció de la polifonia clàssica. Dos felipons egregis, els Pares Lluís M. de Valls i Agustí Mas, li varen obrir les portes del barceloní temple de Sant Felip Neri per a la seva obra de renovació litúrgica. I, no content amb el marc d'aquella església, es valia de les sales de concerts de les entitats culturals, com l'Ateneu Barcelonès, per descobrir els grans tresors de la veritable música eclesialística. I encara el seu fervor i la seva empena de cristià li donaven ales per a presentar-se davant les grans masses indiferents o incrèduls dels teatres del Paral·lel, i proclamar, batuta en mà, amb els seus cantaires, les veritats de la nostra religió, contingudes en el «Credo» de la Missa del Papa Marcel.

I cal reconèixer que aquell esclat juveníl d'alta espiritualitat va anar creixent prodigiosament durant tota la seva vida. Fins als darrers moments es va sentir arborat per a proclamar

la seva fe d'apòstol. Fins quan se li presentaven moments de contradicció, no cedia en la lluita, i es mostrava enèrgic i decidit en defensa de la veritat. En els moments més íntims de comunicació espiritual amb els seus estimats cantaires, és quan s'esplaiava lliurement el seu desig de proselitisme, i se sentia pare amorós i predicador de les veritats eternes.

I per comunicar als seus germans el seu esperit cristià i la seva fe ardent, no mirava si els qui el voltaven compartien les seves creences, o pertanyien a altres sectes dissidents de la Religió catòlica. Seguint aquest criteri, va fer una amistat entranyable amb aquell altre home genial, que es deia Albert Sweitzer. Durant els dies de l'estada del gran organista a la casa del mestre Millet, amb motiu de la Passió de Bach, es va establir un diàleg constant i aprofundit sobre les veritats eternes, segons la concepció de les dues religions. I l'esperit de comprensió i el desig d'arribar a Déu feien el miracle de veure l'Sweitzer i en Millet amb el mis-

sal, a la missa parroquial de Sant Francesc de Paula. I em consta que el diàleg es va mantenir viu i apassionat durant tota la vida dels dos grans cristians.

Tot això i encara moltes altres coses podríem recordar de l'esperit profundament cristià de Millet els qui, durant molts anys vàrem conèixer amb ell, en les justes directives de la «Germanor d'Orfeons de Catalunya», en el «Collegi de Mestres de Capella» i en altres actuacions de caràcter religiós.

Als qui desitgin documentar-se més directament sobre el sentit humà, l'esperit de profunda religiositat i el catolicisme pràctic i exemplar del mestre Millet, jo els recomanaria que llegissin els seus abrandats escrits, escampats en diaris i revistes, les seves preferències i parlaments, que són innumbrables, i fàcilment es podran convèncer que les seves paraules poden ser considerades com les d'un autèntic Sant Pare de l'Església.

MOSSÈN BALDELLÓ

EL MEU MESTRE MILLET

L'antiga Escola Municipal de Música era instal·lada en aquell edifici encara sobrevivent de l'Exposició de 1888 que en dèiem «El castell dels tres dragons», situat enfront del Palau de Belles Arts, que ara ja no existeix.

L'Escola n'ocupava la planta baixa. Com que la hi havien portat interinament tot era provisional. El sòl i les parets eren de fusta. Res més inadequat per a fer-hi música: dels passadissos i de tot arreu se sentia un garbuix incongruent que no constituïa, certament, la música. Cantaven solfeig, tocaven el violí, el piano, el violoncel, feien classes de conjunt vocal i instrumental, sonaven trompetes i clarinets... Tot amb tot, d'aquesta escola, dirigida molts anys pel mestre Antoni Nicolau, en sortiren músics de gran vàlua, perquè aquell gran director s'havia rodejat d'un professorat competentíssim: Millet, Lamote de Grignon, a les classes de solfeig; un al matí, l'altre a la tarda; Canals i Pellicer, a les de piano; Ibarguren (deixeble de Sarasate), Viscasillas i Gálvez, a les de violí i viola; Soler (que havia tocat al cafè Inglès amb el mestre Millet), a les de violoncel; Nicolau, a les d'harmonia; Daniel, a les de contrapunt i orgue. Dels instruments de vent se n'encarregaven els professors de la Banda Municipal, que aleshores dirigia el mestre Sadurní.

En aquesta escola vaig estudiar els meus primers cursos de solfeig a l'acabament dels estudis. I vaig tenir la sort d'assistir a les classes de solfeig superior, que donava el mestre Millet. Érem pocs deixebles: vuit o deu. Les noies eren moltes més i feien classes en dies distints dels nois.

Els deixebles ens trobàvem a la porta de l'aula. Tot esperant que vingués el mestre repasàvem la lliçó asseguts en un banc, o fèiem xerinola. El mestre arribava amb el seu caminar característic, brandant lleugerament el cos, amb les ulleres de molla sostingudes al capdamunt del nas i penjant-li el cordó pel costat. En entrar a classe el saludàvem donant-li la mà i començava la tasca, perquè, a més del solfeig pròpiament dit ens calia estudiar: teoria, dictat i lectura musical i transport a primera vista. El mestre Millet era un gran pedagog, sabia fer entenedores les coses més intrincades i atenia amablement qualsevol consulta que li fessin els deixebles. Com que no hi havia text imprès per a la teoria, calia copiar els apunts que passaven de mà en mà. Cantàvem el solfeig individualment, i a cada alumne feia les correccions pertinents, i a vegades fins gastava bromes. A mi, que em tenia molta franquesa, perquè cantava a l'Orfeó Català, m'havia dit: «On vas amb aquesta veu de regadora?» Aleshores jo em trobava en el canvi de veu de noi a home i durant aquest període la veu no és fixa: ni home ni noi. La lliçó de teoria, la feien asseguts en semicercle. El mestre explicava, preguntava, aclaria dubtes, posava exemples a la pissarra i donava feina a fer fora de la classe. El que a mi més m'agradava era el dictat musical, que en aquest curs superior cal fer a dues veus. Si era curt, el mestre el tocava al piano diverses vegades. S'aturava perquè els deixebles pensessin i escrivissin, i després hi tornava. Si el dictat era llarg, el dividia en períodes i els repetia d'un a un. Si algun alumne acabava abans que els altres, ensenyava el dictat al mestre, i ell els corregia a mida que els hi anaven presentant. El transport se'l feia cadascú a l'instrument que estudiava i sovint transportaven junts, un que toqués el piano, que feia l'acompanyament, amb un que toqués el violí o el violoncel.

El mestre donava amenitat a la seva classe, que mai no era rígida, sinó cordial, i inculcava als deixebles la matèria objecte d'estudi. Entre el mestre i nosaltres hi havia aquella franquesa que mai no sobrepassa els límits, i mai no li perdiem el respecte. Així era Lluís Millet com a pedagog de la música: es manifestava tal com era arreu: cordial, franc, sincer, i sobretot, bona persona. Quan convenia, però, també sabia posar-se seriós i ens renyava i feia repulses sense arribar mai a l'agressivitat. Per això, potser, les seves repreensions feien molt d'efecte a qui anaven dirigides. I així s'havia guanyat la voluntat i la veneració, no tan sols dels seus deixebles, sinó de tothom que va tenir la sort de conèixer-lo, de tractar-lo i d'estimar-lo.

JOAN TOMÀS

Clavé

Es el geni municipal de l'ambada de la nostra renaixença. En l'hora primera d'aquell dia clar en que'l sentiment de catalanitat se es deixondia al toc fecund del romanticisme, un home mistic-poeta de temperament, una anima simple, transformava en substancia pels punys el dolor i joia que enardia als esperits escollits que foren els ~~primers~~ iniciadors i sembradors de la nova era.

Un nou dolit i emparador de Catalunya, una consciencia i iniciava i una amor i encenia. Una primavera començava, i si els arbres de gran alçada esdevien frondosos

i Francesc Moragas

Lluís Millet, ànima de l'Orfeó Ca'alà, va ser la força creadora i impulsora d'aquell conjunt coral. I sabé insuflar un esperit fervorós damunt els seus cantaires i les masses populars que els escoltaven. Amb això féu una tasca social que

Lluís Millet i Francesc Moragas foren homes de fe, d'idees veritablement sociològiques. Apòstols enmig d'un món materialista. Ciutadans de seny, virtuosos, fàcils a l'emoció; però imperterrits en llurs nobles ideals. Catalans il·lustres i barcelonins d'arrel profunda. I els símbols sagrats de llurs amors, situats al cor de Barcelona.

LEANDRE AMIGÓ

di. P. Hingueres
 vult deunt
 Salve Marie
 Munition de St. Michel
 mar-ve ma-rie de gra-tia ple-na sac-ramen-tal d'or de la terre et
 mar-ve-rie de gra-tia-ri-ose re-ue-ni. Sal-ve de totis que pa-pu-er
 for-fer-moi de se ressembler toute pe-nay blanc ou-ri-sim sa fin del eel
 clau-sa-ri-ue-ri-ma-que de la-um-ber na-ntu-pan-rent et me-ri-ga-don la

na
do
en
aq
om
la
va
ve
un
ma
en
ge

sà
sa
Ès
qu
to
ci
ca
m
in
de
el
pr
er
au
ve
as
m

pa
cè
ni
un
m
er
la
es
la
en
m

Lluís Millet: el gest apassionat

La primera impressió forta que sotragué la meua ànima i despertà les potències tot just naixents del meu íntim món musical, fou produïda per l'audició de la Missa Solemnis de Beethoven, donada per l'Orfeó Català, dirigit, naturalment, pel seu mestre i fundador Lluís Millet, quan jo era encara un adolescent tot just arribat a la vida. Recordo amb claredat, com si hagués passat ahir, aquell fluir misteriós de la música del **Kyries**, que suaument tibava les fibres de la meua sensibilitat, omplint-les d'un lleu perfum d'encens que emanava de la fonda religiositat, la intencional, fruit de la interpretació, que culminà quan, fet el silenci, Cor i Orquestra atacaren el **Glòria** sublim. Tot jo em vaig sentir encongit; els ulls plens de llàgrimes; les carns tremoloses; la respiració truncada. Sols veia, enmig del mar somogut dels sons, quasi materialitzats, com dominant els elements, unes mans; unes mans úniques assolint altures impossibles, imposant ordre, conduint segures. Unes mans deshumanitzades, ideals, etèries; unes mans que parlaven un llenguatge llunyà, un llenguatge oscil·lant entre el cel i la terra; unes mans màgiques: les mans del mestre Millet en el moment sublim de la gestació artística.

Conec la pacient labor de preparació que l'obtenció d'aquests moments prodigiosos fa necessària. Lluís Millet era un sibarita d'aquesta minuciosa feina. Les llargues i nombroses jornades d'assaig, fan pensar en un carregament d'avorrides sentències i en un sens fi de repeticions esgotadores. És cert que és un joc dur, i també que cal un sacrifici que posa la pell de gallina. També ho és el que hom creu haver arribat a la fi quan tot just s'està a les beceroles; que a partir d'un moment, tot el que es fa és de més a més, sobrer. Però les orelles sensibles ho copsen més clar i la insistència intel·ligent posa les coses al seu lloc i descarna fins a les entranyes la més crua realitat. El comi s'allarga; no obstant això, cada metre que s'avança té una llum més pura. L'afer, en mans del mestre Millet, tenia sempre aquesta tònica. La direcció de l'obra començava el primer dia; el minut inicial. Sabia que el temps sempre és curt, per això, des del primer moment, donava el contingut de l'obra amb tota la seva essència; a culleradetes, però amb plena consciència; sense posar en perill el païdor i sense la més mínima possibilitat de crear moments estèrils. El mestre escollia les paraules precises per a obtenir el clima adequat i, com que cada obra té el seu, calia crear sempre. Millet era un creador nat i aquí resideix precisament la seva autoritat conductora. L'obra cal que sigui autènticament dirigida des de la seva reencarnació, i la nova vida s'obtenia en la sala d'assaig, verge encara del nou perfum; com terra pura i assaonada. Una terra un xic seca, però que ben aviat assimilava la frescor de l'aigua vivificadora que la ment del mestre escamparia a dreta i esquerra, mentre s'aniria formant l'estructura primer i l'obra acabada després.

Portar a terme un esforç tan gran i arribar a la fi amb tan alta recompensa, vol dir una preparació personal exhaustiva. Millet, crec jo, vivia una veritable comunió amb l'obra escollida. Cada cèl·lula del cos, cada gota de sang, s'esmerçaven a mantenir la ment oberta al corrent que desprenien les solfes i el que elles significaven. Una comunió espiritual de signe positiu que feia possible una plena identificació. Llavors, un cop obtinguda, calia un intercanvi generós; el missatge, per mitjà dels sons, havia d'ésser amorosament recollit, conservat i comunicat. Millet, en aquest sentit, era l'home ideal. Cada nova empresa representava el lliurament d'una part de la seva vida, car de la mateixa manera que ell es donava a l'obra, es donava als altres amb l'afany d'escampar les essències i fer possible la meravellosa reconstrucció. I quan Millet reconstruïa, quan interpretava, la realització no sols era digna de l'original, sinó que hi afegia tot el que dintre d'ell hi havia engendrat, el pas del flux emanat de la partitura. D'aquesta manera fou possible d'obtenir audicions memorables plenes d'un sabor nou, fruit de l'empremta del mestre i de la seva forta arrel racial.

Algunes persones opinaven que el mestre Millet es movia massa; que exagerava. Jo no tinc aquest punt de vista. Crec que en el gest o els gests del mestre no hi faltava ni hi sobrava res; que eren necessaris. La seva figura malgrat el nervi del constant moviment no feia mai angúnia ni molestava. És més, el miracle de la reproducció era el resultat del gest; ara gegant, el mestre transfigurat com si no toqués de peus a terra, ara minimitzat, com si no existís. Matisos creats pels arabescs, no sols d'una batuta, sinó d'un cos que rítmicament està en plena possessió d'una veritat artística que no pot ésser dita d'altra manera. El fet és que tots vivíem l'obra; els intèrprets i els oients. I que les diverses actituds del mestre, en el seu constant apassionament, conduïen els sons per l'ample espai i ens mantenien atents, com si l'amplitud del gest ens dirigís cap a la medulla de la composició per a copsar-ne, amb tota plenitud, el missatge. A part d'això, l'home genial que era, es manifestava, de cop i volta, d'una manera imprevista per donar-nos sorpreses corprenedores (cosa sols possible quan l'obra és impresa plenament en la ment dels intèrprets). Les seves mans eren les encarregades d'aital proesa; el seu gest fascinant se'ns emportava a les altures més sublims.

Lluís Millet, dirigint com ho ha fet, ha estat quelcom més que un director: ha estat un educador de la nostra sensibilitat musical, i ens ha guiat sempre pel bon camí. Ha fet més encara: ens ha fet hereus de moltes coses que s'anaven perdent irremissiblement. La seva activitat al servei d'un poble l'ha fet una mica el nostre pare. La seva figura venerable actua encara d'ombra protectora amb tota l'eficàcia.

L'Amén del **Credo de la Missa del Papa Marcel** de Palestrina, es feia visible en la genial gesticulació del mestre que, amb mà segura, semblava conduir un univers. I tots, sense excepció, ens sentíem flotar materialment sobre un mar de sonores expressions.

JOSEP J. LLONGUERES

El record d'En Lluís Millet
perdurarà centúries i la seva fi-
gura alcançarà valor de mite.

Tant, és, però, es que hauréim
viscut la seva obra desde's uns
iniciis en podréim arribar l'alt
i apreciar-ne la insuperable ca-
litat i l'alta noblesa.

Obra de patriotisme, de cultura
i d'amor pot recordar la P. Millet
Millet sens que s'imagi de fer un
retrat, ni pugui sentir la punxada
d'un recordiment.

De pocs homes que imagin
set grans obres pot dir-se cosa
semblant.

Canós

EL MESTRE MILLET EN UN ASSAIG
DE LA MISSA SOLEMNIS
O
LA ÚLTIMA ENCARNACIÓ DE SIVA

L'esperit literari del mestre Millet

El mestre Millet mai no havia fet professió d'escriptor. Em fa l'efecte que li abellia de dir-se músic, replegant amb la designació aparentment modesta, tant com hi ha d'art i d'ofici, de creador i de servent, en el cultiu complet de la més espiritual de les arts. En veritat, però, va excel·lir per una extensa producció literària que es distingeix per múltiples qualitats pròpies dels grans escriptors i que, en ell, foren posades sempre al servei de la música. I la música encloïa totes les nobles expansions de la seva ànima. Era absolutament sincera i s'esmerçava de cor en l'espiritualitat del país, en la qual estava fermament arrelada.

Els pocs textos en vers que li coneixem — **Jovenivola** i **La Baladà** — sorgien per a bastir la seva música primerenca. Els escrits literaris més extensos i significatius van ésser precisament conferències i estudis documentadíssims sobre música, o articles — pocs — de to polèmic rebutant els qui intentaven empallidir l'obra de l'Orfeó Català i de la restauració de la cançó popular que era la seva tasca personal i d'apostolat.

I en tots aquests textos, com en el seu extens epistolari — que almenys caldria posar a l'abast dels estudiosos — és possible de rastrejar les mateixes qualitats d'artista cristià i català que li informaven la música. És un to colpidor de dolcesa. Trobo entre les meves notes la citació d'una frase del mestre: «La paraula dolça multiplica els amics i calma els enemics.» I la veig coincidint amb un dels textos fonamentals del devot que mai no devia fugir de la seva memòria: «Una resposta blana calmarà la ira, però la paraula punyent excitarà el furor» (Proverbis, XV, 1). No és en va que els millors textos de Millet continguin ací i allà detalls que el posen en paral·lel amb els tres grans escriptors cristians de la seva època, amb els quals tingué prou contactes: lluminositat de Maragall, l'autor del **Cant de la Senyera** i col·laborador, amb traduccions als primers temps de l'Orfeó Català; fervor de Verdaguer, que en aquells anys tenia altres maldecaps, però que havia

creat els versos que esdevindrien la veu de l'Orfeó per sempre, i ordre de Ruyra, autor també de la lletra d'algun dels nostres cants, i que encarnaria amb el mestre Millet, a la darrera de llurs vides, el pur esperit dels artistes cristians de Catalunya.

I és que la ploma del mestre s'havia afinat amb les ensenyances alhora literàries i musicals de Milà, d'Aguiló i de Pedrell, que recercaven romànticament la poesia i el cant popular i en feien una font de creació genuïna, i amb els homes de la seva generació que hi incorporaven els corrents modernistes, i fins amb els posteriors renovadors. L'Orfeó, la música i els escrits del mestre naixien en aquest ambient i el servien fins a la darrera hora, estrènuament, ajuntant-hi amb seny i ciència — amb dolcesa — totes les valors de la cultura clàssica, musical i literària que duia ben assimilades: el mestre era un constant lector de Dant, el primer poeta de la cristiandat, com ho fou dels pares de la música religiosa, començant en Palestrina...

Gràcies als contactes perseverants del mestre, la vida literària de Barcelona passa moltes vegades per l'Orfeó Català, que s'associa als actes més significatius i transcendentals i crea, amb l'enyorada «Revista Musical Catalana», un equip d'escriptors que hi exposen llurs criteris sobre música en textos d'innegable qualitat.

Tinc a la vista la notable conferència de Riquer Matheu sobre els escrits de Lluís Millet publicada amb motiu del Xè aniversari de la mort del mestre, on assenyala subtils detalls de l'estil i la intenció. Què podria afegir-hi, ara? O ¿com podria resumir en el poc espai que em resta les vàries intervencions del mestre en la vida literària del país? Hi va tenir una saludable influència, per tal com era ben acollit arreu per la seva alta personalitat, i estimat intrínsecament com un mestre escriptor que hi aportava sempre lliçons de poesia viscuda, de modestia i d'espiritualitat, que fluïen instintivament del seu pregon sentiment de músic i de complet artista cristià.

OSVALD CARDONA

Oh tu Glorador que sabs tan-
tas coses, que'as donos Reys a des-
dir, que saltas de la ver alfa
metafísica a los petiletes del bu-
yatges ^{de miaty}, que'as anuncia el reye
del imperi ben amablement, que
ab el teu ben dir es fés en
passar moltes coses serioument,
aguantant una mica los gams
de l'legislador en mica entre
morulles; mica que ja in te-
mina puen de intelectes que'as
estimem y en educem. Tu pa-
ries mes mal qu'els altres, per-
que' tens el do del ben dir
que continua alie destreta ci-
vil tot barcelonina. For an
esfor perque' ton ^{amable} ~~cor~~ imperi aline
erica i' abeixi a compactar al
i' vent tanta que na esvant
de les orientacions contradictories

Lluís Millet i l'obra dels Orfeons

Sota aquest tema, GUIA MUSICAL havia encarregat un treball a Oriol Martorell. La mort del seu pare, Artur Martorell, el noble i incansable pedagog, orientador de tantes de vocacions juvenícoles, ha impedit al nostre amic d'aportar la seva col·laboració. GUIA MUSICAL s'associa al sentiment ciutadà que ha produït la mort d'Artur Martorell.

En substitució de l'article previst, en reproduïm un de Lluís Millet dirigit a un dels orfeons.

L'ORFEÓ MONTSERRAT, del Centre Moral Instructiu de Gràcia. Amb motiu del concert donat el 23 de maig de 1911.

Hem d'estar contents de l'esperit de progrés que es nota d'un quant temps ençà en molts dels nostres orfeons, progrés que aferma el renaixement coral de la nostra terra. Quan, al principi d'aquest rebrotament causat per l'exemple de l'ORFEÓ CATALÀ, temíem per la força expansiva de l'obra la no correspondència d'un valor seriosament tècnic i artístic, símptomes hi havia alarmants que feien néixer aquest temor, ja que, si bé es notava en les novel·les entitats corals qualitats noves entre nosaltres, tals com l'estima de la cançó nacional, humil com la dona el poble, solament harmonitzada; tals com el rebuscament del colorit, tan oblidat en les decadents societats corals d'en Clavé; es notava, no obstant això,

una manca de base tècnica en l'emissió, en l'afinació gairebé mai justa; una falta de gust en el colorit, que feien dubtar que aquest element nou de la nostra cultura estètica donés resultats positius de progrés general artístic en el poble. Alguna corporació amb qualitats rellevants de cohesió i disciplina, imposades per l'entusiasme artístic i patriòtic del respectiu mestre, eren excepcions que confirmaven la regla general. Però com hem dit, fa un quant temps que s'inicien qualitats serioses de solidificació que desperten l'esperança de la conquesta del caràcter definitiu i legítimament artístic de la institució coral de la nostra pàtria.

L'Orfeó Montserrat és una de les entitats alludides. En Cumellas i Ribó té qualitats excel·lents que es reflecteixen en la massa coral que dirigeix i que tindran més relleu quan alguna corda coral, avui massa dèbil, guardi més equilibri amb les altres.

ARAGO

FRANÇA

ANDORRA

TREMP

BALAGUER

LLEIDA

BORGES BLANQUES

TARREGA

BELLPUIG

SOLSONA

CARDONA

SAMPEDOR

MANRESA

CASTELLBELL

CASTELLAR

GUALADA

STA. COLOMA DE QUERALT

OLESA

CELIDA

S. VICENS DELS HORTS

VALLS

MORELL

CONSTANTÍ

REUS

CAPSANES

LA CANONJA

TARRAGONA

TORTOSA

ULLDESONA

VALENCIA

LA POBLA DE LILLET

SALIENT

OLOT

RIPOLL

S. QUIRSE DE BESORA

F. S. PERE DE TORELLA

TORELLA

VICH

GIRONA

CALELLA

MOIÀ

LA GARRIGA

GRANOLLERS

S. VICENS

MATARÓ

VILASSAR DE MAR

PERE DE PREMIÀ

MASNOU

BADALONA

BARCELONA

S. JOI DE LLOBREGAT

SITGES

VILANOVA

MAR MEDITERRÀNIA

Lluís Millet:

La força de la joventut

«...quan un està convençut d'una cosa,
té pit per a tot.»

Quan Lluís Millet pronuncià aquestes paraules tenia trenta-dos anys. En feia vuit que, amb Amadeu Vives, havia fundat l'Orfeó Català el qual, de rellogat al Foment Catalanista al carrer Lladó, s'havia traslladat a un local independent del carrer Canvis Nous, més tard a una bella casa del carrer d'en Dufort i aleshores tenia el domicili al primer pis de la casa Moixó de la plaça de Sant Just. Havia donat a conèixer obres de Grieg, Victòria, Haendel, Haydn, Franck, Berlioz, Schumann, polifonistes del segle XVI, La Consagració del Graal, La Missa del Papa Marcel; El Cant de la Senyera -- beneïda a Montserrat pel doctor Morgades -- i l'Emigrant pertanyien ja al poble; eren fundades les seccions de nois i senyoretes; havia donat un concert amb la Capella Nacional Russa, guanyat tres premis al Concurs Internacional d'Orfeons celebrat a Niça i acabava d'arribar triomfal de Mallorca. Les paraules de Lluís Millet són justes: «quan un està convençut d'una cosa, té pit per a tot».

La figura de Lluís Millet se'ns apareix com l'encarnació de la insubornable fidelitat a una vocació personal i a uns postulats estètics. És l'artista que, lluny de tancar-se a la seva torre d'avori, es projecta vers els altres i els infon l'entusiasme que cova a l'esperit.

L'actuació del mestre Millet, tot al llarg de la seva vida, és el renovellament continuat d'un impetu i d'unes energies juvenícoles. La seva tenacitat el portà a fer prevaler, en contra del desig familiar, la inclinació que sentia per la música; a oposar-se al decadentisme musical imperant a la seva època i a mantenir aferrissades discussions -- santa intransigència de la joventut! -- per a imposar el seu punt de vista; a no defallir davant la deserció del grup inicial, sinó a recomençar amb renovada fe.

La fe! Heus ací el gran secret de l'empenta del mestre Millet. No hi feia res que el gust musical del moment estigués amarat de la rutina de l'italianisme; ell el canviaria perquè estava segur d'ell mateix. No hi feia res que, en un dels concerts, una valuosa composició fos fredament rebuda pel públic, poc avesat a aquelles subtilitats; ell la repetiria immediatament perquè s'hi anés acostumant. I, lentament, aconseguia el seu propòsit.

Però la fe no hauria estat res sense el treball abnegat, constant i indefallible. El seu idealisme d'artista es recolzava fermament sobre una base de disciplina. «Havem de treballar sempre, colpejant fortament els obstacles», «cal el sacrifici per a realitzar obres nobles», diu en diverses ocasions. Per això, per aquesta simbiosi d'idealisme i de realisme, pogué portar endavant la seva obra a despit de les dificultats.

Lluís Millet sabé aglutinar la joventut en comunió d'ideals. I ho aconseguí per la seva gene-

rositat, per la donació sense mesura, per la simplicitat en el procedir. Perquè ell fou sempre jove. Tostemps els joves han vibrat davant la consecució d'un ideal quan aquest els era presentat sincerament i sense replecs. I el mestre Millet en donà l'exemple: la seva, era una obra desinteressada, de joventut somniadora, d'amor i de fe. I el jovent el seguí i arreu floriren rebrots.

Mantingué constantment la força inicial, el llevat que vivifica, l'esperit de superació. I això suposa una agilitat, una joventut espiritual perenne, una vigilància permanent per a no caure en la rutina. En molts aspectes el mestre Millet s'anticipà al seu temps -- el cant popular religiós, per exemple --, cercant el just equilibri entre els extrems. La seva realització la veia sempre en vies de perfeccionament perquè -- són paraules seves -- «la perfecció és infinida i qui no va endavant va enrera»; «la vida és continuació, modificació en noves formes». En això ens dóna, també, una lliçó d'humilitat per a reconèixer les nostres limitacions.

El mestre Millet pot, ha d'ésser, un paradigma per a la joventut del nostre país. En ell veiem reunides les qualitats que assegurin una continuïtat de raça i de comunitat a desgrat de totes les traves i contratemps: fe inquebrantable en el propi destí, treball constant per a realitzar-lo i àmplia obertura d'esperit per acomodar-se a una circumstància temporal.

PERE ARTÍS

mi-
gra-
ob-
de-
con-
sati-

i B
dit-
est-
TA
sèr-
al
llan-

I é
psi-
tur-
pai-
na-
om-
els
en

aq-
vej-
xin-
sac-
bro-
Qu-

pro-
l'or-
llic-
els
sen-
tes

LLUÍS MILLET: DOCTRINARI DE LA FE

En el centenari de la naixença del mestre Lluís Millet podria ésser escrita, i editada, tota una miscel·lània amplíssima entorn dels carismes innombrables de la seva personalitat, fins a omplir un gros volum que revelaria a la posteritat nombrosos matisos edificants de la seva vida i de la seva obra. Però, sobretot, del seu pensament. Perquè si la música de Lluís Millet (la seva obra musical, de compositor i de director; polifònica i orfeònica) és més coneguda, no ho és prou l'ideari que constitueix l'esperit damunt el qual el mestre construí la seva pròpia expressió artística, i el missatge que procurà comunicar als altres (amics, col·laboradors, deixebles, públic).

Carles Cardó reuní sàviament en una monografia inapreciable la **doctrina estètica de Torras i Bages**. Algú altre (perquè el canonge Cardó ens deixà, ja fa anys, per sempre) podria, més ben dit, hauria de reunir en un mosaic articulat la doctrina estètica del mestre Lluís Millet. Una doctrina estètica que és, alhora, ètica i patriòtica. Perquè per l'insigne fundador i director de l'ORFEÓ CATALÀ, la Bellesa (fos paraula o música), era filla de la Veritat i del Bé; és a dir, de la divina presència en la ment i en el cor dels homes. Calia, això sí, maragallianament també, ésser dòcil i humil al do de Déu, fins a esdevenir-ne reflex transparent, inspirat i fidel. Només així serà possible treballar **pel nostre ideal** i fer-se'n digne sempre més.

Hem parlat abans de carismes en les reaccions i manifestacions humanes del mestre Millet. I és que, diríem, ell mateix, en l'ordre temporal, però fervent, fou un home carismàtic. Un estudi psicològic aprofundit de Lluís Millet ens illuminaria prodigiosament entorn d'aquestes guspires naturalment sobrenaturals que amaraven la seva fe: fe en la Providència, fe en l'art musical del seu país, fe en el seu terror i en el seu desplegament espiritualista, dintre el disseny pairalista confessional del propi bisbe Torras, ja esmentat. I aquesta Fe, ja amb majúscula, transcendia a doctrina, amb un lirisme assaonat i viu, amb una explosió persuadida, que maldava per abrandar els lectors, els oients, en la seva flama de creient docte i evangèlic, crismat vigorosament en la Caritat paulina; en la consciència imperativa que havia de fer, de la seva convicció generosa, oblació al proïsme.

Els esclats, a voltes tempestuosos, del seu temperament, no contradeïen aquesta actitud ni aquesta manera interior. Eren, en Lluís Millet, la reacció cordial contra la injustícia, contra l'enveja, contra la difamació, contra la mentida. El mestre es revoltava aleshores fins a l'exaltació màxima. Quan les aigües tornaven a asserenar-se, semblava, alhora, las i penedit. De la tempesta passada no en romanien sinó un séc en el front, un rictus en el llavi, una inclinació en el cos, amb els braços més caiguts que abans, com el penitent que purga els pecats aliens amb resignat holocaust. Quantes vegades, els qui fórem els seus propers amics, ho havíem constatat!

Nogensmenys, aquest doctrinari de la fe ha deixat escrites (discursos, articles, cartes, impromptus) una munió de pàgines que, singularment en l'avinentsa del seu centenari, reclamen l'ordenació preliminar i l'edició consecutiva. No sols com un homenatge al Mestre, sinó com una llició encara vàlida per als deixebles. Deixebles que som tots: els cantaires d'avui, els lectors de demà, els contemporanis supervivents. Una de les tasques commemoratives més atinades i eficients seria, sens dubte, aquesta. Confiam que en restarà, sembrada, la llavor germinadora, en el curs d'aquestes jornades.

OCTAVI SALTOR

Lluís Millet: compositor

En tota personalitat de significació polivalent, no és fàcil de tractar un determinat aspecte, i evitar que aquesta consideració singular i individualitzada quedi com un estudi fred i asèptic dins l'univers personal al qual és incorporada. Per tant, l'estudi de Lluís Millet compositor, no pot realitzar-se en abstracte, és a dir, sobre la seva obra objectivitzada, sinó que haurà de contemplar-se inclosa dintre la circumstància humana, espiritual i ambiental del seu autor.

La personalitat polivalent de Lluís Millet es projectà en una gran diversitat de plans que mútuament s'interferiren i s'influenciaren. Així, si no podem deslligar el caràcter popular de les seves melodies de l'esperit que animà les tasques musicològiques que emprengué, igualment haurem de vincular les activitats fundacionals de l'Orfeó Català, a les que portà a terme com a director de cors i d'orquestra, i tota aquesta suma de manifestacions haurem de lligar-les amb el seu amor a Catalunya i la profunda religiositat que l'animà.

Amb aquests antecedents comprendrem que Millet compositor no podia traïr els seus ideals espirituals i estètics dels quals la seva obra en aquest aspecte (d'una transparència melòdica única) és la traducció més pura al llenguatge dels sons. El sentit melòdic i expressiu de les creacions que ens ha deixat Millet, respon de ple al sentiment de la terra de què estava impregnada la seva personalitat.

Aquest sentit expressiu, tant el trobem en pàgines instrumentals com la suite **Catalanesques** o **Ègloga**, com en les partitures de signe coral; però és en les composicions on impera un règim essencialment melòdic, on assoleix una singularíssima evidència, ja que a la fermesa de la seva religiositat s'afegeix el seu intuïtiu i profund coneixement de la cançó del país.

Per descomptat, la seva obra no presenta ni una esclatxa per on s'infiltrin valors estètics aliens als esmentats. Si afectuosament blasjava l'Amadeu Vives pel seu **gounotisme**, que incidentalment incorporà en alguna òpera, ell, Millet, es mantingué fidel a la intenció inicial d'atorgar un dibuix específicament català a les seves melodies. Aquesta intencionalitat es concreta i condensa en una obra pura, sense màcula, que al marge de tendències i d'escoles respon a l'esperit de la terra i n'és alhora la seva més genuïna expressió. Tota l'obra de Lluís Millet és un himne, un cant a la seva terra i és a la vegada un himne religiós que té per vehicle expressiu la música.

Notem que les precedents paraules contenen els trets essencials de la definició estètica del mestre: Déu, Pàtria, Música. Si en tota la seva Obra hi són continguts per igual, on adquireixen una superior presència és en la que com a compositor portà a terme.

MANUEL VALLS

L'herència del mestre Millet

El mestre Lluís Millet, fundador, director i ànima vivent de l'ORFEÓ CATALÀ, instituí quelcom més que una massa coral meravellosa: va promoure i fer possible que el seu exemple fos imitat arreu de Catalunya per una plèiade de mestres i cantors, i que naixessin una colla d'ORFEONS emmirallats en el benemèrit ORFEÓ CATALÀ, pare de tots ells, i que, en comunió d'ideals, imitessin el seu apostolat i la seva obra.

Aquest fet transcendental de l'ennobliment artístic de la «massa» té per sòcol un lligam de sentiments, una mateixa idealitat i unes característiques d'agermanament ben definides. El ben cantar -- que és la millor expressió de l'ànima, tantost trista, tantost alegre -- produeix un goig inefable i, encara, un gaudi espiritual ben profitós.

Refusada dels llavis la cançó barroera i vulgar per posar-hi les melodies de la terra impregnades de tot allò consubstancial nostre, cantant les obres dels immortals mestres, els ORFEONS han contribuït en part importantíssima al renaixement musical del nostre país. A més a més de refinar els sentiments i elevar el nivell cultural de tots, llur tasca ha estat de gran valor social en ajuntar legions de cantaires en una labor de fe i d'esperança en què uns i altres s'han ajudat i complementat de cara a afavorir i possibilitar el cant col·lectiu, el qual, per damunt de realitats i entrebancs, no hem de parar fins a elevar-lo a l'infinit.

Aquesta és, pensem-hi, l'herència que ens llegà el mestre Lluís Millet. Siguem-li fidelment dignes!

ADOLF CABANÉ

El mestre Millet i els «Goigs»

Qualsevol que s'aturi a sospesar l'obra musical del mestre Lluís Millet s'adonarà de seguida de la importància i el volum que té la part dedicada a la música religiosa. I encara més a la música dedicada a ser cantada pel poble fidel. El mestre Millet, que aspirava a la cristianització del poble, estava convençut de les enormes possibilitats que tenia el cant popular religiós per assolir-ho, malgrat preveure les dificultats que trobaria, s'hi llançà decidit, perquè sempre demostrà tenir voluntat i vocació de lluita.

Res no té d'estrany, doncs, que volent renovar i posar al dia, avançant-se al seu temps, el cant religiós, veiés el gran valor que tenien els **goigs** per a la seva tasca, i els dedicà especial preferència.

En l'inventari d'obres musicals que el 1951 confeccionà el seu fill, l'actual director de l'Orfeó Català, el mestre Lluís Mª Millet, veiem que hi consten una vintena de **goigs** dedicats a diverses advocacions. Hi ha entre ells els **Goigs a la Mare de Déu de la Mercè**, a la del Carme, a la Immaculada Concepció, a la Mare de Déu de Montserrat com a **Patrona i Consellera dels Pomells de Joventut**, al Sant Crist d'Igualada, a Sant Pere apòstol, del seu Masnou natal, a Sant Vicenç, a Sant Ramon Nonat, de Vallfogona, a Sant Josep, a Sant Cristòfol de la Masia Comas de Llinars del Vallès, a Sant Joan Baptista de La Salle, a Santa Eulàlia, a Santa Rosa, a la Santíssima Trinitat, per acabar amb els que formen part de la 2.ª sèrie dels **Cants espirituals per a ús del poble**, i que escrits durant els anys tristos de la nostra guerra civil, no veieren la llum fins l'any 1946 i 1949 respectivament. Em refereixo als **Goigs en llaor de Sant Felip Neri** i als de **Santa Teresa de l'Infant Jesús**, ambdós amb lletra del P. Garcia Estragués, de l'Oratori.

D'entre tants Goigs n'hi ha que, naturalment, han assolit més popularitat que altres, i ho demostra clarament les edicions fetes de cada un d'ells. Dels **Goigs a la Mare de Déu de la Mercè**, sens dubte els més coneguts de tots, l'editor Torrell de Reus, en el fascicle **Les Nostres devocions** que li dedicà l'any 1960, ja en comptava vint-i-quatre edicions diferents. Cal suposar que durant aquests anys se n'han fet d'altres. Dels de Sant Ramon de Vallfogona, l'any 1965, n'hi havia dues edicions. Dels de Sant Joan Baptista de La Salle, que, ben mirat, són més un himne que no pas uns goigs, perquè els versos no tenen la mètrica tradicional, n'hi ha moltes edicions, complets o fragmentats. Foren estrenats a començament de segle a Cassà de la Selva, precisament per l'Orfeó Català, i són cantats actualment en la majoria dels col·legis Lassallians de la nostra terra; darrerament foren declarats himne oficial dels Congressos que celebra anualment la Federació d'antics alumnes Lassallians de Catalunya. Segueixen segurament en popularitat els del Sant Crist d'Igualada, estrenats l'any 1929 per la Capella de Sant Felip Neri, que com és sabut dirigia el mateix Millet. Aquests darrers anys se n'han fet diverses edicions, per cert magníficament presentades, ja que a Igualada hi ha un grup de gogistes que estima i valora llurs devocions.

Dels Goigs a la Immaculada Concepció de Maria, també se'n coneixen diverses edicions. Crec que la més antiga és la publicada l'any 1912 per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, entitat capdavantera en la difusió dels goigs. La lletra és d'en Josep Mas i Casanoves, autor també d'altres goigs i d'un Himne en llaor de Sant Bonaventura, que, musicat també pel mestre Millet, fou publicat en forma de goigs per l'arquitecte Bonaventura Bassegoda.

I per acabar, em sembla bé de reproduir un paràgraf de la conferència que Lluís Millet desenvolupà l'any 1912 en el III Congrés Nacional de Música Sagrada sota el títol **El Cant popular religiós**, i que demostra l'estima i el respecte que sentia pels goigs: «No totes les tonades de goigs tenen el mateix caràcter: n'hi ha de fesomia ben gregoriana; d'altres, més emparentats amb la cançó, salten alegrement com un ballet, i fins n'hi ha que els cantors hi assagen una harmonització que, malgrat sa innocent rusticitat, no deixa d'ésser d'un candor ben expressiu de la senzillesa del poble.»

Divulguem els goigs i cantem-los en totes les festivitats assenyalades, ja que no solament no tenen res d'anacrònic, sinó que entren de ple en les noves orientacions sobre música sagrada. Com ha dit darrerament el poeta i musicòleg mossèn Camil Geis: «Els Goigs, són el model del cant popular religiós.»

LLUÍS BONET PUNSODA
Secretari dels «Amics dels Goigs»

G O I G S

A LLAOR DE L'APÒSTOL SANT PERE

PATRÓ DE LA VILA D'EL MASNOU

**Príncep de l'Apostolat,
de l'Església bon Pastor:
sigueu, sant Pere, advocat
de la nostra població.**

Vostra pàtria gloriosa
fou Betsaida, poble hebreu.
Feieu vida treballosa
al costat de sant Andreu,
en pescar amb el filat
en petita embarcació.

Sigueu...

Confessant la vostra fe
a Jesús, fill de Déu viu,
«Vós les claus del cel — digué —
a les mans sempre teniu,
per fer vostra voluntat
com el més suprem censor».

Sigueu...

Per no haver de Vós engany,
el Senyor us va escollir
per tenir-vos de companya
a l'hort de Getsemani,
havent ja presenciat
fins les glòries del Tabor.

Sigueu...

Enmig del major treball,
vostre Mestre prest negàreu:
mes després de cantar el gall,
una culpa greu borraréu:
i els ulls vostres han plorat
essent dos rius de dolor!

Sigueu...

Aquí tots us venerem
amb profunda devoció

i amb amor tots practiquem
vostre culte, sant Patró;
puix de Déu sent estimat,
ens fareu d'intercessor.

Sigueu...

Nostra vila amb gran anhèl
us venera per Patró
i amb els ulls alçats al cel
us demana protecció:
pel Masnou de tots amat
vetlleu en cada ocasió:

Sigueu...

**Príncep de l'Apostolat,
de l'Església bon Pastor:
sigueu, sant Pere, advocat
de la nostra població.**

Text antic revisat

Música: Lluís Millet †

V. Tu es Petrus.

R. Et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.

O R E M U S

Deus, qui beato Petro Apostolo tuo, collatis clavibus regni caelestis, ligandi atque solvendi pontificium tradidisti; concede ut, intercessionis eius auxilio, a peccatorum nostrorum nexibus liberemur: Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. - R. Amen.

(Amb llicència eclesiàstica)

El mestre Millet i la revista musical catalana

Ens deia, no fa gaire, un distingit conferenciant: «Impressiona el mestre Millet per l'actualitat que sempre té, en tots conceptes.» Exacta apreciació. I sens dubte, una abundosa font de la perenne actualitat de l'insigne mestre, del gran guaiador i educador de multituds, l'ofereixen les pàgines admirables de la malauradament interrompuda «Revista Musical Catalana», que a la vegada era el Butlletí mensual de l'Orfeó Català, portaveu del moviment musical de Catalunya i ressò del d'altres importants països.

El mes de gener de l'any 1904 va aparèixer a la llum el primer volum de la que havia d'esdevenir ben aviat una de les publicacions més serioses, competents i prestigioses, dintre de la seva especialitat.

Fou el mestre Millet qui obria el Pòrtic de la nova Revista i sota el títol «Per què?», justificava el seu adveniment, tot assenyalant-li els principals objectius que havia de seguir. Deia: «Quina raó d'existència tenen aquestes pàgines? Per què sortirà nostra Revista? Perquè el desenrotllament és vida, i com que l'Orfeó la té vigorosa, gràcies a Déu, necessita nous mitjans d'expansió, manera de desenrotllar amplament aquesta vida engendrada amb l'amor i el sentiment de la música i amb l'amor i el sentiment de les coses de la terra, que són coses nostres fins arran de l'ànima. Cantant havem fins ara expandit joiosament aquest amor i aquest sentiment i cantant sempre l'havem de conservar i encomanar a tots els predisposats.»

Els escrits del mestre Millet són, evidentment, un aspecte importantíssim de la seva extraordinària personalitat humana i espiritual, i amb ells exercí, també, el seu altíssim magisteri i noble apostolat a favor de la dignitat i de la bellesa de la música en tots els seus aspectes i en tots els llocs. La música de la terra, el cant coral i la música religiosa, ja és sabut que foren uns dels principals temes que va tractar

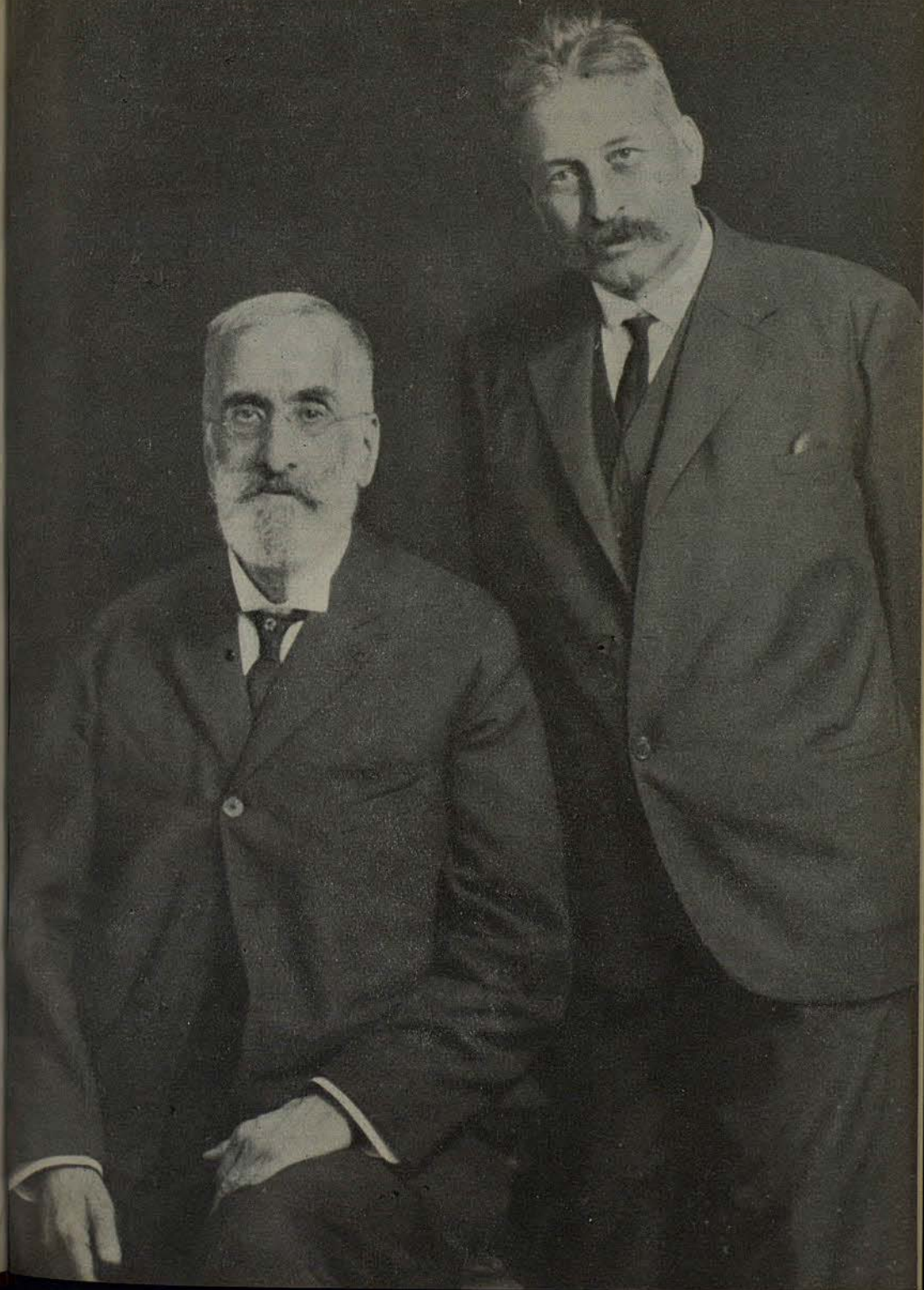
amb un fervor i amb una clarividència insuperables. Una bona part dels escrits del mestre Millet a la «Revista Musical Catalana» i d'altres publicacions, fins l'any 1917, foren aplegats pel mestre Joan Llongueres en el magnífic volum «Pel nostre ideal», amb motiu del XXV aniversari de l'Orfeó Català i en homenatge al seu insigne fundador i director. De llavors ençà, els seus treballs podrien compilar-se en un altre voluminós llibre, junt amb el seu epistolari, que és esperat amb veritable deler.

La «Revista Musical Catalana» deixà de publicar-se el mes de juny de l'any 1936. Però, el seu valuós contingut, autoritzat amb les firmes, ultra el mestre Millet, d'eminents personalitats musicals de Catalunya i de fora d'ella, constitueix sens dubte una excepcional obra de consulta, que pot ésser d'actualitat viva encara en els nostres temps, en què tan transcendentalment s'endinsen els aires renovadors en el camp de la música.

M. FIGUILLEM

e-
re-
ol-
ts
o-
vi
al
rà,
re
ue
u-
el
es,
li-
a,
de
ora
n-
el

L'obra del mestre Lluís Millet en el camp religiós de la música

Un home de la profunda religiositat del mestre Millet no podia sostreure de la seva actuació el tema religiós. Amb tot, encara que sembli paradoxal, el mestre Millet, en estructurar la seva gran obra social i musical que és l'Orfeó Català, va voler que aquesta entitat de caire radicalment popular i cultural no estigués lligada a cap finalitat expressament religiosa. L'Orfeó, al seu entendre, cultivaria la cultura popular i pàtria del cant i de la música, promouria el gust musical entre el poble i en difondria les essències més populars. I, encara que sembli paradoxal, l'Orfeó Català, tot i aquests principis que avui diríem clarament laics, ha fet obra religiosa al costat de la múltiple obra musical que durant aquests 75 anys d'existència ha produït en molts i interessants aspectes de la música. No solament això, sinó que el mestre sabé aportar personalment el seu esforç, com a director, com a compositor i com a conferenciant i escriptor, en pro de la promoció i renovació de la música religiosa en el sentit d'una major compenetració de la música amb la litúrgia.

Fou amb motiu del **Motu proprio** de Sant Pius X (1903) que el mestre Millet posà en moviment tota la seva capacitat personal i de director de l'agrupació coral més important de Catalunya, l'Orfeó Català, a favor de la restauració de l'esperit litúrgic i de la dignitat del cant a l'església. La seva primera idea fou la revaloració dels antics estils: el gregorià, la polifonia clàssica. Ell mateix, juntament amb altres personalitats de l'Orfeó Català, com el mestre Francesc Pujol, van obrir les portes de la valuosa REVISTA MUSICAL CATALANA als estudis del cant gregorià. Les cròniques dels congressos internacionals (ell mateix assistí al de Strasbourg) a començaments de segle, els articles dels especialistes Maur Sablayrols i Gregori Sunyol, per citar només els més sobresortints, són una prova d'això. La REVISTA MUSICAL CATALANA obrí les seves pàgines a la divulgació i estudi del cant gregorià, i especialment a la defensa dels mètodes rítmics de l'escola solesmense de Dom Mocquereau. Tot i això, no sé si la penetració de la pràctica del cant gregorià reformat va ser molt fonda entre els elements cantors de l'Orfeó. Sembla que tota

la importància recaigué sobre els estudis i les publicacions d'articles. El mestre Millet, igualment com altres músics educats en els Conservatoris, difícilment podia entendre, en la pràctica, les teories rítmiques de Solesmes, defensades ardentment en la nostra terra pel monjo de Montserrat i gran amic del mestre Millet, el pare Gregori Sunyol. El mestre Millet trià, amb inclinació molt natural, el cultiu de la polifonia. Els programes dels concerts de l'Orfeó s'ompliren ben aviat de peces d'aquest gènere musical, entre les quals obtingueren una gran celebrat el «Credo» de la missa del Papa Marcel, de Palestrina, el «Caligaverunt» de Victòria, i altres. No content d'això, el mestre Millet va invitar lliurement els cantors del seu Orfeó a formar la Capella musical de Sant Felip Neri de Barcelona, que sense descuidar el cant gregorià, es dedicà preferentment al servei de la música polifònica clàssica en les celebracions litúrgiques d'aquella església.

L'ànima del mestre vibrava massa fortament a l'impuls de Déu perquè s'aturés aquí. En unió amb altres músics com el mestre Francesc Pujol, Vicenç Maria de Gibert, els vells mestres Felip Pedrell i Antoni Nicolau, i sobretot en unió amb Mn. Lluís Romeu i els monjos de Montserrat Gregori Sunyol i Anselm Ferrer, es posà a la reflexió dels problemes que portava en si la restauració litúrgica del cant sagrat, promoguda per Sant Pius X, i que aleshores difícilment es podia preveure que desembocarien al punt pastoral on ara s'ha arribat. En les conferències, articles i sobretot en les composicions, el mestre manifestà ben clarament la seva tendència i ideal: cant popular essencialment lligat a la cançó popular catalana tradicional. La seva col·lecció **Cants espirituals per a ús del poble** (editats en dos volums, primerament a «La Hormiga de Oro» de Barcelona, any 1912, i després per l'Orfeó Català, l'any 1951) és l'exponent més clar d'aquesta afirmació; n'és un exemple palpable el pertanyent a la primera sèrie de «Cants espirituals», i un dels més divulgats del mestre, «**Per vostra passió sagrada**», per a comentar musicalment la pràctica del Via Crucis. El mestre Millet podia donar una expressió que es fonamentés en l'expressió natural del llenguatge català, amb la seva accentuació i el

seu ritme natural. És per això que s'identificà ben aviat amb les maneres de veure de Mn. Lluís Romeu, que juntament amb ell, encetà la faceta de la nova cançó popular catalana en el seu temps. Ells dos, Millet i Romeu són els capdavanters d'aquesta cançó popular fortament entroncada en la cançó popular catalana tradicional, i que ara ha obtingut categoria de litúrgica quan per les seves qualitats respira i expressa l'esperit de les celebracions culturals cristianes. Els textos de què disposaven els dos mestres no havien arribat encara a l'expressió litúrgica que avui dia desitgem. Però les seves melodies i l'expressió directa i ben encaixada amb el text ens permeten d'imaginar-nos quina no seria l'obra musical d'un Romeu o d'un Lluís Millet en els nostres temps i amb quin entusiasme no es llançarien a promoure l'esperit litúrgic del Vaticà II amb tots els mitjans disponibles.

Per acabar, no puc deixar d'esmentar la dedicació que el mestre Lluís Millet tingué també a les altes expressions de la música religiosa que hi ha en les grans partitures: les audicions de la **Passió segons sant Mateu**, de Joan Sebastià

Bach, la «**Missa Solemnis**» de Beethoven, i encara d'altres, van portar l'Orfeó Català, tant a casa nostra com a l'estranger a un esforç i a una superació que tothom va saber valorar. El Mestre Lluís Millet n'estava content, per l'impacte cultural i sobretot religiós que varen causar.

En recordar les gestes dels grans homes que ens han precedit, no podem menys de valorar la seva obra, no solament en el que va ser en ella mateixa, sinó sobretot en l'aportació i significació que té pels valors culturals que ara estan a la nostra disposició i que ja ens hem trobat fets: Orfeó Català i creació de tants i tants Orfeons, propagació del cant popular català tradicional, divulgació de la música culta, aportació en la creació d'un cant popular del temps.

La donació del Mestre Lluís Millet als altres semblava que no tenia límits. Va fer obra social, que en el camp religiós de la música va preludiar el desplegament de participació popular de l'actualitat.

GREGORI ESTRADA

J. Renart.

Diada de la Passió
1941.

Lluís Millet en l'època de mort.

EL MESTRE MILLET I ELS SEUS "CANTS ESPIRITUALS"

Només un home com el mestre Millet que, amb una resignació cristianíssima, amb una alegria franciscana i sempre de cara al cel blau, s'enfrontava amb els daltabaixos i les injustícies, era capaç de fer música que s'abellirien d'interpretar els àngels de Fra Angèlic. Tots coneixem els escrits i les conferències del Mestre

on reverbera la sana filosofia pròpia d'un patriarca de l'Antic Testament. Fermissim de caràcter, esgrimia una dialèctica incontrovertible defensant les seves tesis i jugant sempre net, malgrat fos en atac a un Eugeni d'Ors o a un Manuel de Montoliu. Estudiós, assimilador i intèrpret originalíssim, en conjunt i en esperit, de

la música coral, maldava per infondre als seus cantaires la flama que gairebé el consumia fins a la genialitat oferta en holocaust. Aleshores, braços, cos i testa i veu, tot en ell era gegantí, arribava al crit, encara que inofensiu, més o menys gruixut, si convenia. De vegades, dirigint l'assaig de la cançó més delicada i tendra, occia el pianíssim amb un exabrupte com un tro, perquè l'acord o la dicció no eren exactes com ell els havia imaginats i els havia sentits i els havia explicats amb una paciència de «au, tornem-hi»; que la seva oïda estava avesada a assolir les regions més pures i a fer-hi enlairar els seus orfeonistes bandejant tota molècula d'imperfeció. Ah, però, que aquell home del crit i del llamp i del rompiment de batutes damunt l'harmonium, era moixó d'entendiment quan el coral es resolía sense falla o quan, després d'una sessió tempestuosa, amoixava el cantaire heroi del seu enuig.

Moixó d'entendiment. Vet ací la frase justa. Net de cos i d'ànima, al fons del fons era un altar a l'ara del qual ell mateix oficiava amb augusta majestat creadora de bellesa. Beutat en la família, en l'Orfeó, en l'escolania, en la conversa, en les solfes, en la literatura, en l'epistolari, en els pensaments. Roent o celeste, sempre pur. Benigne o arborat, sempre sincer. Contemplant el mar o de cara als tarongers, sempre amb la dignitat del viure.

Només un Mestre amb aquestes condicions podia escriure els **Cants espirituals per a ús del poble**. Tots sabem la immensa cultura musical que posseïa i com, llegint i interpretant al piano a primera vista, fou dels únics. No oblidéssim la gènesi de la fundació de l'Orfeó Català, que, ben garbellada, segueix il·luminant i glorificarà per sempre la plèiade de mestres que s'emocionen d'anomenar-se els seus fills. El mateix que intuï, i ja han passat d'això més de seixanta anys, la manera d'interpretar — acaronant-les — les més belles composicions corals de tots els temps, es dolgué de la gairebé nulla eficàcia del repertori de cant popular religiós a les nostres esglésies. Els fidels cantaven al temple, seguint una tradició de molts anys enllà. La decadència, però, havia estat vertical, fins a arribar al grotesc o, quan no, a la carrincloneria. A la major part de les parròquies, no hi mancava el grapat d'homes de bona fe — sempre n'hi ha hagut, gràcies a Déu —, que senzillament, tal com escau, repetia el que havia après, que no era sinó melodia vulgar sobre una lletra esfereïdora de buidor, teològicament i piadosament. Com molt bé fa notar l'admirable musi-

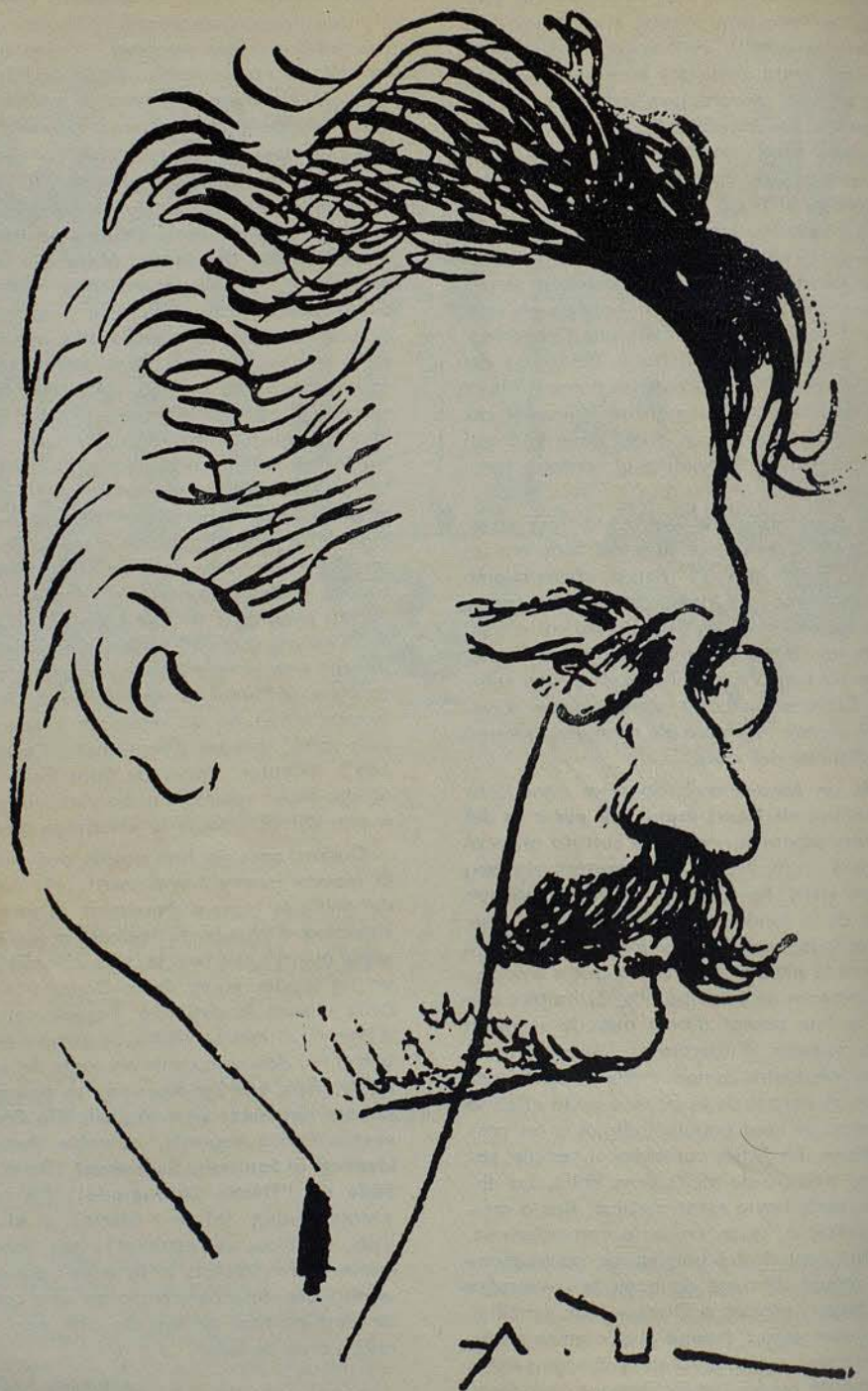
cògraf mossèn Francesc Baldelló, «les cançons eren en llengua castellana i algunes no podien amagar llur origen mongívol i tenien llur bressol en collegis i pensionats». En la desfeta, encara i només els **Goigs** servaven un perfum delicadíssim de violetes boscanes o cireres de pastor.

Bé és cert que els missioners de sant Antoni Maria Claret, abans i després de llurs prèdiques, feien interpretar als fidels, en llengua vernacle, mitja dotzena de cants (**Vine a penitència, home descuidat; Oh, Maria, Mare mia, salvador del mortal...**) força acceptables, i que mossèn Cinto, per encàrrec del doctor Sardà i Salvany, després, escrivia els seus **Càntics**, que posats en solfa per l'organista i compositor Candi i Casanovas i editats en fulls volanders, merescueren que el poble se'ls fes seus. Però el Sant Pare Pius X publicà el seu «Motu Proprio», i el mestre Millet, vident i precursor en la polifonia i en la música religiosa moderna, cristià fins a la medulla, infant i home cent per cent — la seva ingenuïtat seguia incòlume a través de les arestes del sedàs dels dolors i les inquietuds —, concep la idea de barrejar els dos elements gregorià i popular, i el Pare Lluís Maria de Valls, de l'Oratori, li dóna l'empenta escrivint expressament una sèrie d'himnes, lloances, pregàries, cançons de Nadal, de Quaresma, de Pasqua. El mestre Millet ho va musicant i apareixen en fulls solts, com les d'En Candi i Casanovas. El 1915, l'Oratori Parvo de Sant Felip Neri les aplega en un volum. N'hi ha vint-i-una i porten el peu d'impremta de la «Hormiga de Oro».

Quants anys no han passat des d'aleshores? El mateix mestre havia escrit: «El cant humil del poble és, com si diguéssim, la germana petita d'aquella augusta melodia gregoriana que, sense moure's del temple, s'ha abeurat solament en les aigües pures de la Divinitat!» Com és bella i justa la definició! Perquè net de cos i d'ànima, el mestre Millet de sempre ho cregué així, i féu dels seus cants els cants del poble, i el poble, més que fer-los seus, es pensa que de sempre han estat seus. Aquells **Via Crucis** (Per vostra Passió sagrada, adorable Redemptor); **Lloances al Santíssim Sagrament** (Beneïda i alabada sia l'Hòstia Consagrada); Els Novíssims (Mort, Judici, Infern i Glòria), i **Al cel blau** (Oh, cel blau, cel estrellat), aquí faria creure que no foren dictats ja fa anys i panys per un ermità que feia penitència en una cova i que de tant en tant pujava als cims per trobar-se més a prop de Déu?

MIQUEL SAPERAS

(De «El meu llibre de l'Orfeó Català».)

V^{re} Sr. Lluís Millet.

Estimat amic: encara que en
lo passat Congrés de Musica Sacra
ja li dongei la enhorabona, vull de
nou felicitarlo per la seva conferen-
cia, y per la seva obra de la vida:
l'Orfeo català. I ho felicito
com naturalment amant del plaer
estètic, sino com Digne de la Santa
Iglesia catòlica. Lo considero a V. com
un Missionista de la Belleza Infinita
y tinc de consegüent com a un esti-
mat germà de ministri.

Que per molts anys pugui continuar
exercintlo en la nostra terra, com
li demana ^{a Deu} son amic y servidor
a Cristo

Jo Digne de Vich

Vich 22 de Novembre de 1912.

Per aquesta gran obra
vostre, que és tan no-
stra, creada per vós,
amb la senzillesa
del mestre, la lleuita
de l'heroi, el sacri-
ci del místic, tindreu
la recompensa dels es-
collits de Déu.

J. Roda Ventura

Barcelona 6-11-1941

ÍNDIX D'IL·LUSTRACIONS

- Pàg. 36. El mestre Lluís Millet, al despatx de casa seva.
- » 37. Endreça autògrafa de Fèlix Millet.
- » 40. Original d'**El Cant de la Senyera**, de Joan Maragall, que inicia el «Llibre d'Or» de l'Orfeó Català.
- » 44. Partitura autògrafa d'**El Cant de la Senyera**.
- » 46. Apunts de Joaquim Renart, al concert-repàs de l'Orfeó Català. 1932.
- » 48. El mestre Millet a la seva cambra de treball.
- » 50. Pàgina manuscrita de l'article **Clavé**, publicat a Revista Musical Catalana.
- » 52. Dibuix de Ramon Casas.
- » 54. Apunts de Joaquim Renart. 15 març 1931.
- » 55. Autògraf de F. Cambó.
- » 56. Caricatura de Cornet publicada a L'Esquella de la Torratxa l'any 1900.
- » 57. Caricatura de Junceda, any 1927.
- » 59. Començament manuscrit del mestre Millet, en la polèmica de Xànius.
- » 61. Els orfeons de Catalunya l'any 1930.
- » 67. Autògraf d'**El Cant de la Senyera**, al Llibre d'Or de l'Orfeó Català.
- » 69. Reproducció d'un dels Goigs musicats per Lluís Millet.
- » 71. Lluís Millet i Antoni Nicolau.
- » 73. El mestre Millet en el seu llit de mort. Apunt de J. Renart. 8-XII-41.
- » 74. Reproducció d'un quadre ofert al mestre Millet amb diverses caricatures publicades.
- » 76. Dibuix d'Antoni Utrillo.
- » 77. Carta manuscrita del bisbe Torras i Bages. Novembre de 1912.
- » 78. Caricatura del mestre Millet per Lleixà a començaments de segle.
- » 79. Dedicatòria autògrafa de Frederic Roda i Ventura.

Fotos Arxiu Orfeó Català i Lluís M. Millet.

BIBLIOGRAFIA DE LLUÍS MILLET

Ha estat relativament fàcil d'establir la bibliografia de l'obra musical del mestre Millet, bé que la datació dels originals presenti alguns problemes, motiu pel qual considerem oportú deixar aquest aspecte concret en espera de més amplis treballs de compulsació.

L'obra literària, en canvi, a causa de la seva dispersió, en gran part, en diaris i programes, ha estat més difícil d'obtenir. Volem indicar amb això que no considerem completa la bibliografia que en donem. Han estat presos com a base els articles publicats a la Revista Musical Catalana, i al volum Pel Nostre Ideal. Resta, encara, la comprovació meticulosa dels escrits publicats en diversos periòdics i revistes.

OBRES MUSICALS

CORALS NO RELIGIOSES

EL CANT DE LA SENYERA. -- Cor mixt. Himne de l'Orfeó Català. Poesia de Joan Maragall. Reducció de piano pel mestre Joan Salvat. Publicat per la «Unió Musical Espanyola». Madrid.

ELS FADRINETS DE SANT BOI. -- Cançó popular catalana harmonitzada per a cor d'homes. Reducció per a piano pel mestre Joan Salvat. Publicada per «Iberia Musical» (Plantada, Alegret i Ros), Canuda, 45. Barcelona.

EL PASTORET. -- Id. que l'anterior.

EL CANT DELS OCELLS. -- Cançó popular catalana harmonitzada per a soprano solista i cor d'homes. Reducció per a piano pel mestre Joan Salvat. Publicada per «Iberia Musical».

LA DAMA D'ARAGÓ. -- Cançó popular catalana harmonitzada per a cor mixt. Publicada en la conferència del Mestre: «De la cançó popular catalana».

EL COMTE ARNAU. -- Id. que l'anterior.

JOVENÍVOLA. -- Cor d'homes. Poesia pròpia. Publicada per «Musicografia Wagner», Pere IV, 263, i Glòries, 233. Barcelona.

CAP AL TARD. -- Cor d'homes. Poesia pròpia.

CORAL. -- A boca closa. Cor d'homes.

LA NOSTRA BANDERA. -- Cor a l'uníson. Poesia de Joan Maragall.

HIMNE DELS NOIS. -- Cor de nois amb acompanyament d'orgue o piano. Poesia de Francesc Matheu. Publicat per la «Unió Musical Espanyola». Madrid. Barcelona.

HIMNE DE L'ESCOLA DE SANT JORDI. -- Cor

de nois amb acompanyament de piano. Poesia de Joaquim Ruyra.

CANÇÓ DE PASQUA FLORIDA. -- Cor de nois amb acompanyament de piano. Obra pòstuma. Poesia de M. Valls Martí.

EL NOSTRE CANT. -- Himne de l'Escolania de Sant Felip Neri, de Barcelona. Cor de nois amb acompanyament. Poesia del P. Jaume Garcia Estragués, C. O.

NOMBRE DE SUMAR. ELS MESOS. -- Melodies escolars publicades en el «Cançoner Escolar Català» de F. Flos Calcat. Tip. «L'Avenç». Barcelona.

ELS SEGADORS. -- Cançó popular catalana harmonitzada per a cor mixt. Publicat per «Música Il·lustrada», Aragó, 313. Barcelona.

MÚSICA RELIGIOSA

CANTS ESPIRITUALS PER A ÚS DEL POBLE (1.ª sèrie). -- Poesies del P. Lluís M.ª de Valls, C. O.

1, Himne a Sant Felip Neri. 2, Jesuset. 3, Via Crucis. 4, A Jesús Ressuscitat. 5, Jesús als cristians. 6, Pregària a Jesús. 7, Aconsolem Jesús. 8, Lloances al Santíssim Sagrament. 9, Estació al Santíssim. 10, Pregària a Maria. 11, Les fineses de Maria. 12, A la Verge dels Dolors. 13, A Maria. 14, Els Novíssims. 15, Món, dimoni i carn. 16, La resignació. 17, Espanya suplicant. 18, La pregària del jovent. 19, Al cel blau. 20, Som germans. 21, Glòria a Déu.

Publicats a Barcelona per «L'Oratori Parvo de Sant Felip Neri», en 1912-1915. Llibreria «La Hormiga de Oro». Barcelona.

CANTS ESPIRITUALS PER A US DEL POBLE (2.ª sèrie). -- Poesies del P. Jaume García Estragués, C. O.

1, Goigs a llaor de Sant Felip Neri. 2, Crist venç. 2, A Maria, Verge Potent. 4, Salm de Penediment. 5, A la Mare de Déu de la Divina Providència. 6, A Maria, Verge Clement. 7, A Jesús Amor. 8, Lloat sigui Déu (càntic antiblasfem). 9, A Santa Teresa de l'Infant Jesús. 10, Mare de Déu del Roser. 11, Goigs a llaor de Santat Teresa de l'Infant Jesús. 12, A Maria, Verge fidel. 13, La túnica. 14, Pregària a la Mare de Déu del Carme. 15, Bon Jesús Eucaristia.

De recent publicació en edició d'homenatge amb motiu del LX aniversari de l'Orfeó Català. Impremta Seix i Barral. Barcelona.

GLORIA LAUS. -- Motet a tres veus mixtes i fagot, per al Diumenge de Rams. Publicat per la Casa Joan Ayné (Fernando VII, 53. Barcelona).

SALVE REGINA. -- Cor uníson i orgue. Publicat per la Revista de Música religiosa «La Petite Maîtrise», Place St. Sulpice, 6. París. Maig 1913 (núm. 15).

SALVE «REGINA CATALONIAE». -- A tres veus mixtes alternades amb la melodia gregoriana.

CANTICUM AMORIS. -- Motet pels Seminaristes, cor de nois a tres veus, alternant amb cor uníson d'homes. Publicat per la Revista «La Petite Maîtrise». París. Gener 1925 (n.º 140).

O SALUTARIS. -- A una veu i acompanyament d'orgue o harmònim.

TANTUM ERGO. -- A dos veus amb acompanyament d'orgue. Publicat per la «Colecció de Música Religiosa». Ferrer & Climent e Hijos, San Pablo, 20. Barcelona.

TRES «DÉU VOS SALVE». -- Melodies sense acompanyament.

PARE NOSTRE. -- A una veu i orgue.

STELLA MARIS. -- Per a tres veus blanques, cor a l'uníson i orgue, o per a tres veus blanques, tenor solista i cor d'homes. Poesia original.

PASSIO SECUNDUM JOANNEM, de Victòria. -- Transcripció per a tres veus d'home.

GLÒRIA. -- Per a una Missa a tres veus mixtes. Apunts.

KYRIE Y BENEDICTUS. -- (Apunts.) Veus mixtes.

PUER NATUS. ADESTE FIDELES. -- Melodies gregorianes harmonitzades per a una veu i acompanyament d'orgue i harmònim.

GOIGS DE NOSTRA SENYORA DE LA MERCE. -- Uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Mn. Jacint Verdaguer. Publicats per l'autor i gravats per A. Boileau. Edició de la melodia sola pel «Centre de Ntra. Sra. de la Mercè». 1925.

GOIGS DE SANT RAMON NONAT. -- Uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Mn. Ramon Corbella, pvre, Canonge de Vic. Expressament per cantar-se a la Capella de Coma de Llop, parròquia d'Albió, a prop del Balneari de Valfogona de Riucorb. Editats per l'«Estamperia del Sagrat Cor», en la Casa «Hereus de Vda. Pla».

GOIGS A LA MARE DE DÉU DEL CARME. -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim. Publicats per la «Revista Parroquial de Música Sagrada», de Barcelona. Juliol de 1928.

GOIGS A LLAOR DE LA IMMACULADA CONCEPCIÓ DE MARIA. -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de J. Mas Casanovas. Publicats per la Revista esmentada abans. Desembre 1930. Hi ha una altra edició popular de la melodia sola.

GOIGS A LA CONCEPCIÓ IMMACULADA DE MARIA «QUE ES CANTEN A LA CAPELLA DEL MAS TORTADÉS, PARRÒQUIA DE CASTANYADELL - VIC. -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Mn. Marià Serra Esturi, pvre.

GOIGS A SANTA EULÀLIA. -- Uníson i orgue.

GOIGS A SANT VICENÇ. -- Uníson i orgue o harmònim.

GOIGS A SANT PERE APÒSTOL. -- Uníson i orgue o harmònim. Publicats a la «Revista Parroquial de Música Sagrada». Juny, 1928.

GOIGS A SANT JOSEP. -- Uníson i orgue o harmònim.

GOIGS A LA SANTÍSSIMA TRINITAT I A LA SAGRADA FAMÍLIA. -- Uníson i orgue o harmònim.

GOIGS A LA MARE DE DÉU DE MONTSERAT, PATRONA I CONSELLERA DELS «POMELLS DE JOVENTUT». -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Magí Valls Martí, glossant la Visita Espiritual del Dr. Torras i Bages. Publicats per la Impremta Altés. Litografia i impressió de

- música de Joaquim Mora. Aragó, 217. Barcelona.
- GOIGS A LLAOR DE SANT CRISTÒFOL. -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim.
- GOIGS «OH JESÚS QUE LA CREU PIA». -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim.
- GOIGS A LLAOR DE LA MARE DE DÉU DE MONTERRAT, QUE ES VENERA AL MAS MONTERRAT, DE RIUDOMS (REUS). -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Pasqual Boada. Edició particular.
- GOIGS A LLAOR DEL SANT CRIST D'IGUALADA. -- Uníson, cor a tres veus i acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Mn. Marià Serra Esturí, pvre. Publicats en el «Llibre dels Goigs»; premiats en el Concurs de 1929 en honor del Sant Crist d'Igualada. Edició de 100 exemplars en paper de tela. Boix d'A. Ollé Pinell. Impremta Pere Bas. Igualada. Publicació de l'obra sola en els anys 1929 i 1946 en edició en paper de tela, amb l'esmentat boix i imprès en la mateixa impremta.
- GOIGS A LLAOR DE SANTA ROSA DE LIMA. -- Uníson i acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia d'Artur Masriera.
- GOIGS A LLAOR DEL SANTÍSSIM SAGRAMENT. -- Apunts. Poesia del P. Hilari d'Arenys de Mqr, O.M.C.
- ADORACIÓ DE LES CINC LLAGUES DE JESÚS CRUCIFICAT. -- Cor unisonal i acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Mn. Miquel Forn, pvre. Il·lustrat al boix per A. Ollé Pinell. Impremta de Pere Bas. Igualada. Publicat en 1946.
- CÀNTIC A LA VERGE DE LA GLEVA O PREGÀRIA A LA VERGE DE LA GLEVA. -- Cor unisonal amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de J. Mas Casanovas. Publicat per la «Germandat de Nostra Senyora de la Gleva», amb motiu del seu II Centenari, 1947.
- PREGÀRIA A LA VERGE DEL REMEI. -- Cor unisonal de veus blanques amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia d'Esteve Suñol. Editada per «Castell del Remei», del Pla d'Urgell.
- PREGÀRIA DE CATALUNYA. -- Melodia sola.
- PREGÀRIA A SANT JORDI, «que es venera en la hisenda de Sant Jordi de Mallé». -- Cor a l'uníson i acompanyament. Poesia de Mossèn Antoni Navarro.
- LA FILLA DE MARIA. -- Uníson de veus blanques amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Mn. Jacint Verdaguer.
- JACULATÒRIA AL SANTÍSSIM SAGRAMENT. -- Uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim.
- SALVE, MARIA. -- Himne per a una Novena a la Verge de Montserrat. Poesia de Joan Llongueres. Cor a l'uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Publicat en facsimil per l'autor de la lletra.
- HIMNE A SANT JOAN BAPTISTA DE LA SALLE. -- Uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Mn. Jacint Verdaguer. Publicat per Manuel Salvat, editor.
- HIMNE AL BEAT ANTONI M.ª CLARET. -- Uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Tomàs Planas, C. M. Gravet per Boileau Bernasconi.
- HIMNE ALS SEMINARISTES MÀRTIRS. -- Cor a l'uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Jesús Bananquero.
- CANT DE LA MISSIÓ. -- Cor uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de J. B. Publicat per A. Boileau.
- CÀNTIC A SANT BONAVENTURA. -- Uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de J. Mas Casanovas. Imprès per Oliva de Vilanova (Barcelona), a càrrec de Bonaventura Bassegoda.
- PER A LA PRIMERA COMUNIÓ D'UN NEN. -- Melodia sola.
- ANEM A LOURDES. CÀNTIC DEL PELEGRINATGE DELS MALLORQUINS A LOURDES, CELEBRANT EL CINQUANTENARI DE LES APARICIONS DE LA IMMACULADA A LA BERNARDETA. -- Cor a l'uníson amb acompanyament d'orgue o harmònim. Poesia de Miquel Costa Llobera, pvre. Publicada la melodia sense acompanyament en el «Llibre del Pelegrí».
- ORACIÓ D'ENTRADA. -- Melodia per a ús escolar. Poesia de Mn. Jacint Verdaguer. Publicada en el «Cançoner Escolar Català», de Francesc Flos Calcat. Tip. «L'Avenç». Barcelona.

CANÇONS A UNA VEU SOLISTA, AMB ACOMPANYAMENT DE PIANO

- SEMPREVIVA. -- Poesia d'A. Guimerà.
- ALS ÈSTELS. -- Poesia de Mn. Jacint Verdaguer.

- ENDREÇA. -- Poesia pròpia.
- FLOR DE LLIRI I ROSA. -- Poesia pròpia.
- FOLLIA. -- Poesia pròpia.
- LA FADA DE LANÓS. -- Poesia de Mn. Jacint Verdaguer.
- CANÇÓ. -- Poesia de Francesc Matheu.
- MUNTANYES DEL CANIGÓ. -- Harmonització de la cançó popular.
- LA BLANCAFLOR. -- Harmonització de la cançó popular.
- A UN RELLOTGE. -- Poesia de Manuel Serrat.
- DE LES PÀTRIES QUE HI HA AL MÓN. -- Poesia pròpia.
- LA BALALÍ. -- Poesia pròpia. Publicada per la «Unió Musical Espanyola», filial de Barcelona (concessionari: Francesc Martí), en la seva col·lecció «Les nostres cançons».
- SOSPIRS. -- Poesia de Mn. Jacint Verdaguer. Publicada per la «Unió Musical Espanyola», filial de Barcelona, col·lecció «Les nostres cançons».
- MELODIA. -- Solo per a una escena de «La Margarideta» del «Faust», de Goethe. Traducció de Joan Maragall.
- MARE, MARETA. -- Cançó infantil de felicitació, per a una veu i acompanyament molt fàcil de piano.

COMPOSICIONS INSTRUMENTALS

- MELODIA. -- Per a violí i piano.
- MELODIA. -- Transcripció de l'obra anterior pel mateix autor, per a violí, violoncel, piano i harmònim.
- FULL D'ÀLBUM. -- Per a piano.
- CATALANESQUES. -- Impressions per a piano. - I, Himne; II, Ballet; III, Complanta; IV, Jovenívola; V, Brindis; VI, Humorada; VII, Tristesa; VIII, Empordanesa; IX, Torrent avall. Publicats la majoria dels seus números per la «Il·lustración Musical», número 37, Barcelona. Segona edició (aquesta completa) per la «Unión Musical Española», filial de Barcelona.
- CATALANESQUES. -- Impressions per a gran orquestra, composta també pels números darrerament esmentats.
- TORRENT AVALL. -- Versió per a quartet de corda de l'últim fragment de «Catalanesques».

- ÈGLOGA. -- Per a quartet de corda. I, Tot flant; II, Marxa de pastors; III, Enyorances; Marxa de pastors.
- ÈGLOGA. -- Per a gran orquestra. Ampliació de la versió per a quartet de corda.
- MARXA DE PASTORS. -- Reducció per a piano d'un fragment de l'«Ègloga». Publicat per «Il·lustración Moderna». Espasa y Cía., editores.
- L'ADÉU DEL MARINER. -- Per a violí, violoncel i piano. Incomplet.
- SCHERZO. -- Per a petita orquestra.
- CUPIDO. -- Dansa per a violí, harmònim i piano.
- PER TU PLORO. -- De Pep Ventura. Nova harmonització i instrumentació. Publicació d'una versió per a piano.
- EL VIATGER, CANT DE GUERRA, de Schumann. Adaptació per a violí, violoncel, piano harmònim.
- CANÇÓ DE PRIMAVERA, de Schumann. Adaptació per a quartet de corda.
- SONATA DE PIANO NÚM. 7, DE MOZART. Versió per a quartet de corda del seu últim temps.
- SONATA DE PIANO NÚM. 6, de Mozart. Fragments. Versió de l'últim temps per a quartet de corda.
- CHANSON POPULAIRE, de Schumann. Versió per a clarinet, fagot i corda.
- LE PREMIER CHAGRIN, de Schumann. Versió per a clarinet i corda.
- PASSEIG MATINAL, de Schumann. Versió per a flauta, clarinet, fagot i corda.
- TANHAUSER (obertura), de Wagner. Versió per a violí, piano i harmònim.
- SONATA DE PIANO, OP. 31, de Beethoven. Primer temps. Transcripció per a gran orquestra.
- SONATA DE PIANO, OP. 111, de Beethoven. Primer temps. Transcripció per a gran orquestra.

COMPOSICIONS PER A VEUS, ORQUESTRA I ORGUE

- PREGÀRIA A LA VERGE DEL REMEI. -- Poesia d'E. Suñol.
- CANTICUM AMORIS
- Existeixen també nombrosos exercicis pràctics per als deixebles de l'Escola Municipal de Música de Barcelona, de la qual el Mestre fou professor i després director.

OBRES LITERÀRIES

ARTICLES

PER QUÈ?

Article del Primer Número de la «Revista Musical Catalana», gener 1904.

P.N.I. Pàg. 32-35. — 1917.

EN JOSEP Me FOLCH I TORRES

Article inserit en el llibre de la col·lecció «Els homes d'en Patufet» dedicat a Josep Me Folch i Torres. Editorial David Corts, 473. Barcelona.

BELLES IMPRESSIONS

Setembre 1917.

R.M.C. Pàg. 239-243. — 1917.

LA CANÇÓ

«La cançó és cor lleuger cantant, cor humil a la gràcia de la Bellesa...»

Del programa de l'onzè concert organitzat el curs 1916-17 per l'Associació de música de cambra.

R.M.C. Pàg. 249. — 1917.

ALS DESCONTENTS

Article publicat a «La Veu de Catalunya».

Parla de l'excursió a Madrid.

P.N.I. Pàg. 47-48. — 1917.

MERCÈS

Dóna les gràcies a tots els qui han fet pos-

sible l'excursió a París i a Londres, i a tots els elogis rebuts.

De la «Revista Musical Catalana», agost de 1914.

P.N.I. Pàg. 52-55. — 1917.

EL NOSTRE VINT-I-CINQUE ANIVERSARI

De la «Revista Musical Catalana». Gener de 1916.

P.N.I. Pàg. 56-57. — 1917.

MONTSERRAT I L'ORFEÓ CATALÀ

De la «Revista Musical Catalana». Agost de 1916.

P.N.I. Pàg. 58-59. — 1917.

L'ORFEÓ MONTSERRAT

del Centre Moral Instructiu de Gràcia amb motiu del concert donat el 23 de maig de 1911.

P.N.I. Pàg. 78. — 1917.

A L'ORFEÓ D'ANOIA

Apadrinar la Senyera. Desembre de 1912.

P.N.I. Pàg. 79-81. — 1917.

ALLELUIA

De «Vida Cristiana», Passió i Pasqua, 1915.

P.N.I. Pàg. 182-184. — 1917.

EL CANT EN LA LITÚRGIA

De «Vida Cristiana». Advent 1914. Núm. 1.

P.N.I. Pàg. 180-181. — 1917.

NOTES SOBRE MÚSICA CORAL RELIGIOSA

Del programa del concert celebrat el 19 de novembre de 1905 i el 24 de març de 1915.

P.N.I. Pàg. 165-172. — 1917.

LA SARDANA

De «La Veu de Catalunya», juliol de 1913.

P.N.I. Pàg. 125-126. — 1917.

LES CANÇONS ORIGINALS DE L'ALIÓ

Article de la Revista «La Catalanista», de Sabadell, n.º 64, 11 de novembre de 1888.

P.N.I. Pàg. 100-102. — 1917.

UN CLAVICORDI CATALÀ

I EL CLAVICORDISTA COMPANY NOSTRE.

R.M.C., gener de 1914.

P.N.I. Pàg. 127-129. — 1917.

AUTORS DE LA TERRA

R.M.C. Juliol-agost de 1909.

P.N.I. Pàg. 109-120. — 1917.

FESTIVALS LÍRICS

R.M.C., maig de 1906. — 1917.

CANÇONS ORIGINALS DE L'ALIÓ

La nova edició de les cançons originals de l'Alió.

R.M.C., gener de 1906.

P.N.I. Pàg. 103-106. — 1917.

EL CONGRÉS INTERNACIONAL

DE CANT GREGORIÀ A STRASBURG

R.M.C., setembre de 1905.

P.N.I. Pàg. 266-277. — 1917.

TÀRREGA

P.N.I. Pàg. 303-304. — 1917

UN FESTIVAL MUSICAL A ANGLATERRA

R.M.C., desembre 1911.

P.N.I. Pàg. 367-378. — 1917.

DE CARA AL SOL I A LA MAR BLAVA

Del balcó de ma casa pairal.

Masnou, febrer de 1913.

P.N.I. Pàg. 399. — 1917.

EL DOLOR

Divendres dels Dolors de la Verge, 1915.

P.N.I. Pàg. 400. 1917.

LA DIGNITAT DEL VIURE

P.N.I. Pàg. 401-402. — 1917.

SMETANA I EL NACIONALISME EN MÚSICA

R.M.C. Pàg. 217-219. — 1924.

L'ORFEÓ DE TÀRREGA

D'un article del Mestre Millet publicat en un periòdic de Tàrrega sobre l'Orfeó de Tàrrega.

R.M.C. Pàg. 266. — 1924.

UN SEGLE DE MÚSICA A BARCELONA

(Antecessors de Clavé-Clavé-Successors).

Nota al programa del concert de L'Orfeó Català al Palau de la Música Catalana el 16 de novembre de 1924.

R.M.C. Pàg. 312-315. — 1924.

EL SENTIT DEL ROMIATGE

DE L'ORFEÓ CATALÀ A ROMA

Als bons amics de l'Orfeó que han ajudat a les despeses.

R.M.C. Pàg. 213-218. — 1925.

OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA

Materials.

R.M.C. 345-352. — 1928.

OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA

Volum II de Materials.

R.M.C. Pàg. 406-409; 469-471; 502-506. — 1929.

D'ENTENDRE EN MÚSICA

Publicat a «La Veu de Catalunya».

R.M.C. Pàg. 66-69. — 1929.

«M'ADHEREIXO...»

«Pro organo, pro fide». Article original de Vicenç M.ª de Gibert; Lluís Millet s'hi adhereix.

El Matí, dia 21 de juliol de 1929.

«Revista Parroquial de Música Sagrada», agost, Pàg. 67-68. — 1929.

L'OBRA DELS ORFEONS DE CATALUNYA

A propòsit del Festival celebrat a l'Estadi de l'Exposició.

R.M.C. Pàg. 345-347. — 1930.

EL MESTRE NICOLAU

I L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA DE BARCELONA

R.M.C. Pàg. 385-389. — 1930.

NOBLE RECÉS MUSICAL

Article destinat a la dona catalana pel Mestre Millet.

(De la pàgina femenina de «La Veu de Catalunya.»)

R.M.C. Pàg. 392-393. — 1932.

ELS MEUS RECORDS

Centenari de la Renaixença Catalana. Article signat per Lluís Millet.

R.M.C. Pàg. 277-280. — 1933.

CONCERT HOMENATGE

AL MESTRE ANTONI NICOLAU.

Algunes notes del programa de l'esmentat concert.

R.M.C. Pàg. 518. — 1933.

ARTICLE DE LLUÍS MILLET a «Ressò» de Roda.

Ressò. — 1934.

L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA DE BARCELONA

Reproducció d'un treball del Mestre Millet.

R.M.C. Pàg. 169-175. — 1934.

ALERTA, ORFEONS

(Del Butlletí de l'Orfeó Montserrat.)

Article signat per Lluís Millet.

R.M.C. Pàg. 178-179. — 1934.

MOSSÈN LLUÍS ROMEU I LA SEVA ESCOLA

Revista Parroquial de Música Sagrada. Desembre, Pàg. 276. — 1934.

QUÈ ÉS MÚSICA?

R.M.C. Pàg. 441-442. — 1935.

MÚSICA CATALANESCA

El nostre art coral.

R.M.C. Pàg. 6-7. — 1936.

LA CANÇÓ DEL BON ORFEONISTA

(Del Butlletí de l'Orfeó Gervasienc.)

R.M.C. Pàg. 163. — 1936.

ORFEO CATALÀ

Concert extraordinari amb motiu del 75^è aniversari

RECITAL

Montserrat Caballé

PROGRAMA

I

<i>V'adoro pupille</i> (de Julius Caesar)	HÄNDEL
<i>Piangero la sorte mia</i> (de Julius Caesar)	HÄNDEL
<i>Die junge Nonne</i>	SCHUBERT
<i>Du bist die Ruh...</i>	SCHUBERT
<i>Ungeduld</i>	SCHUBERT
<i>Wie sollten wir geheim sie halten</i>	R. STRAUSS
<i>Morgen</i>	R. STRAUSS
<i>Ich Liebe Dich</i>	R. STRAUSS

II

<i>Elegia eterna</i>	GRANADOS
<i>Llorad corazón</i> (de las canciones amorias)	GRANADOS
<i>Gracia mía</i> (de las canciones amorias)	GRANADOS
<i>Melangia</i>	MORERA
<i>La nova amiga</i>	MORERA
<i>Lo que et diria</i>	MORERA
<i>Sospirs</i>	MILLET
<i>Muntanyenca</i>	MILLET
<i>La Balalà</i>	MILLET

MIGUEL ZANETTI, piano

Divendres, 28 d'abril de 1967 - Nit, 10.30

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

DIA DE LA SARDANA

El dia 30 de l'actual mes d'abril, se celebrarà el *DIA DE LA SARDANA*, jornada d'exaltació de la nostra dansa. Arreu de Catalunya hom organitzarà ballades i audicions extraordinàries. Amb aquest motiu, ens plau d'indicar una breu i escollida discografia sardanista.

DISC D'OR DE LA SARDANA (I):

Juny; Sant Martí del Canigó; Remembrança; Sol ixent; El toc d'oració; Joc d'infants; La santa espina; Recordant Vic; La pubilla empordanesa; La processó de Sant Bartomeu; Cap d'any; Davant la Verge.

EDIGSA: CM 70

DISC D'OR DE LA SARDANA (II):

L'hereu i la pubilla; A en Pau Casals; Roses del Brull; Al meu Sabadell; La vaca cega; El gegant encantat; Evocació; La nostra Roser; Gentil; Toes de festa; Camp rodó; Ginesta ran la mar.

EDIGSA: CM 71

DISC D'OR DE LA SARDANA (III):

Isabel; El cavaller enamorat; Festa Major; Conte de fades; El rossinyol; Cavalleresca;

EL MEU LLIBRE DE L'ORFEÓ CATALÀ

de Miquel Saperas

Pròleg per Fèlix Millet

Una visió íntima i humana dels homes i de la història de l'Orfeó Català

Demaneu-lo a Orfeó Català - A. Vives, 1 - Barcelona

*una
dona
no
oblida
mai
l'home
que
la
recorda.*

Perpetueu amb joies els vostres sentiments d'avui, Oferiu una joia que servi durant tota la vida la bellesa i la modernitat que té al moment en què la regaleu. Escolliu una creació de CAÑELLAS

Cañellas

Avinguda General Goded, 18-20

A Guissona ; Atzavara i baladres ; Tarragona ; En Joanó ; Amical ; Ambigua.

EDIGSA : CM 153

Totes aquestes versions són d'una extraordinària pulcritud, gravades en discos estereofònics amb la supervisió d'Antoni Ros-Marbà.

També ens plau de recordar la selecta col·lecció *ANTOLOGIA DE LA SARDANA* editada per VERGARA, amb discos representatius de les millors obres de diversos compositors. N'indiquem alguns :

Pep Ventura	—	55.0.003	C.
Enric Morera	—	55.0.020	C.
Amadeu Vives	—	55.0.027	C.
J. Vicens «Xaxu»	—	55.0.038	C.
Josep Serra	—	55.0.026	C.
Juli Garreta	—	55.0.004	C.
Antoni Juncà	—	55.0.082	C.
Joan Manén	—	55.0.040	C.
A. Pérez Moya	—	55.0.076	C.
Vicenç Bou	—	55.0.005	C.
Antoni Català	—	55.0.039	C.
Eduard Toldrà	—	55.0.019	C.
Narcís Paulís	—	55.0.081	C.
Joaquim Serra	—	55.0.021	C.
Ricard Viladesau	—	55.0.100	C.

JORQUERA Hnos.

Iberia Musical

Pianos - Armoniums Organos

INSTRUMENTOS - TALLER ESPECIALIZADO - ESTUDIOS TÉCNICOS

ASESORES TÉCNICOS Y AFINADORES DE PALACIO
DE LA MÚSICA, JUVENTUDES MUSICALES Y OTRAS
ASESORES TÉCNICOS Y AFINADORES DEL PALACIO

Calle Copons, 2 (Frente Catedral) - Teléfono 222 77 74 - BARCELONA-2

eurovent s a.

Promotora del célebre "SLOGAN"

**"CONSIGA EN TREINTA
SEGUNDOS LO
QUE PAGARA EN
CIEN MESES"**

¡Algo insólito hecho realidad! Su mejor
parcela a pagar en CIEN MESES,
SIN INTERESES, SIN FIADOR y además...
OBSEQUIO DE UNA POLIZA DE SEGUROS
QUE LE DARA TRANQUILIDAD DE NO PERDER LO QUE A
PARTIR DE ESTE MOMENTO PUEDE SER SUYO.

URBANIZACION

"BOSQUES DE TARRAGONA"

COSTA DORADA

La joya del Mediterráneo / Compre la parcela más cotizada

EUROVENT, S. A. - CASPE, 46 - ATICO A-B-C - BARCELONA 10

NOMBRE _____

DOMICILIO _____

CIUDAD _____

TELEFONO _____

BT

EUROVENTsa

CASPE, 46 - ATICOS A-B-C BARCELONA (10)

TELS. 221 43 41, 221 43 33, 221 43 25

concursos y festivales

■ **MADRID.** — El Ministerio de Información y Turismo convoca el III Concurso Internacional de Composición Musical, para otorgar el «Premio Internacional de Música», 1967-68, que tendrá como tema obligado: título y fuente de inspiración el Museo del Prado, y se referirá en concreto a tan importantísima Pinacoteca que custodia un inmenso acervo artístico con calidades humanas de carácter universal. Pueden concurrir a este Concurso cuantos compositores lo deseen, sin limitación de edad ni nacionalidad; el premio, único e indivisible, será de 2.500 dólares o su equivalencia en pesetas. Cuantas personas estén interesadas en concurrir a este Concurso, pueden solicitar información complementaria a la Delegación del Ministerio de Información y Turismo, Ramblas, número 130, Barcelona.

■ **BONN.** — El XXVI Festival de Beethoven de la ciudad de Bonn, se celebrará del 18 de septiembre al 5 de octubre. Para el día de la inauguración se ha previsto la concesión del Premio Beethoven 1967, que la ciudad natal del compositor convoca cada 2 años en el Festival para una nueva obra musical. Para el Concurso de este año 82 compositores, entre ellos 30 extranjeros, han presentado 152 obras.

■ **AIX - EN - PROvence.** — El próximo Festival de Música en Aix-en-Provence tendrá lugar del 9 al 30 de julio. En el Teatro del Archévêché, en la catedral y delante del Castillo del Tholonet, se prevén las siguientes manifestaciones: Operas: 9, 16, 24 y 29, «Cosí Fan Tutte», de W. A. Mozart; 11, 18 y 27, «Don Giovanni», de W. A. Mozart; 15, 20 y 25, «El Rapto del Serrallo», de W. A. Mozart; 23 y 28, «El Barbero de Sevilla», de Rossini. Conciertos: 10 y 12, Orquesta Nacional de O. R. T. F.; 19; el Conjunto Música Viviente; 21, Cuarteto Italiano; 22, Concierto Mozart ante el Castillo del Tholonet; 26, Concierto en homenaje a Monteverdi; 30, Gran Concierto Mozart, en el Teatro del Archévêché. Para informaciones, pueden dirigirse a la Oficina del Festival de Música: 2 bis, Rue de la République, Aix-en-Provence (B-d-R).

■ **BESANÇON.** — El próximo Concurso Internacional de Jóvenes Directores de Orquesta, organizado dentro del XX Festival de Besançon, tendrá lugar del 2 al 14 de septiembre de 1967. Las inscripciones terminan antes del 1 de junio de 1967. Para información, dirigirse al Instituto Francés de Barcelona (Avenida José Antonio, número 617).

*la més alta
expressió
de l'espiritualitat
de l'home:*

la música

L'estímul més eficient en el treball:

L'AMOR A L'OFICI

BONET, camiser,

estima la seva feina i s'esforça a oferir-vos el millor

BONET, camiser - "Boutique" - Aribau, 3 - Barcelona

("Parking" gratuït a Garatge Costa Brava, Consell
de Cent, 264, entre Aribau i Enric Granados)

MONTSERRAT CABALLÉ

Montserrat Caballé donarà un extraordinari recital el dia 28 de l'actual mes d'abril, dintre dels actes commemoratius del setanta-cinquè aniversari de l'Orfeo Català.

Heus aquí algunes de les crítiques que darrerament ha meregut l'actuació de la gran soprano catalana a diversos països:

«...Ben pocs cantants superlatius de lieder apareixen en cada generació: Montserrat Caballé és un d'aquests.»

The Science Monitor, de Boston

«El timbre de Montserrat Caballé és d'una puresa incomparable unida a una emoció palpitant. Es tracta d'un art exclusivament vocal que s'apropa probablement a l'ideal líric del segle passat. L'agilitat, la brillantor dels seus moviments ràpids són, en veritat, sense parió... Hem assistit a la revelació d'una de les més grans artistes líriques del nostre segle.»

Arts et Loisirs

«Montserrat Caballé ha fet oblidar la Callas, la Crespín, la Tebaldi, la Sutherland, i ha guanyat tot París, que no para de reclamar la seva presència...»

Interino, corresponsal de **La Vanguardia Española**, a París

Èxit editorial

Els grans temes d'actualitat en llengua catalana

Col·lecció HISTÒRIA IMMEDIATA

Novetats "Dia del Llibre":

STALIN UNA BIOGRAFIA POLÍTICA

d'Isaac Deutscher

Edició íntegra, posada al dia i completada amb el famós "Report Khrúixtxev al XX Congrés del PCUS". Bertrand Russell diu: "Deutscher és el més satisfactori de tots els sovietsòlegs. Les seves obres sobre Trotsky i Stalin presenten aquests homes amb imparcialitat històrica".

HANOI SOTA LES BOMBES

de Wilfred G. Burchett (Pròleg de Bertrand Russell)

El públic català ja coneix la personalitat de Burchett, el gran periodista australià, autor de VIETNAM: LA SEGONA RESISTÈNCIA. En aquest nou llibre Burchett dona testimoni de com el poble vietnamita resisteix cada dia, sense cap possibilitat de defensa, 2.000 tones de bombes fabricades per la indústria més poderosa de la història. Un llibre que cal llegir i cal fer llegir.

LA XINA DE MAO

de K. S. Karol

Karol és un dels homes més informats sobre el comunisme asiàtic. Aquest llibre és molt més que un reportatge: és un intent de resposta a tota la problemàtica xinesa, tant en la interior -la revolució cultural- com en l'exterior -Xina i URSS, Xina i USA-. En resum, un llibre important i indispensable.

AUTOBIOGRAFIA PRECOÇ

d'E. Ievtulxenko (amb un estudi i tria de poemes per J. M. Castellet)

Nascut l'any 1933, Ievtulxenko, "nét de la Revolució", és el poeta més conegut dintre i fora les fronteres de la Unió Soviètica. La mort de Stalin coincidí amb la seva majoria d'edat. Aquesta AUTOBIOGRAFIA PRECOÇ és un relat directe i apassionant sobre la seva infantesa i la seva adolescència, que tingueren per context la terrible invasió nazi i els darrers anys del "número 1". Després arribà el desglaç.

Títols publicats:

AHMED BEN BELLA, de Robert Merle

VIETNAM: LA SEGONA RESISTÈNCIA, de Wilfred G. Burchett (edició catalana i castellana)

LA C.I.A.: EL GOVERN INVISIBLE, de D. Wisse i T. B. Ross

HONGRIA 1956: SOCIALISME I LLIBERTAT, de François Fejtő

SUD-ÀFRICA: NAZISME I APARTHEID, d'Ania Francos (edició catalana i castellana)

La Col·lecció HISTÒRIA IMMEDIATA és una producció d'EDIMA-EDICIÓN DE MATERIALS, Casp, 47 Barcelona-10

BIBLIOGRAFIA MUSICAL PARA EL "Día del Libro"

Para el próximo «Día del Libro» se anuncia la aparición de diversos volúmenes sobre temas musicales. Destacamos los siguientes:

Editorial Selecta: «CONVERSES AMB PAU CASALS», per J. M. Corredor.

Edicions 62: «LA MÚSICA CONTEMPORÀNIA I EL PÚBLIC», per M. Valls.

Recordamos también las completas biografías de insignes artistas:

Editorial Aedos: «PAU CASALS», per Joan Alavedra.

Editorial Aedos: «EDUARD TOLDRÀ», per M. Capdevila.

Editorial Rafael Dalmau: «PAU CASALS», per Elisa V. de Fàbregas.

De recentíssima aparició:

JOSEP M.ª CORREDOR

CONVERSES AMB PAU CASALS

Per primera vegada es publica en la seva llengua original aquesta obra celebèrrima, publicada en edicions francesa, argentina, alemanya, russa, anglesa, americana, hongaresa, polonesa, holandesa, txecoslovaca, romanesa i japonesa.

UN LLIBRE FONAMENTAL PER CONÈIXER PAU CASALS

16 bellíssimes il·lustracions

BIBLIOTECA SELECTA, Volum 399

Distr. CASA DEL LLIBRE

un disco sobra y basta para elegir

En nuestra sala de demostraciones, a través del "Comparator", un solo disco sobra y basta para elegir un equipo estereofónico de Alta Fidelidad. Imagínese una sala, en donde están expuestos varios tipos de altavoces y amplificadores de las mejores marcas, todos ellos conectados a esta especie de cerebro que es el "Comparator". Ponga un disco, la música suena. A partir de este momento y cada vez que usted lo desee puede hacer las combinaciones que le apetezcan: ¿Quiere oír estos altavoces? ¿Ahora estos otros? ¿Con este otro amplificador? No se preocupe, el "Comparator" obedece sus órdenes a la décima de segundo, permitiéndole una perfecta y casi

instantánea comparación del tipo de sonido y de calidad musical que usted persigue.

¿No es esto sensacional?

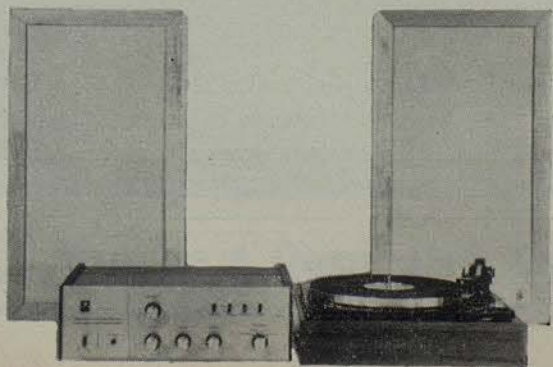
En la duración de un solo disco ha podido apreciar y comparar las cualidades de cada marca.

Visítenos en La Granada, 34 y nos complacerá hacerle esta demostración.

audio, s.a.

La Granada, 34 (entre Tuset y Balmes)
Teléfono 227 81 68
Barcelona

vida musical

■ **LONDRES.** — Una nueva sala de conciertos ha sido inaugurada: Queen Elizabeth Hall. El primer concierto corrió a cargo del «Ensemble Polyphonique de l'O. R. T. F.», conjunto que conjuga los valores de varios cantores e instrumentistas ceñidos a una rígida disciplina que da por resultado un rigor y minuciosidad interpretativas extraordinarias. La sesión inaugural constituyó un rotundo éxito.

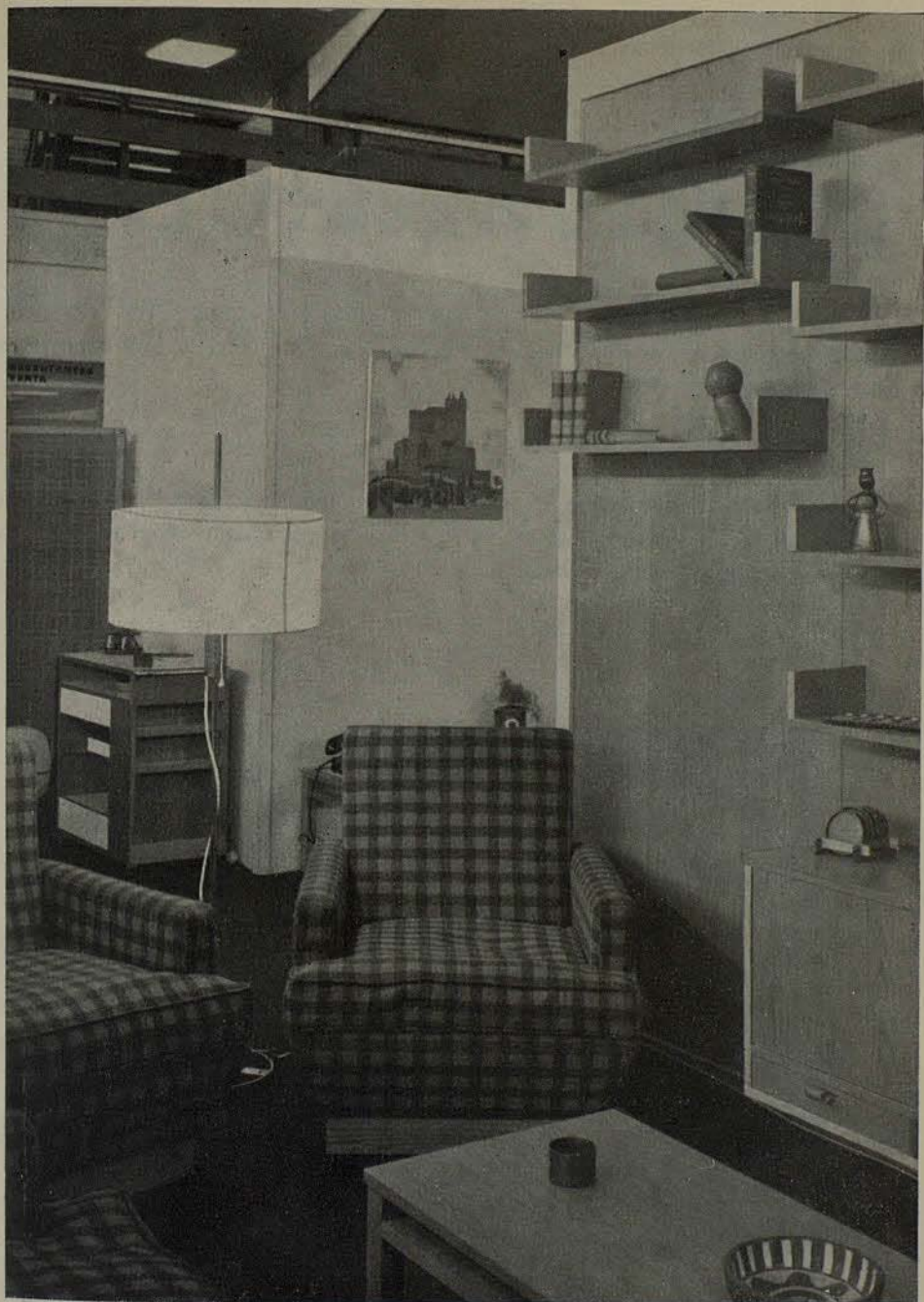
■ **WINTERTHUR.** — En la ciudad suiza de Winterthur ha tenido lugar una reunión de directores pertenecientes a la Federación Europea de Jóvenes Corales. Predominaron en las reuniones las conversaciones e intercambios de tipo puramente técnico y humano. Asistieron directores de Oxford, París, Lyon, Zagreb, Namur, Charleroi, Berlín, Estrasburgo, Coblenza, Oldenburg, Freiburg, Belgrado, Tesalónica, Ginebra, Praga, Munich, Hannover, Budapest. Gant. Karlsruhe, Versailles, Barcelona...

■ **VIENA.** — Un crítico musical que había juzgado negativamente en su periódico la actuación del director de orquesta Herbert von Karajan y su «Festival de Pascua», organizado en Salzburgo este año por primera vez, ha sido insultado y semiagredido por un grupo de fanáticos partidarios del famoso y discutido director de orquesta.

■ **SAARBRÜCKEN.** — Se ha estrenado en esta ciudad la ópera en un acto «Medea», según la obra teatral del mismo nombre, de Jean Anouilh. El compositor es el húngaro de 52 años, András Kovách, que vive en Lausanne. El libreto se escribió en colaboración con Anouilh.

■ **FRANKFURT.** — Con una nueva escenificación de Harry Buckwitz, se ha representado en esta ciudad la ópera «Esplendor y decadencia de la ciudad de Mahagony», con música de Kurt Weill y texto de Bertolt Brecht. Esta ópera fue estrenada en Leipzig en 1930.

■ **BASILEA.** — Bajo la dirección de Paul Sacher, se estrenó el «Triplum para orquesta con piano obligado», de Wolfgang Fortner. La obra es una composición virtuosista y de gran

Mobles & Decoració Casablanques

Gran Via, 532 - Telèfon 223 43 42 - Barcelona-11

amplitud sonora. «Triplum» se refiere a los tres tiempos y a la instrumentación en la que los instrumentos de viento, los arcos y tres pianos se contraponen a un grupo de batería.

■ **HAMBURGO.** — En la Staatsoper de esta ciudad se presentó la ópera «Jenufa», de Leo Janáček, en la que un conjunto internacional, bajo la dirección artística de Fritz Schüh, realizó una labor extraordinaria.

■ **WIESBADEN.** — En el Staatstheater se estrenó para Alemania la obra «Marienlegende», del compositor checo Bohuslav Martinu.

■ **WUPPERTAL.** — Inspirándose en la «Décima Sinfonía», de Dimitri Schostakovich, el coreógrafo inglés Alan Carter, hizo un ballet abstracto que se estrenó en enero en los «Días de Teatro Musical Contemporáneo».

Des de 1880...

GUITARRES

ESTUDI I CONCERT

estruch

BARCELONA

EN TOTS ELS ESTABLIMENTS ESPECIALITZATS

FREDERIC MOMPOU

Un gran piano: llum suau que illumina de ple el paper pautat que espera, una espera que de vegades es fa llarga, aclareix també la sala, acollidora, on treballa el músic.

Mompou confessa:

—Sí, compondre és una tasca llarga i entretinguda. Em sento mancat d'audició interna i necessito sonar constantment en el piano allò que vaig component...

(I s'assegura del que obté escoltant, escoltant-se moltes vegades, fins a obtenir el que creu vàlid per a expressar el seu sentiment íntim). El paper de música que descansa damunt el faristol del piano és gran, ampli. Potser per a instrumentar...

—Per què la seva quasi exclusiva dedicació a l'obra pianística?

—La meua naturalesa artística, s'inclina a la sintetització de l'obra... L'orquestra no m'ha temptat. N'he tingut prou amb el piano o la veu humana per expressar-me musicalment... Jo no sento pas la meua música, feta de petites impressions molt íntimes, guarnida amb el gran vestit orquestral. Ja fa anys que, per fi, crec haver trobat la meua millor expressió en la «música callada», en la seva simplicitat... De vegades, però, he fet o he trobat fet, quelcom per a orquestra, però sempre per exigències del moment, encàrrecs o compromisos... Per exemple, el ballet «La Casa dels Ocells» i l'oratori «Impropèris».

—Què en pensa de les tendències actuals dels compositors?

—Respecto i avaluo llurs esforços, amb gran voluntat per a entrar-hi i comprendre les seves obres... però... no ho aconsegueixo. Comprens la lluita iniciada ja fa temps per a trobar nous llenguatges, nous mitjans... De totes les tendències, la que més m'interessa, és l'electrònica. Encara que en via experimental avui, espero que en surtin coses molt interessants, sobretot en el camp tímbric.

—Com veu el futur de la Música i amb ella l'Art en general?

—Fa cinquanta anys que estic convençut que arribarem en un punt on farà falta reemprendre de nou un camí... un camí que ens farà recomençar, tornar a la recerca, eterna, de l'Art. Penso que potser ara, ja hi som en aquest punt. Si, per exemple, s'ha arribat a admirar un quadre blanc, tot blanc, amb un puntet negre estampat en la seva blancor o cosa semblant, hom pot esperar que la propera admiració sigui pel blanc, sense res que el trenqui. I després, què... Caldrà recomençar, oi?... Però no pas anant enrera: recomençar a partir d'avui...

—Som en plena commemoració de fets històrics per a l'Orfeó Català i el seu iniciador Lluís Millet: Què és per vostè aquest gran home?

—Un dels més admirats compositors de l'Escola Catalana de melodies i la figura més representativa i junt amb ell, un grup de compositors de l'Orfeó Català que han fet brillar amb caràcter propi, sense influències, la nostra música. Potser no es coneix prou aquesta faceta de l'obra de l'Orfeó Català quant als seus músics, potser no es dona tota la importància que cal, en el fet de tenir una «escola» pròpia, que no s'assembla a cap més, que no depèn de cap altra tendència... Valoro en gran manera l'escola del melodisme català... Ja en la meua infantesa vaig sentir-me vinculat a l'Orfeó Català, per diverses raons, la més important aquesta que he exposat...

Transcriure la seva paraula, el seu gest, la seva mirada, no m'és gens fàcil... Com la seva música, Mompou és fet d'íntimitat: sintetització, veu suau, sense esforç per a sobresortir, però aconseguint-ho; gest petit... Les mans s'acosten sovint l'una a l'altra, amb els dits terts de les puntes, o bé s'amaguen l'una dins l'altra, suaument, mentre parla, amb expressió, en certs moments una mica llunyana, cercant la paraula sempre precisa, sense el carregament de la retòrica excessiva i pedant. Mompou, si no el coneguéssim, no costaria d'imaginar. És la seva obra... I aquesta és, sens dubte, ell...

M. T. GIMÉNEZ

Pulligan

El pullover de selección

Fabricado por ISIDRO JOVER y C.^{IA} S. A.

[561] 105

Curso de iniciación al método Orff-Schulwerk

Organizado por el Instituto Alemán de Cultura en Barcelona, con la colaboración del Instituto «Orff» de la Academia Mozarteum de Salzburgo, ha tenido lugar en nuestra ciudad del 3 al 8 del actual mes de abril, un curso de iniciación al Método Orff-Schulwerk (música i movimiento elemental).

Los profesores María Teresa Tullot, María Dolors Bonal, Bárbara Haselbach y el doctor Hermann Regner, han tenido a su cargo el programa del curso.

Las materias profesadas han sido las siguientes: Ritmo, Movimiento, Prosodia, Manejo de instrumentos rítmicos o de percusión, Ejercicios rítmico-melódicos, Conjuntos instrumentales, Didáctica, Técnica instrumental, Improvisación en el ritmo, Improvisación en el movimiento, Improvisación con los instrumentos, Prácticas.

La eficacia demostrada por el Método «Orff» y el interés despertado por el cursillo que se ha celebrado, hacen desear la máxima difusión de esta técnica de iniciación musical.

"La Montserratina"

• Pâtisseries •

coques - pastes - dolços

Comtal, 15 - Telèf. 221 35 83

Sta. Anna, 39 - Telèf. 221 48 83

Barcelona - 2

antologia històrica de la música catalana

- Una col·lecció discogràfica, única al món, que tard o d'hora heu de tenir.
- Gran Premi del Disc Català 1966.

ROSSEND LLATES

... creiem sincerament que no pot faltar a la discoteca de cap bon afeccionat a la bona música...

MANUEL VALLS

... L'ANTOLOGIA HISTÒRICA DE LA MÚSICA CATALANA és la més important aportació musical realitzada al país en l'ordre del coneixement i la difusió dels nostres valors musicals...

SEBASTIÀ BENET

... cap família catalana que pròpiament ho sigui no podrà prescindir d'aquesta col·lecció... al costat del **Diccionari** de Pompeu Fabra, de la **Història de Catalunya** de Ferran Soldevila, o dels poemes de Salvador Espriu...

JOSEP M. GARRUT

... una empresa meravellosa: l'edició de l'ANTOLOGIA HISTÒRICA DE LA MÚSICA CATALANA...

- Podeu demanar informació o subscriure-us al vostre proveïdor habitual o, directament, a Edigsa: Avda. J. Antonio, 654, tel. 232 35 01.
- L'èxit definitiu de l'ANTOLOGIA HISTÒRICA DE LA MÚSICA CATALANA depèn del seu nombre de subscriptors.
- L'ANTOLOGIA HISTÒRICA DE LA MÚSICA CATALANA espera i necessita la vostra subscripció.

DANONE

- **SUPREMO DANONE DE CHOCOLATE**
Delicioso como un bombón y mucho más digestivo.
- **SUPREMO DANONE DE CARAMELO**
Exquisito como una golosina y mucho más alimenticio.

**ENVASES
SIN
DEVOLUCION**

BEETHOVEN

SINFONÍA N.º 29, EN LA MAYOR K. V. 201

SINFONÍA N.º 33, EN SI BEMOL MAYOR K. V. 319

Orquesta Filarmónica de Berlín

Director: HERBERT VON KARAJAN

139.002 S LPM

Deutsche Grammophon Gesellschaft

La «Sinfonía en la mayor K. 201», compuesta durante la primavera de 1774 para el pequeño conjunto orquestal de Salzburgo — cuerdas, dos óboes, dos trompas —, viene a ser como la proclamación de independencia, a los diecinueve años de edad, del entonces joven director de la Orquesta del Arzobispo. La «Sinfonía» galante se espiritualiza aquí mediante el refinamiento de la frase musical. El nuevo espíritu se manifiesta en cada uno de los movimientos: en la delicada combinación y estructura del Allegro moderato, notable demostración de la incomparable habilidad que Mozart poseía para combinar cualidades sensuales y espirituales; en el espléndido equilibrio del Andante, basado de manera fundamental en el ejemplo del cuarteto de instrumentos de cuerda; en la conjunción de gracia y extravagancia, que hace del Minuet un preludio de la obra beethoveniana; y en el brillante final de la obra, conteniendo el más importante desarrollo escrito hasta aquella fecha por Mozart. Mozart supo transformar en cualidad la pobreza de instrumentos de que disponía la orquesta de Salzburgo: las dos parejas de instrumentos de cuerda. Entre esta sinfonía y las demás sinfonías de la época de juventud de Mozart puede distinguirse igual diferencia que la existente entre la «Heroica» y las dos primeras sinfonías de Beethoven. Por vez primera, Mozart se nos descubre aquí enteramente desligado de cualquier forma de influencia ajena a su personalidad propia.

La «Sinfonía en si bemol mayor K. 319», terminada el 9 de julio de 1779 en Salzburgo, es una de las piezas maestras de Mozart; es justamente durante el desarrollo del primer Allegro cuando se nos revela lo que Einstein denominó «la Divisa de Mo-

zart»: ese tema en cuatro tiempos que encontramos por vez primera en la Misa en fa mayor de 1744 y que, más tarde, constituirá la base y el soporte de todo el final contrapuntístico de la sinfonía Júpiter. El curioso y revolucionario procedimiento — en absoluto académico — de introducir un nuevo tema durante el desarrollo, se repite en el Final, cuyos rápidos y vibrantes tresillos de corchea son un precedente de la poderosa animación que domina en la «Octava Sinfonía», de Beethoven. Una cita de Paisiello servirá de tema secundario para el soñador Andante en mi bemol mayor; muestra de gratitud hacia la ópera italiana, cuyas líneas melódicas habían dejado honda huella en el espíritu musical de Mozart. La obra, compuesta en principio de sólo tres movimientos — el Menuet fue añadido más tarde, en 1782 para Viena — acentúa el vigoroso estilo y la forma concentrada de la «Sinfonía parisina», de 1778, aunque su formación orquestal sea más reducida, debido a las especiales circunstancias salzburguesas (cuerdas, dos óboes, dos bajos y dos trompas). La exuberancia de las ideas rítmicas y melódicas se ve contenida y refrenada por un refinado sentimiento del trabajo temático, por la disciplina contrapuntística y por la racional utilización del material temático. La «Sinfonía en si bemol mayor» era una de las escasas obras de juventud que Mozart se empeñó en conservar al salir del pequeño marco de Salzburgo para instalarse en el círculo cosmopolita de Viena. En las ediciones impresas de 1785 y 1786, Mozart mantuvo la formación orquestal reducida de la obra original, lo cual demuestra que, en efecto, consideraba la economía de medios como parte integrante de esta Sinfonía, coronación y cima de su obra de juventud.

guía de conciertos

FECHA	LOCAL	CONCIERTO
ABRIL		
18 mart. 22.15 h.	Palau	Orfeo Català. Concierto extraordinario dedicado al Mtro. Lluís Millet en el centenario de su nacimiento. Obras religiosas, corales y orquestales. Orquesta Sinfónica. Dir.: Mtro. Lluís M. Millet.
19, 20, 21 a las 10 h.	Palau	VII Concierto del V Ciclo para la iniciación musical de los escolares. Ópera de Cámara. Bastión y Bastiana , de Mozart. Angel Soler, piano; M. Dolors Aldea, soprano; Ferran Gimeno, tenor; Joaquim Prouvost, barítono. (Juventudes Musicales.)
19 miérc. 19 h. y 21 h.	Palau	Ray Charles con su gran orquesta y The Raelets. (Hot Club de Barcelona.)
20 juév. 19 h. y 21 h.	Palau	Ray Charles con su gran orquesta y The Raelets. (Hot Club de Barcelona.)
22 sáb. 19 h.	Casa Médico	Marie Evans, soprano; Pedro Vallibera, piano. Obras de R. de Lassus, Gluck, Schubert, Wolf, Mahler, Poulenc y Ginastera.
22.30 h.	Palau	Tradicional Concert de Sant Jordi por la Coral Sant Jordi. Obras de Monteverdi, Bach, Haendel, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Granados, Millet, Casals, Bartok, Toldrà. Primera audición de la cantata «Comedietis Carnes» del P. Antonio Soler (s. XVIII). Dir.: Oriol Martorell.
25 mart. 22.15 h.	Palau	Cor Madrigal. Dir.: Manuel Cabero. Obras de Mozart, Brahms, Oltra. (Forum Musical.)
26 miérc. 22.30 h.	Palau	Orquesta de Cámara de Acordeones de Barcelona. Orfeo Atlántida. Orfeo Enric Morera. Dir.: Antoni Coll. Obras de Grieg, Bach, Albéniz, Granados, Falla, Beethoven, Franck y Haendel. Dirección: Pepita Sellés.
28 viern. 22.30 h.	Palau	Montserrat Caballé. Extraordinario recital con motivo del 75 aniversario del Orfeo Català. Obras de: Schubert, Strauss, Morera, Granados y Millet. Miguel Zanetti, piano.
MAYO		
2 mart. 22.30 h.	Palau	Solistas de Zagreb. (Patronato Pro Música.)
3 miérc. 22.30 h.	Palau	Solistas de Zagreb. (Patronato Pro Música.)
5 viern. 22.30 h.	Palau	Orquesta de Cámara de Stuttgart. Dir.: Karl Münchinger. Obras de Mozart, Bach, Haydn. (Asociación Cultura Musical.)
6 sáb. 19.15 h.	Palau	Kehr-Trio. Günter Kehr, violín; Erich Sichermann, viola; Bernhard Braunholz, violoncelo, y Jacqueline Eymar, piano. Obras de Brahms, Mozart y Turina. (Instituto Alemán de Cultura-Forum Musical.)
8 lun. 22.30 h.	Palau	Orquesta Nacional. Dir.: Rafael Frühbeck. Bruno Gelber, piano (Patronato Pro Música.)
9 mart. 22.30 h.	Palau	Orquesta Nacional. Dir.: Rafael Frühbeck. Bruno Gelber, piano. (Patronato Pro Música.)
12 viern. 22.30 h.	Palau	Montserrat Caballé, soprano. Orquesta Sinfónica. Dir.: Anton Guadagno. Obras de Rossini, Sibelius, Donizetti, Pizzetti, Rossellini, Bellini.

GUÍA MUSICAL

Temporada 1966/1967 - 18 abril 1967. Núm. 20/21.

Edición extraordinaria de 15.000 ejemplares, con motivo del centenario del nacimiento del maestro Lluís Millet.

Editado por Palau de la Música Catalana - Departamento de Publicidad.

NOTA IMPORTANTE: La redacción de GUÍA MUSICAL publicará en esta sección la noticia de todos los conciertos que se celebran en Barcelona. Rogamos a los organizadores el envío de programas y cuantas noticias crean interesantes para su inserción en estas páginas.

No pida un vermouth
 pida un MARTINI
 Percibirá entonces el sabor incomparable que
 le ofrece esta armoniosa mezcla
 de vinos de calidad y
 plantas aromáticas seleccionadas que,
 en el transcurso de varias generaciones
 ha afirmado su mundial prestigio.
 Pídale "On the rocks"

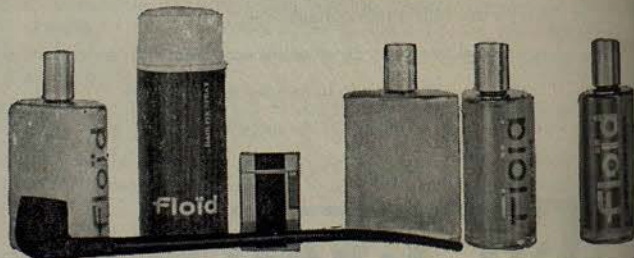

120
millones de
hombres en más
de 50 países
usan los famosos
productos Floïd

En el mundo entero, el hombre elegante recurre a los mejores productos, tanto para su satisfacción personal como por la impresión que desea causar de hombre impecable.

FLOÏD, tan conocido por su acreditado AFTER-SHAVE, ideal para después del afeitado, ha creado además la mejor serie que existe de perfumería para caballero. La base científica unida a los mejores componentes naturales garantiza la calidad de los productos FLOÏD.

Se obtienen en sus dos series:
Internacional
y Luxe

Floïd en Europa:

ALEMANIA - AUSTRIA - BÉLGICA - ESPAÑA - FINLANDIA
FRANCIA - GERMANY - GRCIA - HUNGRÍA - ITALIA
MOLDOVA - PORTUGAL - SUECIA - SUECIA

Floïd

after-shave lotion
foam after-shave spray
electric pre-shave lotion
electric pre-shave spray
foam shaving-cream spray

hair tonic lotion
hair-lux & spray
cologne for men
deodorant-spray
toilet-soap